

Plats och tid: Stora Studion, Funkishuset 2025-01-20 kl 08:15

Distansdeltagande

För att delta på distans ska den enskilda anmäla detta till ordföranden och sekreteraren. Ordförande avgör om distansdeltagande får ske. Anmälan ska senast ske fredagen 17 januari klockan 12.

Följande tjänstepersoner kommer vara föredragande vid dagens sammanträde. Se föredragande per ärende i dagordningen enligt nedan;

- Kristina Lohman, *kommundirektör*
- Carina Magnusson, *HR-chef kl 08:20*
- Sven Stengard, *ekonomichef kl 08:35*
- Sarah Åkerblom, *näringslivsutvecklare kl 08:50*
- Aline Eriksson, *samhällsbyggnadschef kl 09:15*

Dagordning för sammanträdet

- Upprop
- Val av protokollsjusterare

Nr	Ärende	Föredragande
1	Fastställande av föredragningslistans innehåll	
2	Bemanningsutredningen	Carina Magnusson, <i>HR-chef</i>
3	Ekonomisk uppföljning Underlag kommer senare	Sven Stengard, <i>ekonomichef</i>
4	Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun	Sarah Åkerblom, <i>näringslivsutvecklare</i>
5	Plan för turistverksamhet 2025 samt utredning av former för långsiktig samverkan	Sarah Åkerblom, <i>näringslivsutvecklare</i>
6	Begäran om yttrande enligt kap 16. 4 § miljöbalken om gruppstation för vindkraft (Dnr 11455-2024) Mer underlag finns som bilaga	Aline Eriksson, <i>samhällsbyggnadschef</i>
7	Hamnordning och hamntaxa	Aline Eriksson, <i>samhällsbyggnadschef</i>

8	Parkeringsavgifter 2025 för hyrda parkeringsplatser i Fyrudden samt uppdrag om översyn gällande boendeparkering	Aline Eriksson, <i>samhällsbyggnadschef</i>
9	Skrivelse till kommunen om kollektivtrafik till Häradsjärn	
10	Riktlinje för säkerhetsskydd	Dennis Gidlund, kanslichef
11	Yttrande till kommunrevisionen med anledning av granskning av kommunens krisberedskap	Kristina Lohman, <i>kommundirektör</i> och Dennis Gidlund, <i>kanslichef</i>
12	Kommundirektörens information Information om process kring eventuell etablering av kärnkraft	Kristina Lohman, <i>kommundirektör</i> Aline Eriksson, <i>samhällsbyggnadschef</i>
13	Anmälan till kommunstyrelsen	
14	Frågor	

Per Hollertz
Ordförande

Dennis Gidlund
Sekreterare

(1)

Nämnd.2025.7

Fastställande av föredragningslistans innehåll

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

(2)

KS-SA.2024.20

Bemanningsutredningen

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunledningskontoret
Carina Magnusson
HR-chef
Tel: 0123-191 59
E-post: carina.magnusson@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Bemanningsutredningen förslag på åtgärder

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

Redovisningen godkänns

Fortsatt redovisning av bemanningsstatistik för verksamhetsområde Stöd och omsorg ska ske kvartalsvis i stöd- och omsorgsutskottet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har gett 2024-03-18, §40 förvaltningen i uppdrag att redovisa bemanningsutredningens förslag på minskade kostnader för vikarier och övertid.

Effektivare personalplanering

Förvaltningen fick i analyserna insikt om att det behövdes tillföras kompetens och kunskap för en effektivare personalplanering framför allt inom sektor stöd och omsorg. Efter vakansprövning gavs möjlighet att rekrytera en verksamhetsutvecklare med fokus på bemanning. Den tjänstepersonen är nu på plats och arbetet pågår.

Bemanningsstatistiken

Bemanningsstatistiken följs sedan januari 2024 månatligen upp av HR-avdelningen. Vidare dialog kring underlaget förs sedan i kommunens ledningsgrupp för analys och underlag för beslut.

Restriktivitet mot övertid

Beslut har gemensamt tagits av kommunledningsgruppen att det råder restriktivitet mot övertid. Övertid ska godkännas av chef och kan bara ske om det är absolut nödvändig. Övertidsuttaget visar nu på ett tydligt minskat uttag i jämförelse med början av året.

Minska antalet vikarier

Uppdraget är också att minska antalet vikarier i samtliga verksamheter. Information härom har delgetts på gemensamt chefsmöte i förvaltningen. Timavlönades arbetade timmar minskade något under våren men har av naturliga skäl ökat kraftigt under semesterperioden. Vi ser inte att antalet vikarier minskat nämnvärt men de arbetar färre timmar.

Åtgärder vid övertalighet

Tidigare fanns det viss övertalighet på vissa enheter medan andra saknade personalresurser. Arbetet med förflyttningar av medarbetare är genomfört utifrån aktuellt bemanningsbehov. Avstämningar sker mellan HR och enhetschefer månatligen kring bemanningsbehovet.

Säkra grundbemanning

Att säkra en flexibel grundbemanning är en förutsättning för att minska antalet vikarier.

Genomlysning

Vid genomgång av personalstatistik för hela förvaltningen och jämförelse mellan 2022 och 2024 så konstateras att det skett ökning i både antalet tillsvidareanställda som antalet vikarier. Samtidigt har dock övertidsuttaget minskat.

Antalet tillsvidareanställda

Antalet tillsvidareanställda har ökat från januari 2022 från 594 till 603 anställda i november 2024. En ökning med 9 anställda. Dock är det färre sedan föregående rapport i mars 2024. Se tabell 1.

Diagram 1. Antalet tillsvidareanställda 2022-2024

Sektor Stöd och Omsorg står för en minskning i förhållandet till tidigare månader under 2024. I jämförelse med november månad -24 och januari -22 så är differensen nu 20 tillsvidareanställda. Se nedan. En första analys tyder på att orsaken till den ökade bemanningen är ett ökat omvårdnadsbehov i kombination med höga sjukskrivningstal. En tidig förklaring var att sjukskrivningstalet hade minskat i jämförelse med pandemiåren. En närmare analys visar nu att sjukfrånvaron är på en relativt hög nivå men att bemanningsplaneringen har förbättrats och medvetandegjorts så att högre grad av effektivitet nås.

Tabell 1

	Januari 2022	Mars 2024	Nov 2024	Differens
Kommundirektör	1	1	1	0
Sektor barn, utbildning, arbetsmarknad och kultur	180	179	177	-3
Sektor service och samhällsbyggnad	79	74	72	-7
Sektor stöd och omsorg	324	361	344	20
Stab, sektorchefer och chefer SA	10	9	9	-1
Totalsumma	594	624	603	9

Antalet övertidstimmar

Diagram 2. Övertidstimmar från 2022 till och med november 2024

Övertidsuttaget fortsätter att minska trots ökad sjukfrånvaro i jämförelse med tidigare år. Stor del kan bero på att det i jämförelseåren rådde pandemiregler men också att fokus på bemanningsplanering har ökat.

Sjukfrånvaro

I diagrammen nedan redovisas utvecklingen av sjukfrånvaron för respektive sektor för perioden.

Diagram 3. Sjukfrånvaro totalt från 2022 till och med november 2024

Diagram 3.1 Sjukfrånvaro sektor barn, utbildning, arbetsmarknad och kultur från 2022 till och med november 2024

Diagram 3.2 Sjukfrånvaro sektor service och samhällsbyggnad 2022 till och med november 2024

Diagram 3.3 Sjukfrånvaro sektor stöd och omsorg från 2022 till och med november 2024

Stöd och omsorg

Verksamheten inom sektor stöd och omsorg är en personalkänslig verksamhet där frånvaro i regel alltid måste ersättas, om inte fullt ut så till viss del. Vid vakansprövning har vikarier i stället ersatt under pågående prövning eller vid avslag.

Volymbaserad och behovsstyrd verksamhet kräver flexibilitet i schema och planering av brukarens insatser. Sedan den nya lagstiftningen med nya krav på dygns- och veckovila har fasta scheman applicerats i verksamheterna. Vid ökad volym tas vikarier in. Det ger små möjligheter att vara flexibel för att möta verksamhetens behov.

Rekryteringssvårigheter finns främst bland legitimerade medarbetare så som sjuksköterskor. Verksamheten har inte kunnat rekrytera på utannonserade tjänster och för att lösa situationen har vikarier tagits in men även hyrpersonal.

Tendensen är nu att sjukfrånvaron verkar ha stabiliserats eller till och med ökat under hösten. Vi ser nu att antalet vikarietimmar är betydligt lägre än frånvaron vilket indikerar att personalplaneringen betydligt har förbättrats.

Åtgärder:

Arbetet med att utveckla ett övergripande arbetssätt och organisering avseende schemaläggning och planering av brukares insatser har inletts och fackliga förhandlingar pågår. Arbetet innebär bland annat att utbilda och skapa tydlighet samt ge förutsättningar i hur planering av dessa ska göras på ett resurseffektivt sätt.

Diagram 4 totalt arbetad tid (antal timmar) inom verksamheterna

Hemtjänst: är en volymbaserad verksamhet. För att få en fullständig analys behöver arbetad ställas mot utförd tid hos brukare. Det kan mätas först när LMO är fullt ut implementerat i verksamhet

SÄBO: initialt fanns personal som inte förflyttats i och med stängning av avdelning på Vammarhöjden. Från och med maj månad är det åtgärdat.

LSS: ett intensivt arbete har pågått med att justera bemanningsgrafer på de olika boendena

SSK: Under sommarmånaderna bemannas vakanser med hyrsjuksköterskor varav grafen går ner gällande arbetade timmar. Från augusti och framåt förväntas den stiga till samma nivå som maj. Under 2024 (t.o.m. augusti) har bemanningssköterskor använts till en kostnad motsvarande 1,7 mnkr. Från 2025 återkommer flera sjuksköterskor i tjänst varför behovet av s.k. hyrsköterskor

förväntas minska rejält. Det under förutsättning att bemanningen bibehåller stabilitet. Under senare höst har behovet av hyrsköterskor utblivit.

Diagram 5 all typ av frånvaro i relation till arbetad tid för vikarier och övertid

Diagrammet visar att all frånvaro inte ersätts med timvikarier och övertid. En tidig analys visar att det finns luft i scheman ex. genom resursspass och behöver därför inte ersättas med extra personal. HR samordnar övertalighetsmöten med enhetscheferna månatligen för att ge förutsättningar till ökad rörlighet bland personalen på enheterna.

Sektor barn, utbildning, arbetsmarknad och kultur

Sektors ledningen har tillsammans med personalen har sektorn under åren utarbetat en rutin för behov/tillsättning av vikarie. Det finns särskilt utsedda personer på respektive förskola som ansvarar för om och när vikarier ska sättas in. Vid tillfällen där det är svårt att avgöra om vikarie behövs eller ej så tas dialogen med rektor. Rektor har ett uttalat huvudansvar för om vikarie tas in eller ej.

Gryts förskola är undantagen rutinen om det inte är påtagligt färre barn.

Grundbemanningen ska ha den nivå som krävs för att organisationen kan hantera sjukfrånvaro och planerad frånvaro utan att behöva sätta in vikarier. I Gryts förskola behövs det kompenseras i grundbemanningen då inte finns några samordningsvinster att göra som på de större förskolorna.

Sektorn har mindre verksamhet under sommarmånaderna varför det är svåranalyserat för perioden. Några noterbara förändringar i bemanningsstrukturen har inte noterats utan följer årets mönster.

Sektor service och samhällsbyggnad

Inom samhällsbyggnad är övertid starkt kopplat till beredskap.

Inom kost och lokalvård har schemalaggningen förändrats för att undvika både övertid och ersättning för obekvämt arbetstid. Den övertid som är svår att minska eller få bort är övertid som är kopplat till frånvaro på helger (Vammarköket).

Någon förändring har inte skett under den analyserade perioden.

Statistik inklusive kostnader

På samlad kommunnivå redovisas följande statistik:

Tabell 2 statistik och kostnader

Januari – november	kostnad
Övertid för 2023	6,1 mnkr helår

Övertid för perioden jan-nov 2024		3,743 tkr jan-nov
Kostnad timlön 2023		23,4 mnkr helår
Kostnad timlön jan-nov 2024		24,9 mnkr
Sjukfrånvaro 2023	6,92%	
Sjukfrånvaro jan-nov 2024	7,03%	

Övertid

Befintlig övertid minskar i relation till jämförelseperioden föregående år.

Fortsatt analys

Vidare analys krävs för att se hur den totala frånvaron (sjukfrånvaro, vård av barn, semester med mera) matchar med antalet arbetade timmar för vikarier samt utifrån vårdbehov (LMO). Fullständiga analyser kan inte göras förrän LMO är fullt implementerat.

Beslutet skickas till

HR-chef
Verksamhetschefer
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Carina Magnusson
HR-chef

(3)

KLK.2025.3

Ekonomisk uppföljning

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

(4)

KS-KcS.2024.13

Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

KSAU § 101

KS-KcS.2024.13

Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

1. Kommunfullmäktige antar etableringsstrategin
2. Etableringsstrategin revideras enligt följande:

Besöksnäringens potential bör lyftas fram i högre grad, med ett fördjupat skärgårdsperspektiv.

Ärendebeskrivning

Under Kommunfullmäktiges sammanträde 2024-09-23 beslutade kommunfullmäktige att återremittera ärendet i enlighet med 5 kap. 50 § 1 st kommunallagen (2017:725) så kallad minoritetsåterremiss.

Vid dagens sammanträde i kommunstyrelsens arbetsutskott framfördes yrkanden om önskade revideringar i etableringsstrategin.

Yrkanden

Lars Beckman (S), med instämmande av Anders Carlsson (C), yrkar på att besöksnäringens potential bör lyftas fram i större utsträckning i etableringsstrategin. Ett utökat skärgårdsperspektiv bör även inkluderas, då Valdemarsvik är den största skärgårdskommunen i länet.

Beslutsgång

Lars Beckmans (S) med fleras yrkande ställs under proposition. Efter ställd proposition finner ordföranden att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar enligt detsamma.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Kommundirektör och Stab

Sarah Åkerblom

Näringslivsutvecklare

Tel: 012319155

E-post: sarah.akerblom@valdemarsvik.se

Mottagare

(nämnd etc)

Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun

Förslag till beslut i Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att anta Etableringsstrategi för Valdemarsviks kommun

Ärendebeskrivning

Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun är framtagen för att adressera utmaningarna med en minskande befolkning och behovet av att få nya invånare och fler företag och arbetsställen till kommunen. Strategin fokuserar på att effektivt nyttja planlagd verksamhetsmark, strategiskt planera för ny verksamhetsmark samt skapa attraktiva boendemiljöer och förbättra tillgång till kommersiell service på landsbygden. Den betonar även vikten av att främja näringslivet och skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Genom vägledande principer och områdesbeskrivningar samt en tydlig etableringsprocess försöker strategin skapa en strukturerad och effektiv ram för kommunens utveckling. Uppföljning av strategin är också en central del för att säkerställa att den fortsätter att vara relevant och effektiv över tid.

Etableringsstrategin grundar sig i Valdemarsviks kommuns strategiska dokument, WSPs rapport "Näringsliv, tillväxt och markförsörjning Valdemarsvik 2024" samt Regionalt Serviceprogram Östergötland 2023-2030, Region Östergötland, Samhällsplaneringsenheten (2022).

Syftet med strategin är att öka kommunens attraktionskraft för såväl boenden, nyetableringar, expansioner och investeringar. Vilket ger fler arbetstillfällen och därmed bidrar till en långsiktigt ökad skattekraft. Etableringsstrategin ska också belysa den service som ska bibehållas och utvecklas i kommunens servicenoder för att skapa attraktiva livs- och boendemiljöer

Ekonomiska konsekvenser

Genom att maximera användningen av befintlig verksamhetsmark istället för att ta i anspråk ytterligare jordbruksmark nyttjar kommunen sina resurser effektivt. Notera att en majoritet av den befintliga verksamhetsytan har en relativt låg exploateringsgrad vilket indikerar det att det finns potential för förtätning och expansion inom befintliga områden. Denna strategi minskar

behovet av att expandera på nya områden, vilket är fördelaktigt ur både miljö- och resursperspektiv.

Planläggning av mark är förenat med kostnader enligt kommunens Plan- och bygglovstaxa. Enligt etableringsstrategin är planläggning aktuell på södra Mossebo samt utpekade delar av centralorten. Viss kommunal verksamhetsmark är översvämningsdrabbad och åtgärder för att göra marken byggbar är förenat med kostnader (projekt pågår redan och förväntas förbättra dessa förutsättningar).

Kommunens verksamhetsmark är i flera fall inte avstyckad, har ledningar som korsar marken som behöver flyttas, saknar VA-anslutning och tillfartsvägar. Till viss del kan kostnaden för sådana åtgärder bekostas vid försäljningen av marken.

Etableringsstrategin bör betraktas som en långsiktig viljeriktning mot ett önskat framtida läge, där konkreta åtgärder planeras och genomförs med hänsyn till kommunens ekonomiska förutsättningar och övriga omvärldsfaktorer.

Beslutsunderlag

Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun
WSP-rapport Näringsliv, tillväxt och markförsörjning Valdemarsvik 2024

Beslutet skickas till

Näringslivsutvecklare
Samhällsbyggnadschef
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Sarah Åkerblom
Näringslivsutvecklare

Näringsliv, tillväxt och markförsörjning - Valdemarsvik

Ulf Rämme et al, WSP Sverige

Inledning och syfte

WSP har fått i uppdrag av Valdemarsviks kommun att ta fram ett underlag till en långsiktig etableringsstrategi med effektiv markanvändning inom Valdemarsviks kommun samt föreslå inriktningar för framtida utveckling som utvecklar och ökar Valdemarsviks attraktionskraft och positionerar Valdemarsvik som en plats för framtida verksamhetsetablering.

Undersökningen tar sin utgångspunkt i en översiktlig kartläggning av kommunens näringsliv samt dess utveckling och konkurrenskraft/position i regionen. Därefter sker en fördjupad undersökning av det lokala näringslivets storlek, struktur och efterfrågan på verksamhetslokaler och mark på inomkommunal nivå. I samband med detta genomförs, via fastighetsregistret och kommunala dokument, en inventering av befintlig och framtida utbudspotential för verksamhetsmark.

Baserat på ovanstående nulägesanalys av näringslivet i Valdemarsviks kommun används ett antal olika befolkningsprognoser för att göra en bedömning av den

lokala arbetsmarknadens framtida utveckling och struktur fram till år 2040. Detta moment har möjliggjort slutsatser om såväl framtida tillväxtbransch/inriktning på det lokala näringslivet som potentiellt framtida markbehov givet olika tillväxtscenarier.

Sammantaget har olika delmoment legat till grund för att identifiera lämpliga lägen, volym och inriktning på framtida verksamhetsutbud i kommunen

Uppdraget har genomförts av Ulf Rämme (uppdragsledare), Henrik Bergström, Elin Gustavsson samt Jonas Börjesson. Rapporten har granskats av Magnus de Vries på WSP. Kontaktperson har varit Marianne Lind (Region Östergötland) och Sarah Åkerblom (Valdemarsviks kommun).

Stockholm i januari 2024

Ulf Rämme

1	SAMMANFATTANDE KOMMENTARER	4
2	NULÄGESANALYS...	9
3	FÖRDJUPNING - GRÖNA NÄRINGAR	22
4	INVENTERING AV VERKSAMHETSMARK	28
5	NÄRINGSLIVETS FRAMTIDA UTVECKLING	35
6	FÖRESLAGEN MARKANVÄNDNING ...	47
7	BILAGA 1 – ARBETSPROCESS VID ETABLERING	53
8	BILAGA 2 – DEFINITION – GRÖNA NÄRINGAR	56

An aerial photograph of a town nestled in a valley. The town features a mix of residential houses and larger, multi-story buildings. A large, calm lake is visible in the middle ground, surrounded by lush green forested hills. The sky is bright blue with scattered white clouds. The text 'Sammanfattande kommentarer' is overlaid in the center of the image.

Sammanfattande kommentarer

Slutsatser och rekommendationer

Syftet med denna undersökning har varit tvåfaldigt. För det första att ta fram ett underlag till en långsiktigt etableringsstrategi med effektiv markanvändning inom Valdemarsviks kommun. Undersökningen ska, för det andra, föreslå inriktningar för framtida utveckling vilka utvecklar och positionerar Valdemarsviks som en plats för framtida verksamhetsetableringar.

- ✓ Attrahera nya invånare för att möjliggöra utveckling av lokalt näringsliv och service

Befolkningsutvecklingen i Valdemarsviks kommun kännetecknas av en svagt vikande trend och en åldrande befolkning. Befintliga prognoser pekar på att dessa trender förstärks under överskådlig framtid vilket riskerar medföra att såväl befolkning som arbetskraftsutbud fortsätter minska.

I ett framtidsperspektiv identifierade, i projektet deltagande tjänstepersoner, en målsättning att försöka bryta den demografiska utvecklingen genom att försöka locka barnfamiljer och unga återvändare att bosätta sig i kommunen.

Genom att aktivt arbeta med utveckling och skapande av attraktiva boendemiljöer där tillgången till havsmiljöer, friluftsliv och låga boendekostnader tillvaratas finns potential att attrahera dels barnfamiljer och unga återvändare dels kvalificerad arbetskraft från Norrköping och Linköping som vill utnyttja distansarbetets potential och möjligheter. Genom att attrahera nya invånare ges möjlighet att långsiktigt säkra ett underlag som möjliggör upprätthållande av offentlig service såväl som att erbjuda ett större och mer kvalificerat arbetskraftsutbud till det lokala näringslivet. Med en större befolkning finns under rätt förutsättningar också potential för att stärka den kommersiella servicen.

- ✓ Stärk förutsättningarna för så kallade mogna branscher och möjliggör för etableringar inom regionalt konkurrenskraftiga tillväxtbranscher

Den lokala arbetsmarknaden är liten. Under den senaste tioårsperioden har den lokala arbetsmarknaden tappat arbetstillfällen och genomgått en strukturomvandling i en lokal, regional och nationell kontext.

Slutsatser och rekommendationer

Flera av de så kallade mogna branscherna är betydelsefulla för den lokala arbetsmarknaden då de är stora lokala arbetsgivare med hög specialisering men långsamt försvagad regional konkurrenskraft. WSP bedömer att förutsättningarna för framtida tillväxt är mest gynnsamma hos branscher som är lokalt betydelsefulla och bedöms få en få en positiv framtida tillväxt. Bland dessa kan nämnas vård och omsorg, byggverksamhet och jord och skogsbruk. Även tillverkningsindustri kan lyftas fram men då snarare på grund av dess starka position och konkurrenskraft än förväntningar om dess framtida tillväxt. Inom de tvärsektoriella gröna näringarna bör Valdemarsviks kommun verka för att stärka förutsättningarna för framförallt företag inom den bioekonomiska sektorn vilket i huvudsak innebär jord- och skogsbruk samt trävaruindustri.

Tillväxtbranscherna är generellt små och beroende av enstaka lokalt starka arbetsgivare. Transport och magasinering skiljer sig från övriga tillväxtbranscher genom att ha en starkare position i en lokal kontext. Konkurrenskraften är relativt god.

Verksamheter i den offentliga sektorn har under den senaste tioårsperioden vuxit snabbt både i antal sysselsatta och i betydelse för den lokala arbetsmarknaden

WSP bedömer att den relativt goda regionala tillgängligheten med bil till näraliggande större marknader (Linköping, Norrköping, Mjölby och Västervik), en tillgång till, för ändamålet, attraktiv verksamhetsmark samt förväntningar om en framtida tillväxt gör det möjligt att attrahera nyetableringar inom transport och magasinering som verkar på en lokal och delregional marknad.

- ✓ Ha ett proaktivt och bejakande förhållningssätt till nyetableringar och nya branscher för att stärka lokal arbetsmarknad

Att försöka bedriva ett branschspecifikt näringslivsutvecklingsarbete för att eftersöka företagsetablerings är oerhört svårt och riskerar leda till ökad sårbarhet. För skapa ett hållbart näringsliv bedömer WSP att det därför är viktigt att ha ett öppet och bejakande förhållningssätt till nyetableringar och etableringar inom idag okända branscher.

Slutsatser och rekommendationer

- ✓ Verka för en ökad integration och större utbyten med regionens större arbetsmarknader

Undersökningen har visat att omkring 40 procent av den arbetande nattbefolkningen varje dag pendlar från Valdemarsvik för arbete på annan ort. På samma sätt hämtar det lokala näringslivet i Valdemarsvik omkring 20 procent av sin arbetskraft från kommuner i omlandet.

En övervägande majoritet av pendlingsflödena är norrgående utmed E:22 korridoren då bil och kollektivtrafikkopplingarna är mest utvecklade i detta stråk. Kopplingarna till övriga näraliggande arbetsmarknader brister framförallt i en svagt utbyggd kollektivtrafik.

WSP bedömer att starkare regional koppling utmed E:22 stråket är avgörande för Valdemarsviks bostads- och arbetsmarknad. Ombyggnaden av E:22an kan förväntas korta pendlingstiden med framförallt bil. För att stärka kollektivtrafik-utnyttjandet krävs sannolikt åtgärder som ökad turtäthet och stabilitet i kombination med kortare restider och en ökad bekvämlighet för potentiella resenärer. Förstärkt kollektivtrafik verkar i båda riktningarna och bedöms ge såväl företag som arbetskraft fler alternativ för lokalisering och/eller arbete.

Vilken potential som finns hos förbättrade pendlingsmöjligheter kan illustreras genom en jämförelse med andra kommuner med liknande strukturella förutsättningar. En sådan jämförelse visar att det i Valdemarsvik finns potential att minska den befintliga utpendlingen med som mest 300-350 personer/arbetsstillfällen.

- ✓ Arbeta för att möjliggöra förtätning och effektivare markanvändning inom befintliga verksamhetsområden

Näringslivet i Valdemarsviks kommun tar omkring 110 hektar i anspråk. En majoritet av verksamhetsytan (85 ha) upptas av industrimark. Exploateringsgraden på befintlig verksamhetsmark är generellt låg vilket pekar på att det finns förutsättningar till förtätning inom befintliga verksamhetsområden.

I ett framtidsperspektiv finns 18 hektar verksamhetsmark tillgänglig på kort sikt. Omkring hälften av denna är kommunalägd och lokaliserad till centralorten medan resterande är privatägd och utspridd på platser runt om i den övriga kommunen.

Slutsatser och rekommendationer

WSP bedömer att det lokala näringslivets framtida tillväxt och markbehov är begränsat. Det lokala näringslivets framtida efterfrågan på verksamhetsmark bedöms understiga fem hektar. I denna volym ingår inte potentiell efterfrågan från idag okända etableringsförfrågningar. Om potentiella undanträngningseffekter Linköping och Norrköping uppstår bedömer WSP att finns potential för en efterfrågan om som mest ytterligare fem hektar verksamhetsmark.

Den begränsade efterfrågan på verksamhetsmark har bidragit till att WSP dragit slutsatsen att markbehovet på kort och medellång sikt kan tillgodoses genom att möjliggöra och prioritera förtätning och effektivare markanvändning inom idag befintliga verksamhetsområden.

- ✓ Prioritera etablering och utveckling av befintliga verksamhetsområden i centralorten

Utifrån ovanstående resonemang bedömer WSP att Valdemarsvik har ett behov av att prioritera utveckling av verksamheter till ett fåtal platser i kommunen.

WSP på kort sikt en fortsatt utveckling av Vammar genom förtätning och nyttjande av lediga fastigheter. På kort och lång sikt rekommenderas ett fokus på att tillsammans med fastighetsägaren nyttja och färdigställa norra Mossebo. Utveckling av övriga idag befintliga verksamhetsområden belägna utanför centralorten Valdemarsvik (Gryt/Fyrudden, Ringarum och Gusum) föreslås ske med utgångspunkt i marknadens bedömningar av de lokala förutsättningarna.

- ✓ Behov av utveckling av södra Mossebo bedöms osäkert

I ett längre perspektiv har Valdemarsviks kommun identifierat drygt 60 hektar potentiell verksamhetsmark för utveckling. Förväntningar om en svag framtida marknadstillväxt, osäkerhet kring efterfrågan från potentiellt undanträngda företag i regionens centralorter samt höga utvecklingskostnader gör att WSP rekommenderar Valdemarsviks kommun att avvakta med utveckling i väntan på marknadens signaler. Under tiden bör planberedskapen att ta emot och behandla potentiella etableringsförfrågningar ses över för att möjliggöra en snabb etableringsprocess.

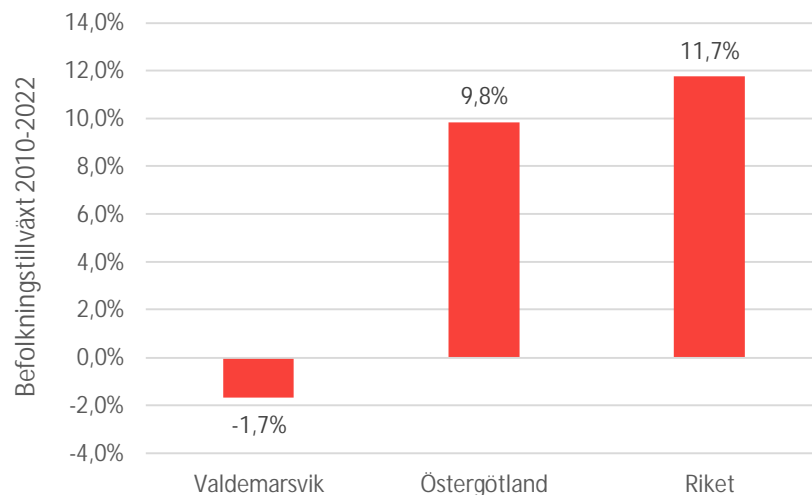
An aerial photograph of a town, likely in Sweden, showing a mix of residential and commercial buildings, green trees, and a large lake in the background under a blue sky with scattered clouds. The text is overlaid in the center of the image.

Nulägesanalys av arbetskrafts- utbudet och sysselsättning

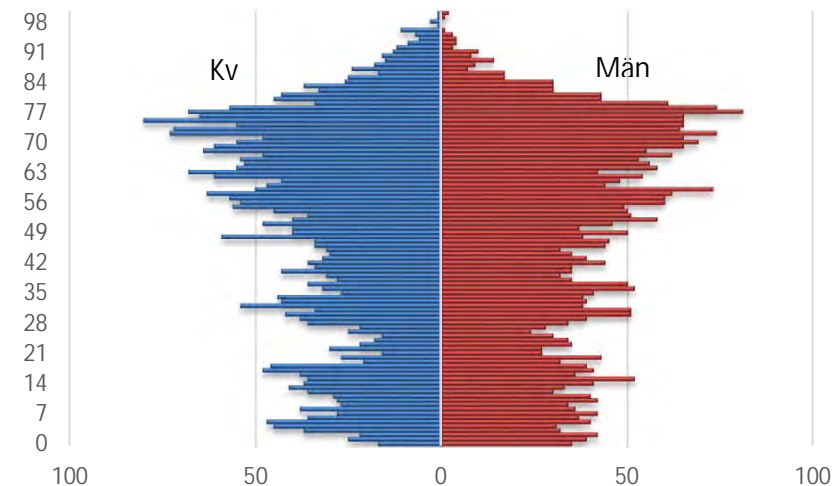

Befolkningsutveckling och struktur

Antalet invånare i Valdemarsviks kommun uppgick till omkring 7 630 personer år 2022. Sedan 2010 har folkmängden minskat med 1,7 procent. Det är därmed en kommun med negativ befolkningsutveckling. Att befolkningen minskar beror på ett negativt födelseöverskott. För varje år sedan 2010 är det fler som avlider än föds i kommunen. Perioden kännetecknas av ett positivt migrationsnetto i Sverige. Så även i Valdemarsvik. Under perioden uppgick invandringsöverskottet till 1 530 personer i kommunen.

Invandringsöverskottet är något större än det negativa inrikes flyttningsöverskottet vilket ger en svagt positiv nettoflyttning för perioden. Utan detta tillskott i befolkningen skulle befolkningsutvecklingen ha varit ännu mer negativ. Valdemarsviks befolkningsstruktur kännetecknas av att en stor andel av befolkningen är äldre än 65 år. Befolkningspyramiden är i princip upp och ned vänd vilket inte är fördelaktigt ur ett framtida befolkningsutvecklingsperspektiv.

Framtida befolkningsutveckling

Befolkningsprognos	2022 (utfall)	2040 (prognos)	Utveckling (antal)	Utveckling (procent)
Statistiska centralbyrån	7 630	7 245	-380	-5,0%
Region Östergötland	7 630	7 250	-380	-5,0%
Valdemarsviks kommun	7 630	7 050*	-580	-7,6%

För att i ett senare, mer framåtblickande skede av analysen, kunna uttala oss om framtida sysselsättningsutveckling i Valdemarsviks kommun behövs kunskap om arbetskraftsutbudets framtida utveckling.

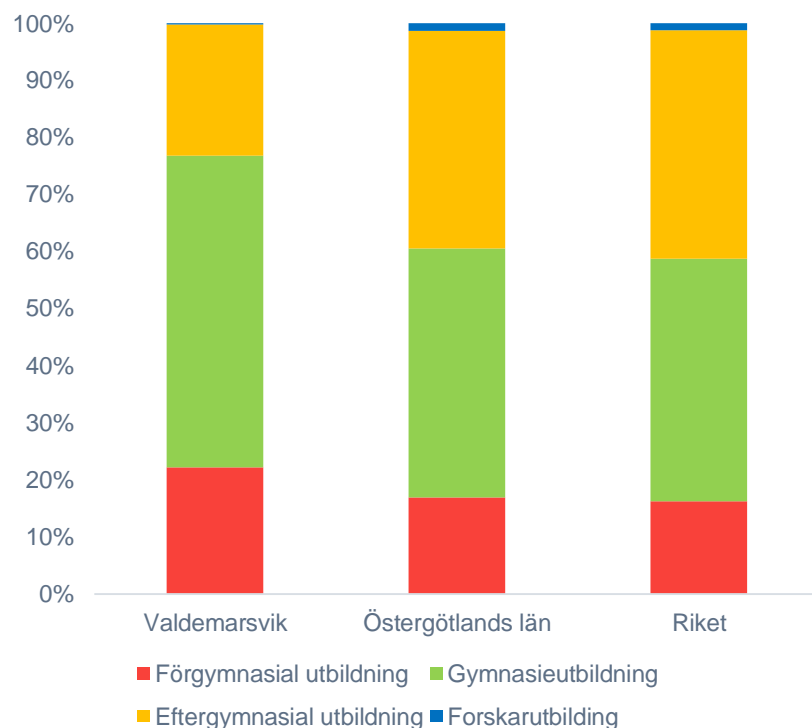
Tabellen visar att den framtida befolkningstillväxten skiljer sig åt mellan olika prognoser vilket i huvudsak beror på olika antaganden kring den demografiska utvecklingen. Befintliga prognoser pekar på att befolkningen i Valdemarsviks kommun kan förväntas uppgå till mellan 7 050-7 250 personer år 2040. Befolkningen förväntas således fortsätta minska under prognosperioden vilket förklaras av en svag inflyttning och åldrande befolkning.

Det är svårt att säga vad som blir det framtida utfallet av prognoserna. En realistisk bedömning baserat på historiskt utfall under perioden 2003/2022 pekar på att SCBs och/eller region Östergötlands prognos kan förväntas underskatta den negativa utvecklingen.

Valdemarsviks kommuns prognos är mer osäker då resultatet är en framskrivning av att tillväxttakten under perioden 2021-2031 håller i sig även under den efterföljande tidsperioden. Skillnaden mot de övriga är dock inte särskilt stor varför riktningen har bedömts mer relevant än det faktiska utfallet.

* Anm: Prognos till år 2031 därefter framskrivning av årlig tillväxt under perioden 2022-2031.

Arbetskraftsutbudets utbildningsnivå

Utifrån den demografiska strukturen och en förväntat svag framtida befolkningsutveckling är det rimligt att dra slutsatsen att den lokala arbetsmarknaden kan förväntas få en svag tillväxt då arbetskraftsutbudet är begränsat och krympande.

Utöver tillgång och närhet till arbetskraftsutbud är det lokala arbetskraftsutbudets utbildningsnivå en betydelsefull lokaliseringfaktor för företagsetableringar och näringslivsutveckling

I vidstående diagram redovisas arbetskraftsutbudet efter utbildningsnivå i Valdemarsvik, Östergötlands län och riket. Diagrammet visar att andelen invånare med eftergymnasialutbildning eller högre är avsevärt lägre i Valdemarsvik än i Östergötlands län och riket

Det bakomliggande materialet visar att det under perioden 2010-2022 har skett en kompetensväxling i riket. Andelen individer med förgymnasialutbildning har minskat samtidigt som andelen individer med eftergymnasialutbildning har ökat. Till stor del förklaras detta av att äldre personer med låg utbildning ersätts av yngre människor med hög utbildning. En genomgång av den bakomliggande statistiken pekar på att denna omvandling sker långsammare i Valdemarsvik än i Östergötlands län och riket vilket kan förklaras av en trögrörlighet i den bakomliggande demografiska strukturen.

Näringslivsstruktur och arbetspendling

	Dag- befolkning	Natt- befolkning	Netto- pendling
Jord- och skogsbruk	200	222	-22
Tillverkning	501	529	-28
Energi och miljö	10	36	-26
Byggverksamhet	224	357	-133
Handel	227	340	-113
Transport och magasinering	117	167	-50
Hotell- och restaurang	63	83	-20
Information och kommunikation	6	23	-17
Finans och försäkring	31	23	8
Fastighetsverksamhet	39	51	-12
Företagstjänster	179	274	-95
Offentlig förvaltning	131	168	-37
Utbildning	222	294	-72
Vård och omsorg	542	649	-107
Kulturella och personliga tjänster	97	121	-24
Summa	2 670	3 420	-750

Tabellen visar branschfördelningen inom näringslivet (dagbefolkning) och förvärsarbetande (nattbefolkning) i Valdemarsvik år 2021. Skillnaden mellan dag- och nattbefolkning ger nettopendlingen. Nästan alla branscher kännetecknas av nettoutpendling. Den lokala arbetsmarknaden i Valdemarsvik uppgår till knappt 2 700 sysselsatta samtidigt som den lokala arbetskraften utgjordes av drygt 3 400 personer. Omkring 750 personer pendlar alltså från Valdemarsvik till någon annan kommun för sitt dagliga arbete.

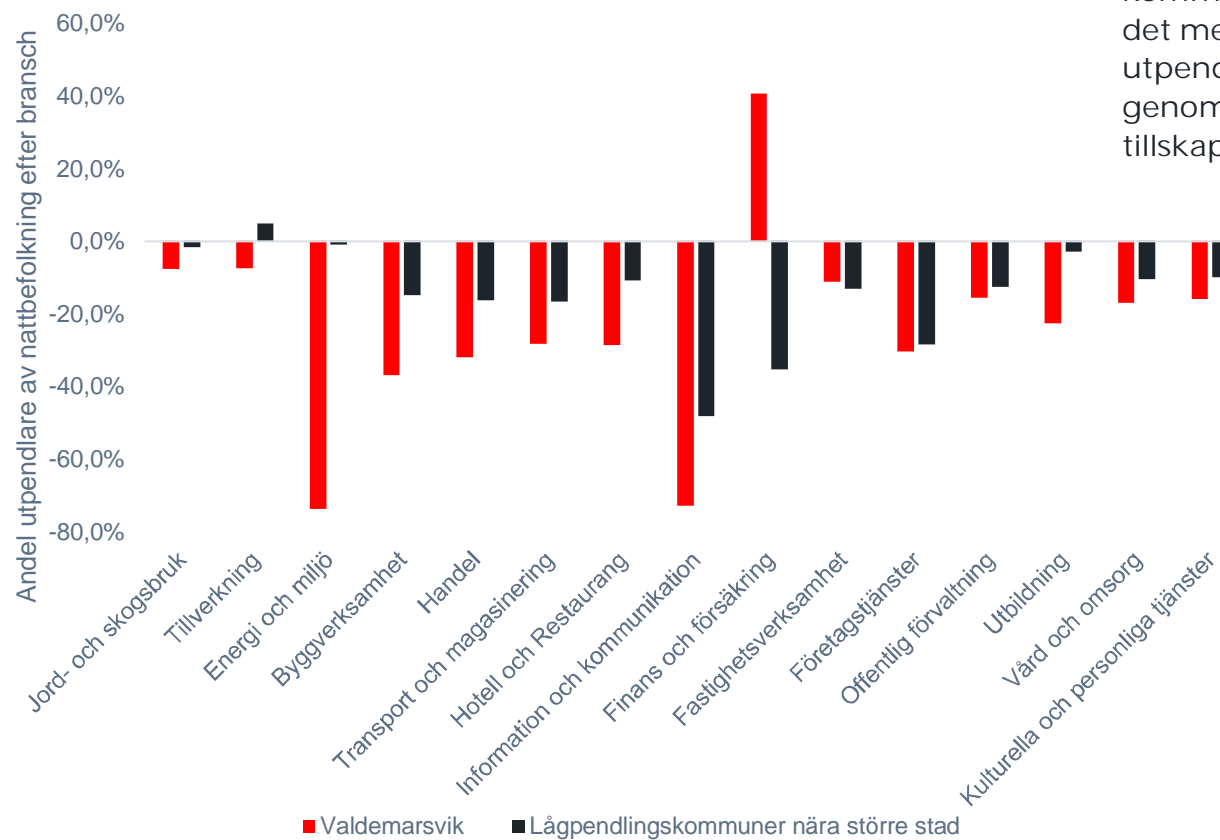
De enskilt största branscherna på den lokala arbetsmarknaden är vård och omsorg samt tillverkning. Dessa branscher svarar tillsammans för nästan 40 procent av sysselsättningen på Valdemarsviks lokala arbetsmarknad. Handel, byggverksamhet och utbildning är andra stora branscher i kommunen.

Då i princip nästan samtliga branscher i Valdemarsvik kännetecknas av nettoutpendling kan det konstateras att det finns potential till lokal utveckling i samtliga branscher. Det finns med andra ord lokal tillgång till arbetskraft som skulle kunna arbeta i verksamheter i Valdemarsviks kommun.

Potential att minska pendlingskvoten

Pendlingskvoten visar hur stor andel av de förvärvsarbetande som varje dag reser till annan kommun för att arbeta. I diagrammet visas pendlingskvot efter bransch i syfte att undersöka huruvida det finns potential att stärka den lokala arbetsmarknaden genom att minska utpendling från Valdemarsviks kommun.

Jämförelsen visar att samtliga branscher i Valdemarsvik har en högre andel utpendlare än genomsnittet för kommungruppen (svarta staplar). En slutsats av detta är att det med rätt insatser kan finnas potential att minska utpendlingen. En fördelning av utpendlingen i linje med genomsnittet för kommungruppen skulle innebära tillskapande av 300-350 nya arbetstillfällen i kommunen.

Regionala kopplingar

Genom att undersöka riktad pendling erbjuds svar på hur en lokal arbetsmarknad är kopplad till sin omvärld.

Tabellen visar in och utpendling bland arbetskraften i Valdemarsviks kommun. Omkring 1 300 personer i det lokala arbetskraftsutbudet pendlar ut från Valdemarsvik samtidigt som omkring 550 personer pendlar in till Valdemarsvik för att arbeta.

Arbetspendlingen är i huvudsak delregional. Arbetspendlingen är starkare norr- än söderut utmed väg E:22 vilket beror på starkare arbetsmarknader och kortare avstånd. De största pendlingskommunerna är desamma oberoende av om de är in- eller utpendlingskommuner. Drygt 80 procent av arbetskraften hämtas från och/eller pendlar till Norrköping, Söderköping, Västervik eller Åtvidabergs kommun.

	Utpendling	Inpendling	Nettopendling
Norrköping	670	197	-473
Söderköping	282	153	-129
Västervik	75	70	-5
Åtvidaberg	29	45	16
Linköping	87	17	-70
Stockholm	24	11	-13
Västerås	2	6	4
Uppsala	4	5	1
Enköping	0	5	5
Göteborg	3	3	0
Övriga Sverige	118	36	-82
Pendling (totalt)	1 294	548	-746

Branschstruktur i ett jämförande perspektiv

	Valdemarsvik	Östergötlands län	Riket
Vård och omsorg	20%	17%	16%
Tillverkning	19%	13%	11%
Handel	9%	10%	12%
Byggverksamhet	8%	7%	7%
Utbildning	8%	11%	11%
Jord- och skogsbruk	7%	2%	2%
Företagstjänster	7%	13%	12%
Offentlig förvaltning	5%	6%	6%
Transport och magasinering	4%	4%	5%
Kulturella och personliga tjänster	4%	4%	4%
Hotell- och restaurang	2%	3%	3%
Fastighetsverksamhet	1%	2%	2%
Finans och försäkring	1%	1%	2%
Energi och miljö	0%	1%	1%
Information och kommunikation	0%	4%	5%
Summa	2 670	223 899	5 104 179

För att placera in näringslivet i Valdemarsvik i ett större sammanhang jämförs den lokala arbetsmarknadsstrukturen med motsvarande struktur i Östergötlands län och riket. Detta ger värdefull information om den lokala arbetsmarknaden och ligger till grund för senare bearbetningar av statistiken.

Tabellen visar att näringslivsstrukturen i Valdemarsvik avviker från länet och riket. Vård och omsorg, tillverkning och jord- och skogsbruk är branscher som är betydligt vanligare förekommande i kommunen jämfört med länet och riket.

Samtidigt framgår att de flesta branscherna inom kontorsintensiva branscher såsom företagstjänster, Information och kommunikation, finans och försäkring och offentlig förvaltning har en svag ställning i ett jämförande perspektiv. Detta är emellertid inte särskilt förvånande eftersom flera av dessa branscher vanligtvis är starkt koncentrerade till storstadsregioner och större städer.

Även handel har en lägre andel av arbetskraften än i länet och riket vilket torde kunna bero på att dessa näringar är koncentrerade till större kommuner med en relativt sett bättre tillgänglighet till regionala och nationella vägnät.

Sysselsättningsutveckling efter bransch 2010-2021

Sysselsättningen i Valdemarsviks kommun har minskat med 6 procent under perioden 2010-2021. Utvecklingen har varit betydligt svagare än i såväl Östergötlands län som riket vilket innebär att den lokala arbetsmarknaden i Valdemarsvik under det senaste decenniet tappat marknadsandelar gentemot andra geografier.

Tabellen visar på två, delvis sammanfallande, trender. För det första pågår en inomkommunal omvandling av arbetsmarknaden där branscher som energi och miljö, transport och magasinering, hotell och restaurang, finans och försäkring, fastighetsverksamhet, utbildning, offentlig förvaltning samt vård och omsorg utvecklats starkare än genomsnittet för kommunen. Följaktligen har de tagit marknadsandelar och förstärkt sina lokala betydelse för sysselsättningen.

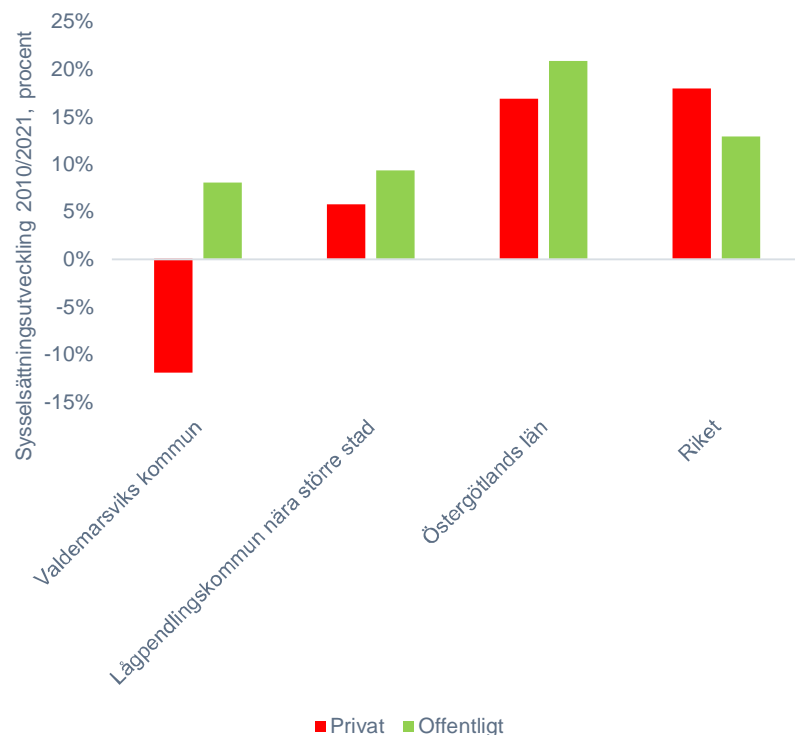
För det andra sker en regional positionsförändring där branscher som energi och miljö, transport och magasinering samt finans och försäkring växer snabbare än genomsnittet för länet och riket. Därigenom har deras regionala och nationella position förstärkts över tid. Man måste dock konstatera att såväl energi och miljö samt finans och försäkring har en begränsad sysselsättning i kommunen.

I övriga branscher minskar sysselsättningen i kommunen jämfört med länet och riket. Den svaga, och i flera branscher negativa tillväxten, bidrar till att Valdemarsvik har tappat position i förhållande till den omkringliggande regionen och riket. Utvecklingen har varit särskilt uttalad inom kunskaps- och/eller kontorsintensiva branscher.

	Valde- marsvik	Öster- götland	Riket
Jord- och skogsbruk	-5%	7%	21%
Tillverkning	-9%	-3%	-8%
Energi och miljö	100%	43%	22%
Byggverksamhet	-26%	20%	24%
Handel	-19%	1%	9%
Transport och magasinering	54%	20%	3%
Hotell och restaurang	24%	44%	27%
Information och kommunikation	-63%	53%	39%
Finans och försäkring	15%	-13%	12%
Fastighetsverksamhet	3%	40%	31%
Företagstjänster	-35%	48%	32%
Offentlig förvaltning	10%	37%	31%
Utbildning	2%	10%	19%
Vård och omsorg	10%	20%	14%
Kulturella och personliga tjänster	-18%	16%	20%
Totalt	-6%	18%	16%

Sysselsättningsutveckling efter sektor 2010-2021

Den lokala sysselsättningsutvecklingen har analyserats vidare genom att studera huruvida det är offentliga verksamheter eller det privata näringslivet som driver sysselsättningsutvecklingen i Valdemarsviks kommun.

Av den totala sysselsättningen i Valdemarsviks kommun återfanns 68 procent av de sysselsatta i privata företag och organisationer. Den offentliga sektorn sysselsatta samtidigt 860 personer vilket motsvarade resterande 32 procent.

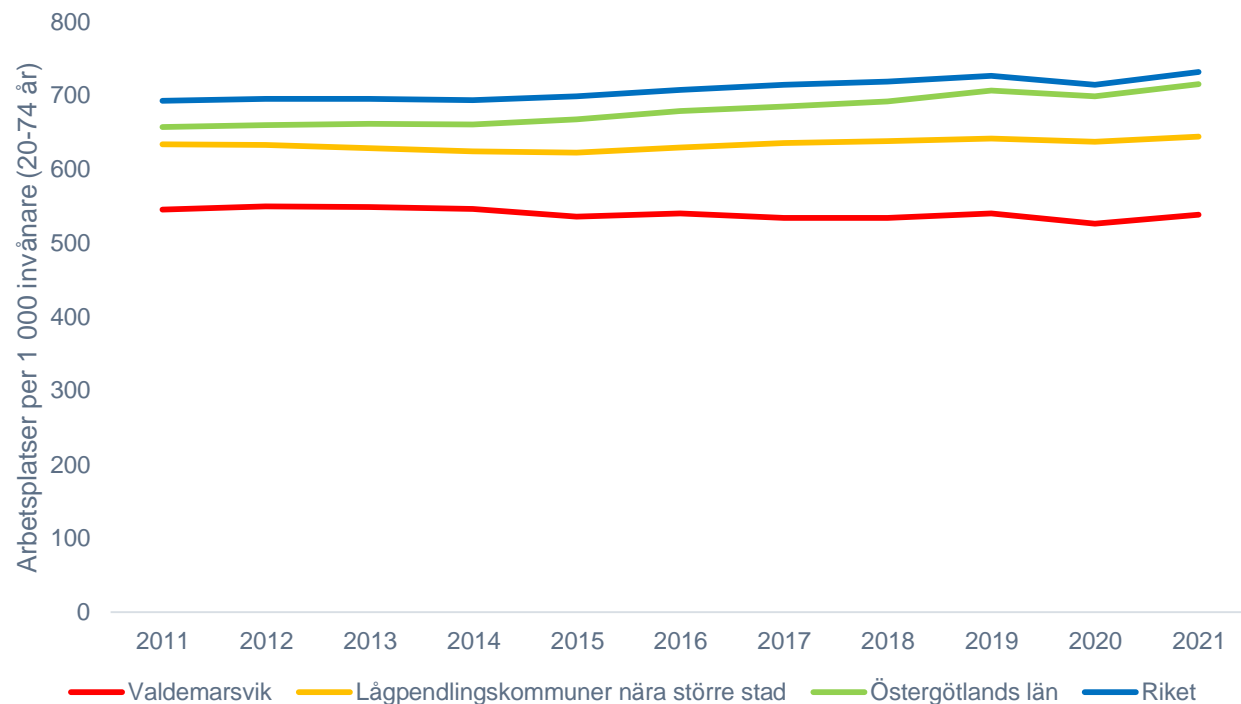
Diagrammet visar att antalet sysselsatta i det privata näringslivet minskat med drygt 10 procent under den senaste tioårsperioden. Utvecklingen i det privata näringslivet i Valdemarsvik går därigenom i motsatt riktning mot utvecklingen i andra geografier.

I likhet med i andra geografier har sysselsättningen i den offentliga sektorn vuxit under perioden 2010-2021. Utvecklingen har varit i paritet med utvecklingen i jämförbara kommuner men svagare än i Östergötlands län och riket. I Valdemarsvik har således den offentliga sektorn därigenom stärkt sitt grepp om den lokala arbetsmarknaden.

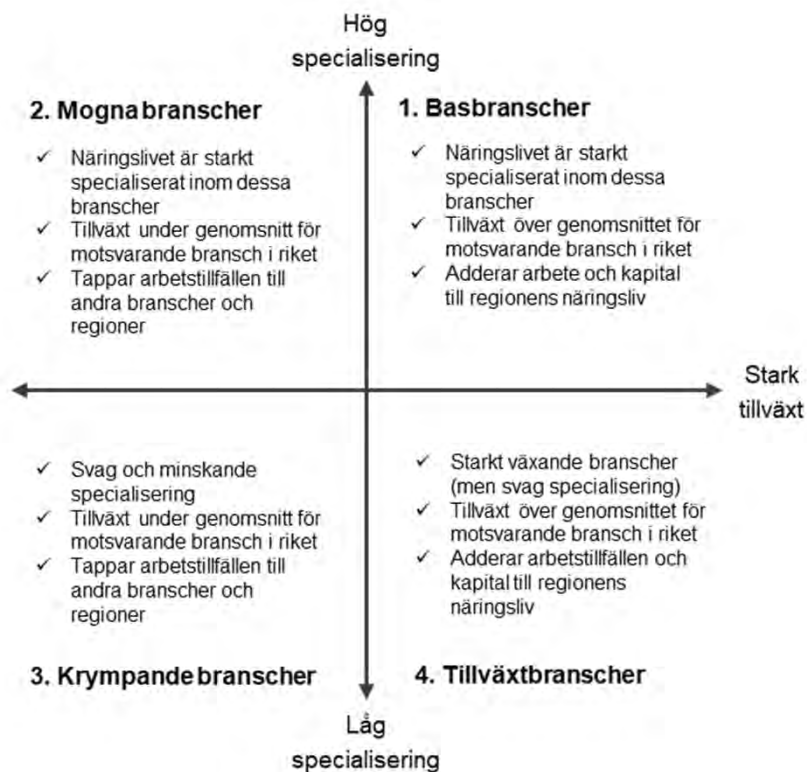
Låg men konstant sysselsättningskvot

Arbetsplatskvot mäter relationen mellan arbetstillfällen i en kommun och antalet invånare 20-74 år.

Arbetsplatskvoten i Valdemarsviks kommun har legat relativt konstant omkring 540 personer per tusen invånare under den senaste tioårsperioden. I relation till såväl jämförbara kommuner som Östergötlands län och riket är arbetsplatskvoten i Valdemarsvik låg. En förstärkning av den lokala arbetsmarknaden ger potential för Valdemarsvik att närma sig arbetsplatskvoten i jämförbara kommuner. För att nå denna kvot krävs dock tillskapande av 500-550 arbetsplatser i kommunen.

Regional specialisering och relativ tillväxt

För att säga något om näringslivets framtida tillväxtpotential i Valdemarsviks kommun analyseras näringslivets specialiseringsgrad och tillväxt relativt motsvarande bransch i länet. Figuren bredvid visar hur modellens utfall ska tolkas.

I fält 1 återfinns starkt konkurrenskraftiga branscher med goda framtidsutsikter. Näringslivet är starkt specialiserade inom dessa och tillväxten relativt länet har varit hög under lång tid. Ur ett näringslivsutvecklingsperspektiv gäller att skapa lokala förutsättningar för fortsatt gynnsam utveckling av dessa branscher.

I fält 4 återfinns så kallade tillväxtbranscher. Specialiseringen är svag men den starka tillväxten relativt motsvarande branscher i riket indikerar komparativa fördelar vilka på medellång och lång sikt skapar potential att förflytta sig mot fält 1. Att arbeta med att utveckla och stärka dessa branscher är således betydelsefullt.

Mogna branscher återfinns i fält 2. Näringslivet är fortsatt specialiserat vilket bidrar till att de verkar på en större marknad än vad som motiveras av den lokala efterfrågan. Den låga tillväxten gör att de långsamt tappar arbetstillfällen till andra branscher och regioner. Branscher belägna i fält 4 har en svag specialisering och tillväxt. Konkurrenskraften är således begränsad varför de tappar arbetstillfällen gentemot såväl andra geografier som andra branscher.

Regional specialisering och relativ tillväxt

I diagrammet på nästa sida har branscherna i Valdemarsviks kommun placerats enligt ovanstående modell.

Endast tre branscher uppvisar en positiv sysselsättningsutveckling relativt länet sedan år 2010. Dessa är transport och magasinering, finans och försäkring samt energi och miljö. Finans och försäkring är den enda branschen som återfinns inom fältet basbranscher. Det är dock en väldigt liten bransch med endast 31 sysselsatta vilket endast motsvarar en procent av arbetsmarknaden i kommunen.

Tillväxtbranscherna utgörs av branscherna transport och magasinering samt energi och miljö. Det är viktigt att skapa förutsättningar för fortsatt tillväxt bland de företag som verkar inom dessa branscher. Den låga specialiseringsgraden gör att man kan dra slutsatsen att de i huvudsak verkar på den lokala marknaden.

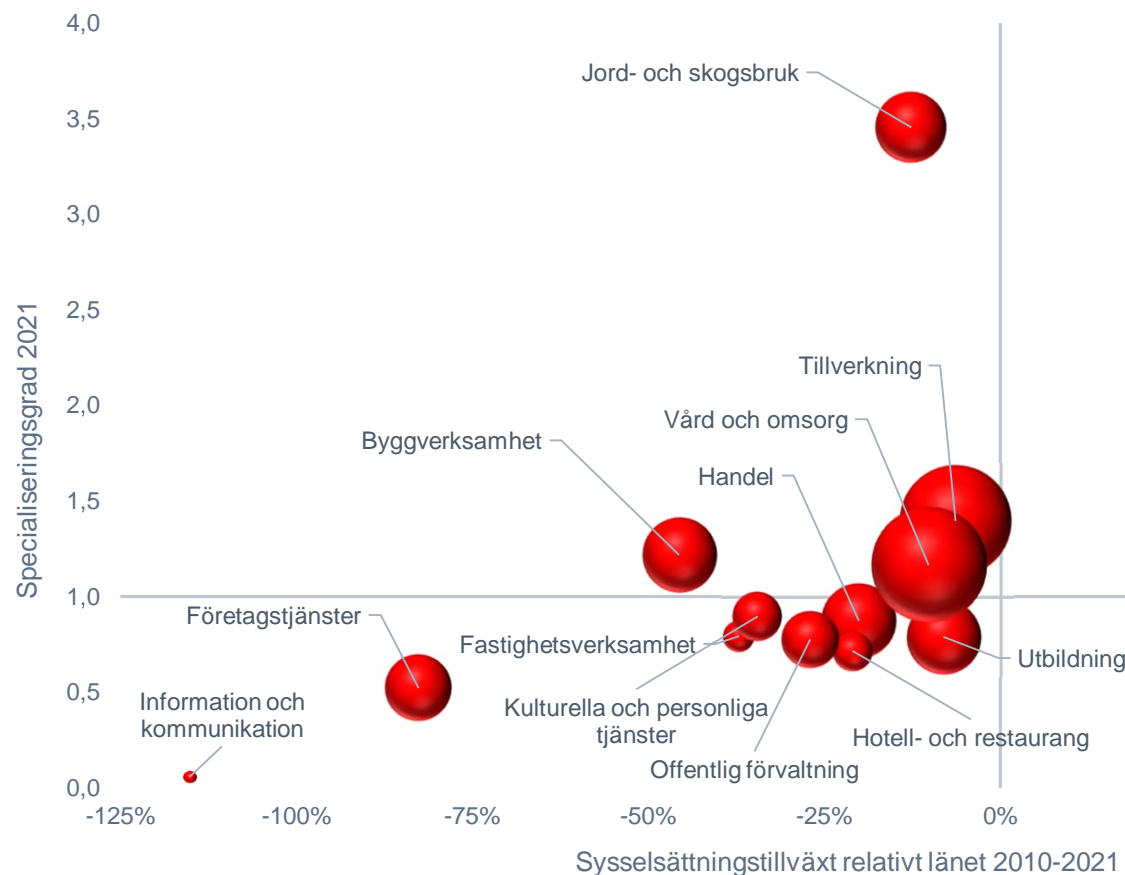
Alla andra branscher uppvisar en lägre sysselsättnings-tillväxt relativt länet sedan år 2010 och återfinns därmed i de vänstra fälten i diagrammet. Bland mogna branscher återfinns bl.a. jord- och skogsbruk, tillverkning och byggverksamhet. Företagen inom dessa branscher producerar visserligen för en större

marknad. En svag konkurrenskraft gör att de halkar efter motsvarande branscher i den omkringliggande regionen.

Drygt var tredje sysselsatt i Valdemarsviks kommun återfanns i gruppen krympande branscher. Många av de ingående branscherna har en begränsad förankring på den lokala arbetsmarknaden. Som exempel kan nämnas kontorsintensiva verksamheter inom fastighetsverksamhet, företagstjänster, information och kommunikation (IKT) samt offentlig förvaltning.

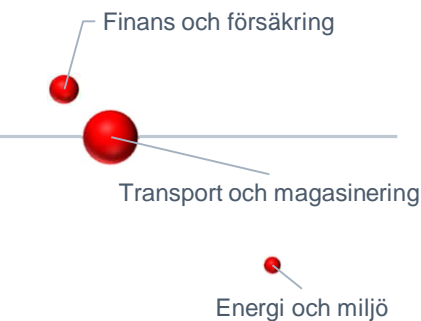
Regional specialisering och relativ tillväxt

2. Mogna branscher

1. Basbranscher

	Syssel- satta	Andel av näringsliv	Tillväxt 2010-2021
Basbranscher	31	1%	15%
Mogna branscher	1 467	55%	-6%
Krympande branscher	964	36%	-14%
Tillväxtbranscher	127	5%	57%

3. Krympande branscher

4. Tillväxtbranscher

An aerial photograph of a town nestled in a valley. A wide river flows through the center, surrounded by lush green forests on the hillsides. The town features a mix of residential houses and larger, multi-story buildings, some with distinctive architectural details like a tall chimney. The sky is bright blue with scattered white clouds.

Fördjupning – Gröna näringar

Tvärsektoriella definitioner av de gröna näringarna

I uppdraget har ingått att belysa förutsättningarna för så kallade Gröna näringar. Det finns ingen enhetlig definition av vilka branscher som gröna näringar omfattar. Den traditionella definitionen utgörs enligt SCB och Tillväxtverket av branscherna jordbruk, skogsbruk och fiske, dvs SNI 01-03.

I detta arbete har den traditionella definitionen kompletterats av tvärsektoriella definitioner kring miljösektorn (SCB/Eurostat) och bioekonomi (SCB) vilka skiljer sig från den traditionella definitionen genom att omfatta sysselsättning i flera branscher av näringslivet. Frånvaron av enhetlig definition har gjort att WSP i denna fördjupning redovisar statistik från nämnda branscher för att dra slutsatser om verksamheter som kan klassificeras som så kallade gröna näringar.

Statistiken om miljösektorn beskriver den del av Sveriges ekonomi som producerar miljövänliga varor och tjänster. I miljösektorn ingår produktion av miljöskyddande varor och tjänster samt aktiviteter som syftar till mer hållbar resurshantering. SCB:s statistik om miljösektorn ingår

som en del i miljöräkenskaperna och det är obligatoriskt för EU:s medlemsländer att rapportera den statistiken till Eurostat. Statistiken om miljösektorn finns uppdelad per näringsgrens (SNI 2007).

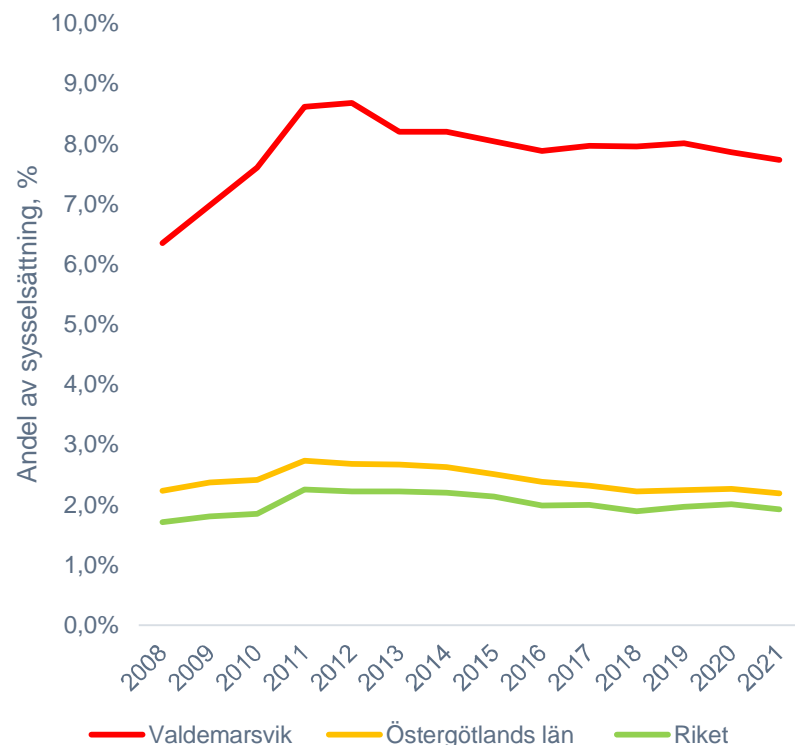
Statistiken om den bioekonomiska sektorn beskriver aktiviteter och produkter som ingår i eller möjliggör en produktionsprocess av biomassa, produktion av biomassa eller förädlar biomassa i syfte att skapa ett mer hållbart näringsliv. Statistiken ingår i miljöräkenskaperna och är under uppbyggnad. Statistiken kring bioekonomi utgår precis som motsvarande statistik om miljösektorn från SNI 2007. I efterföljande diagram redovisas miljösektorns och den bioekonomiska sektorns utveckling och betydelse i Linköping kommun i en regional och lokal kontext.

Jord och skogsbruk – en traditionell definition

Den traditionella definitionen av gröna näringarna utgörs av verksamheter som enligt svensk näringsgrensindelning (SNI 2007) kategoriseras inom branscherna jordbruk, skogsbruk och fiske, dvs SNI 01-03.

De gröna näringarna har genomgått stora strukturella förändringar de senaste 100 åren. Dess betydelse och bidrag till det svenska näringslivet har förändrats kraftigt i takt med den industriella revolutionen, vilket bland annat inneburit en ökad konkurrens för utlandet och att produktionsmetoderna har utvecklats.

Idag sysselsätter de gröna näringarna knappt 2 procent av de sysselsatta i riket. Andelen är något högre i Östergötlands län, 2,2 procent, medan andelen sysselsatta inom de gröna näringarna i Valdemarsviks kommun är betydligt högre, 7,7 procent. Det innebär att omkring 200 personer sysselsatta inom jordbruk, skogsbruk och fiske i Valdemarsviks kommun. Antalet sysselsatta inom dessa branscher i Valdemarsviks kommun har legat relativt stabilt de senaste åren, kring 200-240 sysselsatta. Men andelen som de gröna näringarna utgör av Valdemarsviks arbetsmarknad har minskat något under motsvarande period.

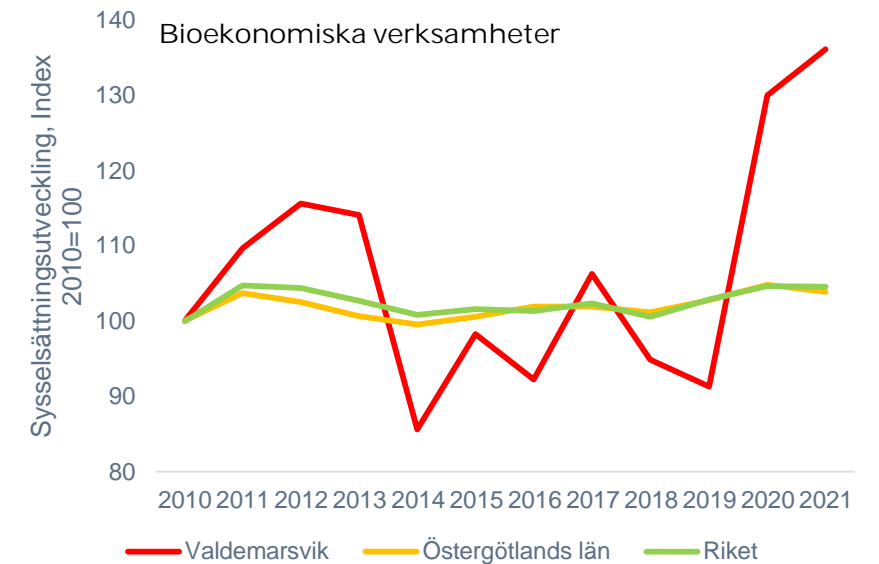
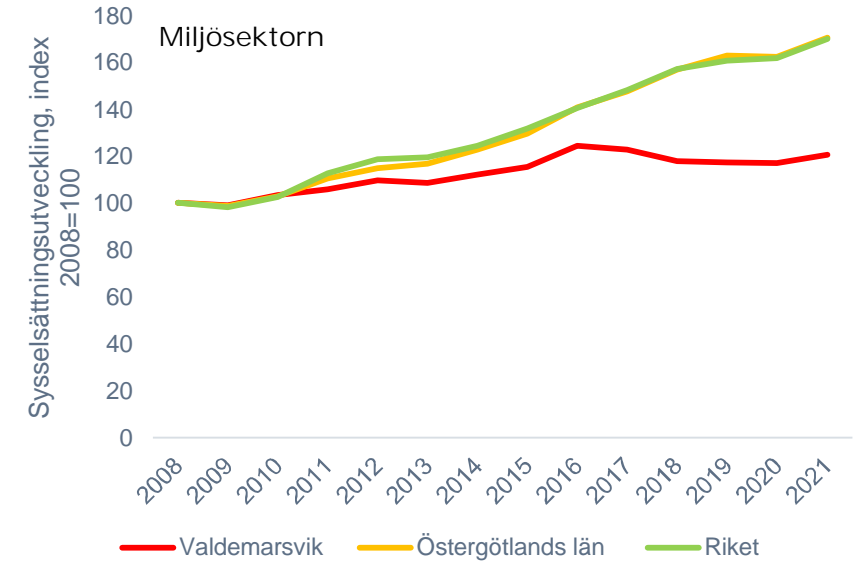

Tillväxt i miljösektorn och bioekonomiska verksamheter

Miljösektorn och den bioekonomiska sektorn i Linköpings kommun sysselsatte 2 575 respektive 5 090 personer. Det exakta antalet är svårt att avgöra då vissa ingående delbranscher överlappar varandra definitionsmässigt.

Diagrammen visar sysselsättningsutvecklingen i respektive sektor i Valdemarsvik, Östergötlands län och riket under perioden 2008-2021. Miljösektorn har vuxit starkt i riket och Östergötlands län. I Valdemarsvik har tillväxten varit mer begränsad, cirka 20 procent. Tillväxten i den bioekonomiska sektorn har varit svag i Östergötlands län och riket. I Valdemarsvik har tillväxten varit mer svängig och först efter 2019 har det skett en återhämtning och tillväxt.

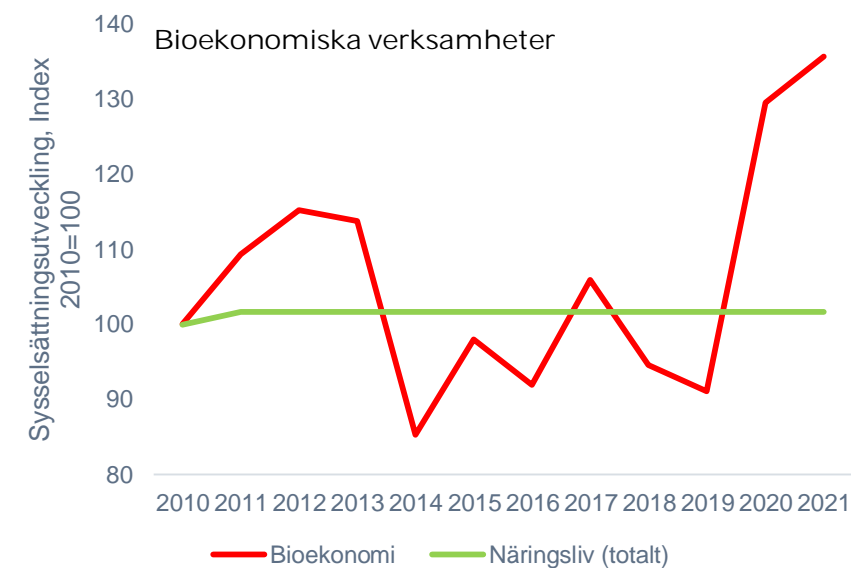
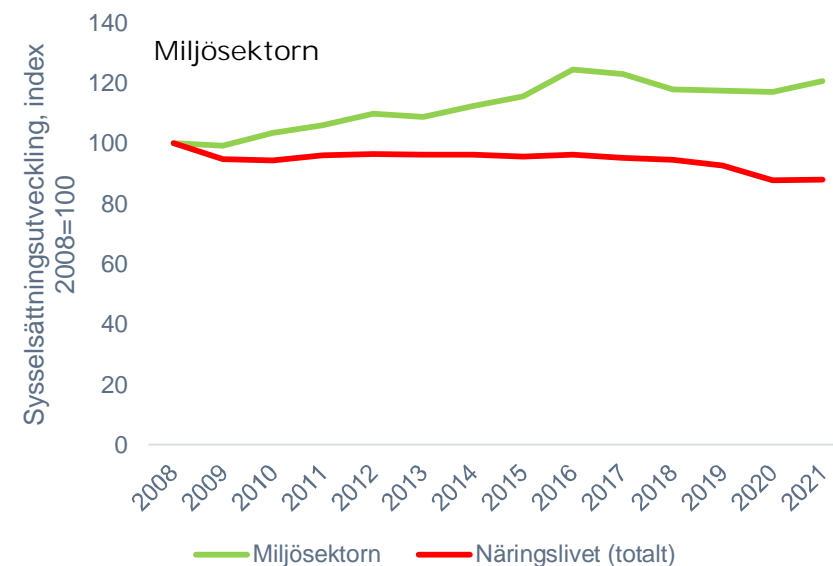
Den huvudsakliga anledningen till skillnaderna i tillväxt består i att respektive bransch tvärsektoriella sammansättning där miljösektorn är mer tjänsteintensiv medan den bioekonomiska sektorn är produktionsintensiv. Medan den förra växer genom fler sysselsatta så växer den senare genom ökad produktivitet på grund av mer teknikintensiv produktion.

Lokal tillväxt inom miljösektor och bioekonomi

Samma beräkningar har genomförts i en lokal kontext för att se hur miljösektorn och den bioekonomiska sektorn förhåller sig till den generella sysselsättningsutvecklingen i Valdemarsviks kommun.

Diagrammen visar att framförallt den bioekonomiska sektorn har vuxit starkt relativt den totala sysselsättningsutvecklingen i kommunen. Den Miljösektorn har haft en svag utveckling och successivt halkat efter tillväxten i det övriga näringslivet. En slutsats utifrån detta är att en större andel av de sysselsatta i Valdemarsviks kommun arbetar i vad som är att betrakta som gröna näringar idag jämfört med år 2010.

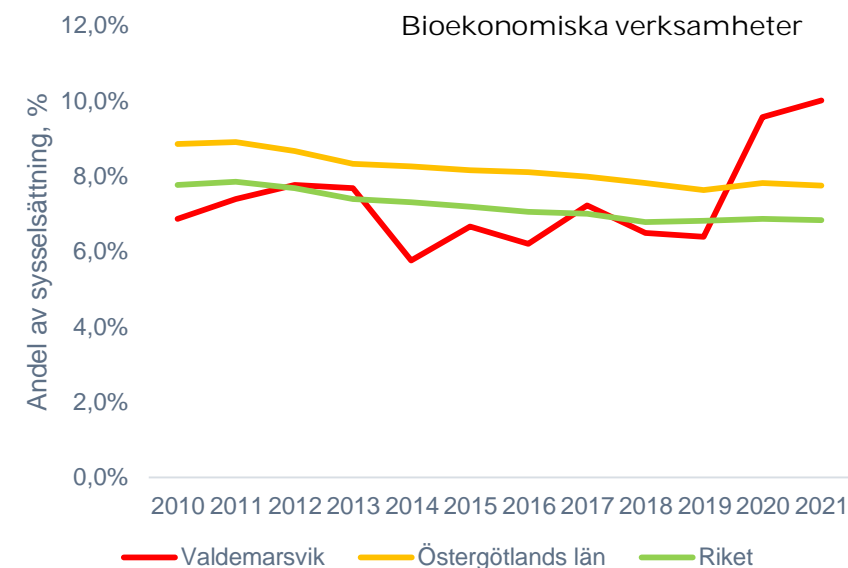
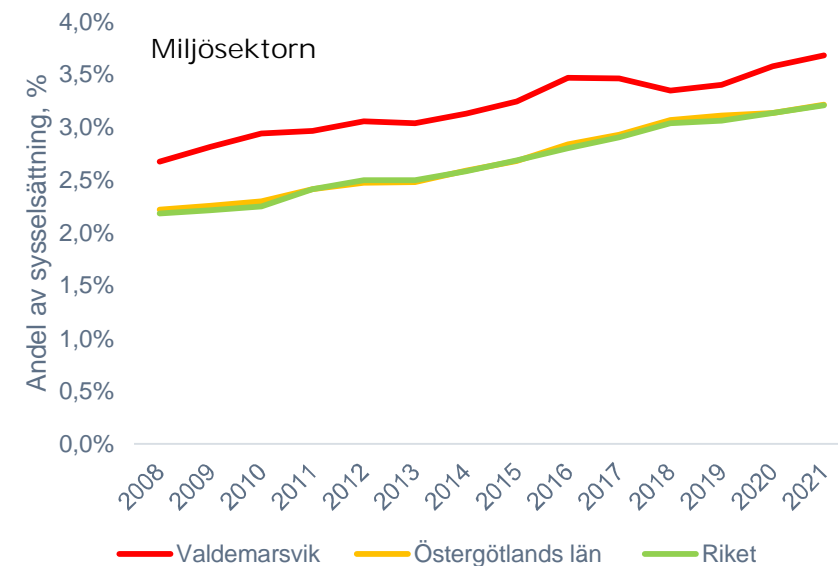
Miljösektorns och bioekonomins lokala betydelse

Ett sätt att illustrera miljösektorns och den bioekonomiska sektorns betydelse för det lokala näringslivet är att beräkna dess andel av den totala sysselsättningen.

Vidstående diagram visar att miljösektorn har en relativt sett starkare position på Valdemarsviks arbetsmarknad jämfört med Östergötlands län och riket. Tillväxten har varit snarlik men skett på en högre nivå.

Den bioekonomiska sektorn är lokalt sett mer betydelsefull än miljösektorn då dess andel av den totala sysselsättningen i kommunen under lång tid har legat omkring 6 procent jämfört med drygt 3 procent i miljösektorn. Båda sektorerna har på senare år ökat sin betydelse för den lokala sysselsättningen.

Sett i ljuset av tidigare diagram kring specialisering och relativ tillväxt innebär den beskrivna utvecklingen att miljösektorn placerar sig i fältet för mogna branscher samtidigt som den bioekonomiska sektorn placerar sig i fältet för basbranscher. Detta gör att båda branscherna har goda förutsättningar för fortsatt tillväxt under överskådlig framtid

An aerial photograph of a town nestled in a valley. In the foreground, there are several large, green trees. The middle ground shows a mix of residential houses and larger, multi-story buildings. A blue lake is visible in the background, surrounded by dense green forests on the hills. The sky is bright blue with scattered white clouds.

Inventering av verksamhets- områden och verksamhetsmark

Inventering av näringsliv och verksamhetsmark

WSP har i denna delundersökning genomfört en inventering av det lokala näringslivet samt dess efterfrågan på verksamhetslokaler och -mark i Valdemarsviks kommun. I samband med genomförande har även det lokala näringslivets geografiska struktur undersökts på inomkommunal nivå i syfte att illustrera olika verksamhetsområdens branschstruktur och betydelse för den lokala sysselsättningen.

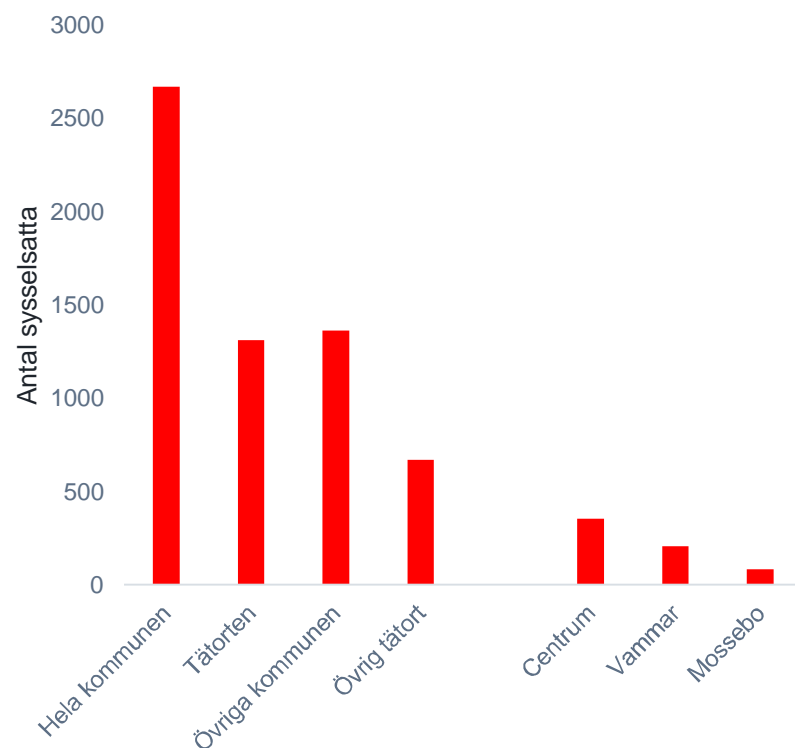
Inventeringen av verksamhetslokaler och mark för verksamheter har genomförts med utgångspunkt i det fastighetsekonomiska analysverktyget Propertyintel. I detta verktyg är fastigheter indelade i ett antal grupper beroende på fastighetsslag och användning. WSPs inventering har primärt berört hyreshusenhet med verksamheter/lokaler (fastighetstypkod 322-326) samt industrienheter (fastighetstypkod 411-440). Därigenom har utbudet av lokaler och verksamhetsmark kunnat kartläggas inom olika verksamhetsområden såväl som i kommunen som helhet.

I stadskärnan och den övriga tätorten där verksamheter inryms i hyreshus för bostäder och lokaler (fastighetstypkod 321) har ett annorlunda angreppssätt tillämpats. Ett stickprov av fastigheter i stadskärnan och den övriga tätorten visade att omkring 20 procent av byggnadsvolymen i dessa fastigheter utgjordes av lokaler. Med utgångspunkt i den totala volymen hyreshus för bostäder och lokaler användes detta nyckeltal för att estimerar den totala lokalvolymen i stadskärnan och den övriga tätorten.

Kompletterande undersökningar vidtogs för att kartlägga framtida utbudspotential av verksamhetsmark. Utbudspotentialen kartlades genom att dels identifiera fastigheter som är detaljplanerade för fastighetsmark och som hittills varit oexploaterade dels genom att identifiera och volymläsa framtida verksamhetsmark utifrån befintlig ÖP för Valdemarsviks kommun.

Sysselsatta per verksamhetsområde

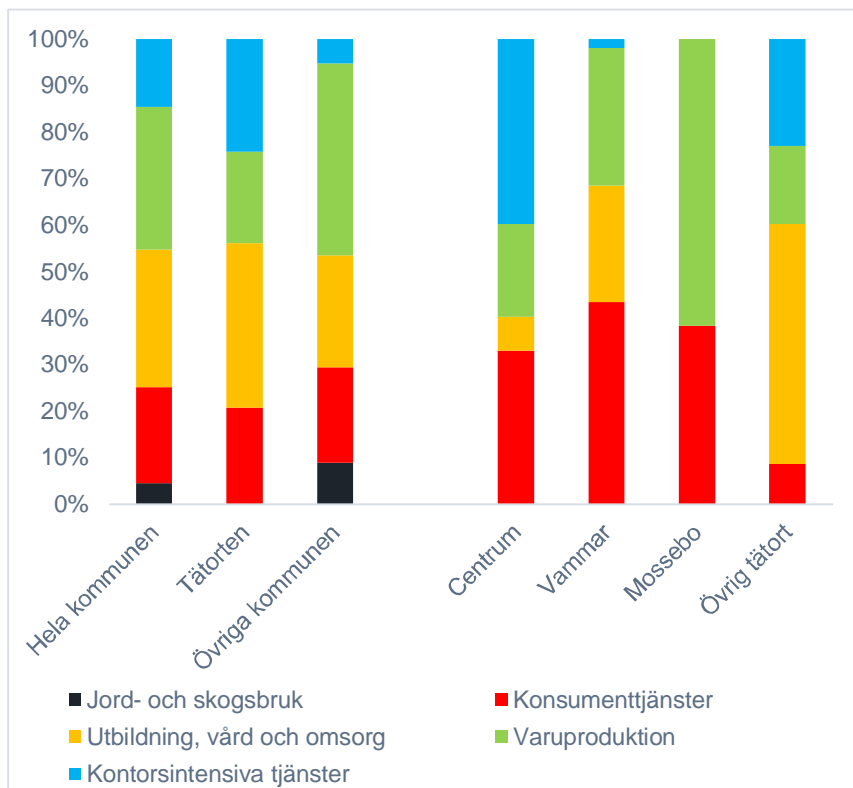

Antalet sysselsatta i olika delar av kommunen samt i olika verksamhetsområden har kartlagts med hjälp av SCBs näringslivsstatistik kopplat till GIS-underlag.

Diagrammet visar att det råder ett relativt balanserat förhållande mellan tätorten och den övriga kommunen ur ett sysselsättningsperspektiv. Antalet sysselsatta i Valdemarsvik och den övriga kommunen uppgick till 1 300 respektive 1 360 personer år 2021.

I Valdemarsviks tätort är omkring 640 sysselsatta på något av de identifierade verksamhetsområdena och ytterligare 660 personer utspridda i den övriga tätorten. I stadskärnan återfinns 352 sysselsatta medan Vammar och Mossebo huserar 200 respektive 80 sysselsatta.

Branschstruktur i verksamhetsområden

En vidare analys av Valdemarsviks kommun och verksamhetsområdena inom kommunen har genomförts genom att bryta upp det totala antalet sysselsatta på olika branscher. Därigenom har olika verksamhetsområdens branschprofil kunnat illustreras.

Valdemarsviks tätort har som helhet en relativt god spridning mellan olika branscher. I den övriga kommunen finns en viss övervikt mot verksamheter inom varuproduktion.

En närmare genomgång av olika områden i Valdemarsviks tätort pekar på att verksamhetskaraktären skiljer sig mellan stadskärnan och de två större verksamhetsområdena. Kontorsintensiva tjänster finns främst i stadskärnan. Alla tre områdena har ungefär samma andel konsumenttjänster. Vammar är det verksamhetsområdet som har en större blandning av verksamheter med störst andel konsumenttjänster av alla områdena medan i Mossebo är varuproduktion mest dominerande.

Den övriga tätorten har visserligen ett diversifierat verksamhetsutbud men det finns samtidigt en viss slagsida mot utbildning, vård och omsorg.

Befintligt utbud av verksamhetsmark

Det befintliga utbudet av verksamhetsmark har inventerats utifrån fastighetsregistret.

Inventeringen visar att verksamhetsmarken i huvudsak är koncentrerad till de centrala och nordvästra delarna av kommunen. Det finns totalt 155 000 kvadratmeter uthyrbar lokalyta för verksamheter av olika slag i Valdemarsviks kommun. Detta motsvarar ungefär 185 000 kvadratmeter BTA vilka upptar drygt 1 253 000 kvadratmeter markareal. Den genomsnittliga exploateringsgraden är 17 procent och varje sysselsatt har tillgång till 825 kvm verksamhetsmark.

Det bakomliggande materialet visar att En majoritet av lokal- och markytan upptas av industri, där tillverkning och utvinning utgör det största segmentet. Den genomsnittliga exploateringsgraden är 16 procent vilket ligger i linje med kommunen i helhet men lägre än kontor och varje sysselsatt person har tillgång till omkring 753 kvm markareal. Kontorsytorna uppgår till omkring 6 600 kvadratmeter uthyrbar yta med en omkringliggande markareal om knappt 7 500 kvadratmeter. Den genomsnittliga exploateringsgraden är 106% procent för kontor. Lokalsegmentet handel omfattar drygt 31 000 kvadratmeter uthyrbar yta med en omkringliggande fastighetsareal om knappt 260 000 kvadratmeter. Exploateringsgraden ligger på 15 procent, vilket är något lägre än kommunen i helhet och arealanvändningen per sysselsatt ligger på 437 kvm.

	Totalt	Industri	Kontor	Handel
Uthyrbar lokalyta, kvm	155 799	117 821	6 643	31 335
Vakant lokalyta, kvm	22 430	17 673	996	3 760
Lokalyta, kvm BTA	184 942	141 385	7 972	37 602
Fastighetsareal, kvm	1 129 858	864 758	7 492	257 608
Exploateringsgrad, %	17%	16%	106%	15%
<u>Markareal/sysselsatt, kvm</u>	<u>825</u>	<u>753</u>	<u>13</u>	<u>437</u>

Nyckeltal per verksamhetsområde

	Uthyrbar lokalyta, kvm	Markareal, kvm	Bebyggd yta, %	Markareal/ sysselsatt, kvm	Lokalyta/ sysselsatt, kvm BTA
Valdemarsvik tätort	52 964	229 516	28%	368	102
Centrum	11 211	16 465	82%	68	56
Vammar	28 665	145 406	24%	1 275	302
Övrig tätort	13 088	67 645	23%	253	59
Övrig kommun	102 835	900 342	14%	1210	153
Gusum	44 985	321 458	17%	1 112	187
Ringarum	10 217	105 730	12%	526	61
Mossebo	6 845	84 460	10%	1 408	137
Övrig landsbygd	40 788	388 694	14%	1 796	223
Totalt	155 799	1 129 858	17%	804	135

Den totala byggnadsvolymen och markarealen redovisas i vidstående tabell för respektive verksamhetsområde i Valdemarsviks kommun.

I kommunen som helhet fanns omkring 155 000 kvm uthyrbar lokalyta varav en majoritet (66 procent) återfanns utanför tätorten. Den genomsnittliga exploateringsgraden är högre i tätorten än i den omkringliggande kommunen.

Det största verksamhetsområdet i kommunen utgörs av Vammar med omkring 29 000 kvadratmeter uthyrbar lokalyta och 145 000 kvm markareal. Det minsta verksamhetsområdet utgörs av Mossebo på omkring 7 000 kvadratmeter uthyrbar lokalyta och 84 000 kvm markareal.

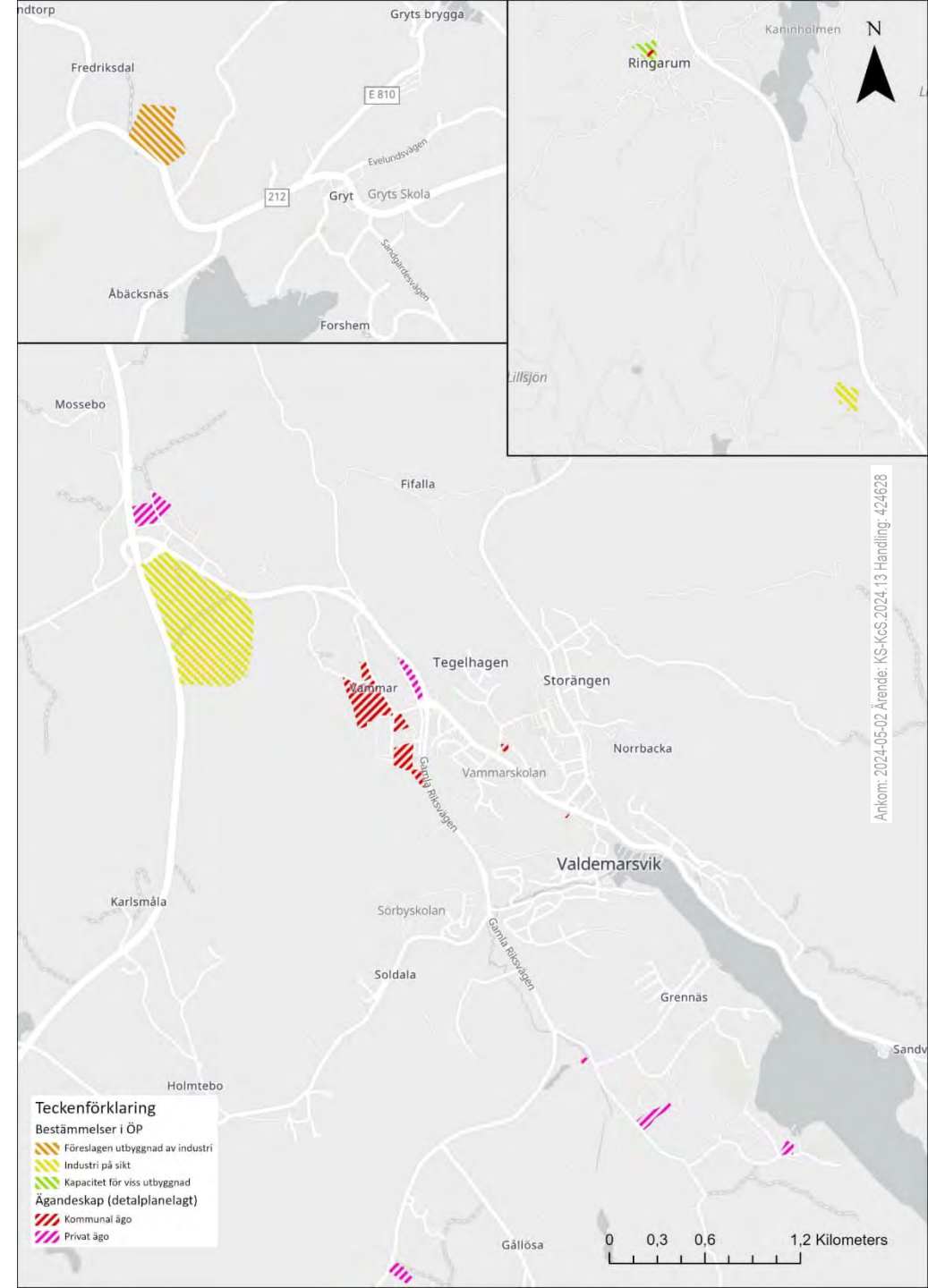
Det genomsnittliga markutnyttjandet är högst i centrum. Markutnyttjande i verksamhetsområdet Vammar ligger något under tätorten i helhet men ungefär i linje med den övriga tätorten. Mossebo har lägst markutnyttjande på 10 procent. Detta speglas bland annat genom exploateringsgraden och tillgången till verksamhetsmark och lokalyta per sysselsatt.

Befintlig och framtida utbudspotential

Den sammanlagda utbudspotentialen (nuläge och framtid) uppgår till omkring 800 000 kvm verksamhetsmark, motsvarande 80 hektar. Omkring 18 hektar är detaljplanerad men har inte tagits i anspråk för verksamheter i nuläget. Valdemarsvik står som ägare och har stor rådighet över cirka 10 hektar av dessa. De återfinns i huvudsak i verksamhetsområdena Vammar och Mossebo och utgör förtätningspotential inom befintliga områden. Ytterligare 8 hektar är i privat ägo.

På medellång och lång sikt pekar ÖP ut ytterligare 623 000 kvm verksamhetsmark på olika platser i kommunen. Något mer än hälften, 38 hektar, är utpekad utmed E22:an vid infarten till Valdemarsviks tätort. Utöver detta finns omkring 25 hektar verksamhetsmark identifierat vid Gryt och Ringarum i den övriga kommunen.

	Markareal, kvm
Utbudspotential	808 883
Från Fastighetsregistret	185 828
Privat ägo	79 768
Kommunal ägo	106 063
Från ÖP 2018	623 055
Valdemarsvik	377 113
Utanför tätort	245 941

Näringslivets framtida tillväxt och efterfrågan på verksamhetsmark

Kommunens reflektioner: Workshop 1

Med utgångspunkt i beskrivet nuläge av näringslivets struktur och utveckling samt inventering av tillgänglig verksamhetsmark i Valdemarsvik har en workshop hållits i syfte att staka ut en väg framåt för kommunens näringslivsutveckling.

I workshopen som genomfördes 23-09-14 deltog sju tjänstepersoner från olika förvaltningar. Övningarna gick ut på att fundera kring möjliga mål att styra mot i framtiden samt att identifiera styrkor, svagheter, möjligheter och hot i syfte att identifiera vilka förutsättningar kommunen har för att uppnå målsättningarna.

Resultat

I workshopen diskuterades synergier mellan att vara ett attraktiv ort för boende och en attraktiv etableringsort för näringslivet utifrån ett arbetskraftsperspektiv. Bland identifierade utmaningar och möjligheter diskuterades att antal teman som kan tjäna som utgångspunkter för målformuleringar:

- Bryt den demografiska strukturen genom att locka barnfamiljer och unga "återvändare".
- Behåll dagens utpendlare på den lokala arbetsmarknaden
- Bli en attraktiv etableringsort

Som möjligheter och styrkor lyftes Valdemarsviks skärgårdsnära läge som attraktivt för boende, och ortens möjlighet att erbjuda "det goda livet" fram. Upprustningen och den nya sträckningen av väg E22 ansågs positiv för näringsetableringar och något för kommunen att dra nytta av. God tillgång till verksamhetsmark sågs som en möjlighet för framtida utveckling i Valdemarsviks kommun.

Kommunens reflektioner: Workshop 1

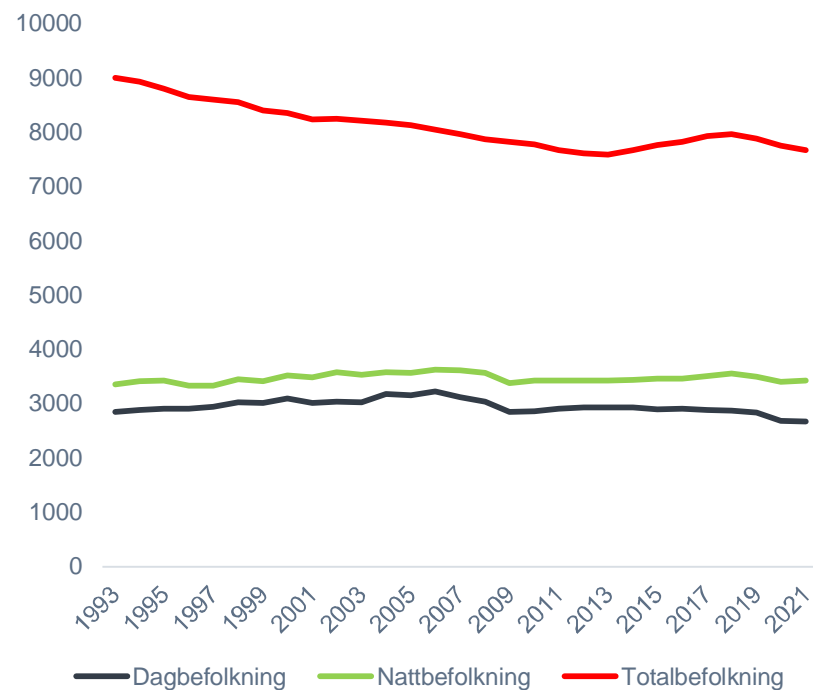
Bland utmaningar och hot för näringslivsutvecklingen i kommunen diskuterades att kommunen upplevs långt bort och att låga marknadsvärden gör att det är svårt att få tillbaka pengarna vid försäljning/investering. Andra utmaningar utgjordes av ett långsamt och bristfälligt utbyggt fibernät, dåliga kollektivtrafikförbindelser över länsgränsen, förorenad mark och ett behov av klimatanpassning.

Diskussionen resulterade också i resonemang kring hur kommunen i sin interna organisation kan stärka sin förmåga och utveckla styrkor och svagheter som gynnar näringslivet och företags etableringsvilja. Bland annat lyftes att kommunen är en liten organisation med förutsättningar till korta beslutsvägar och en viljestark politik som något positivt. För att uppnå konsensus kring vilket håll kommunen ska arbeta mot diskuterades behovet av strategi- och visionsarbete.

Dessutom lyftes möjligheten att kommunen under rådande konjunkturläge nu har *tiden* att verka proaktivt för att vara beredda när marknaden blir starkare igen.

Samband mellan befolkning och sysselsättning

Näringslivets framtida utvecklingspotential och behov av verksamhetsmark har analyserats med utgångspunkt i nulägesanalysen. Utgångspunkten för bedömningen av framtiden är att den framtida folkmängden påverkar framtida sysselsättning och dess utveckling.

Då framtida befolkningsutveckling är osäker materia har WSP använt befolkningsprognoser från ett antal prognosmakare. Syftet har varit att skapa ett utfallsrum kring vilket den framtida efterfrågan på verksamhetsmark kan tänkas uppstå givet det lokala näringslivets förväntade tillväxt.

För att skatta hur den förväntade befolkningsutvecklingen i Valdemarsviks kommun kommer att påverka dagbefolkningens utveckling har det historiska mönstret mellan befolkning och sysselsättning undersökts. Diagrammet visar att sambandet mellan sysselsatt dagbefolkning och totalbefolkning har varit svagt under 2000-talet. Sambandet förstärktes under 2010-talet för att brytas i samband med pandemiåren 2020-2021. Under perioden 2009-2019 uppgick kvoten mellan sysselsatt dagbefolkning och totalbefolkningen till i genomsnitt 0,37 plus/minus 0,012. Denna kvot har använts på totalbefolkningen i respektive befolkningsprognos för att generera ramen för den framtida sysselsatta dagbefolkningen i kommunen.

Sysselsättningsprognos 2021-2040

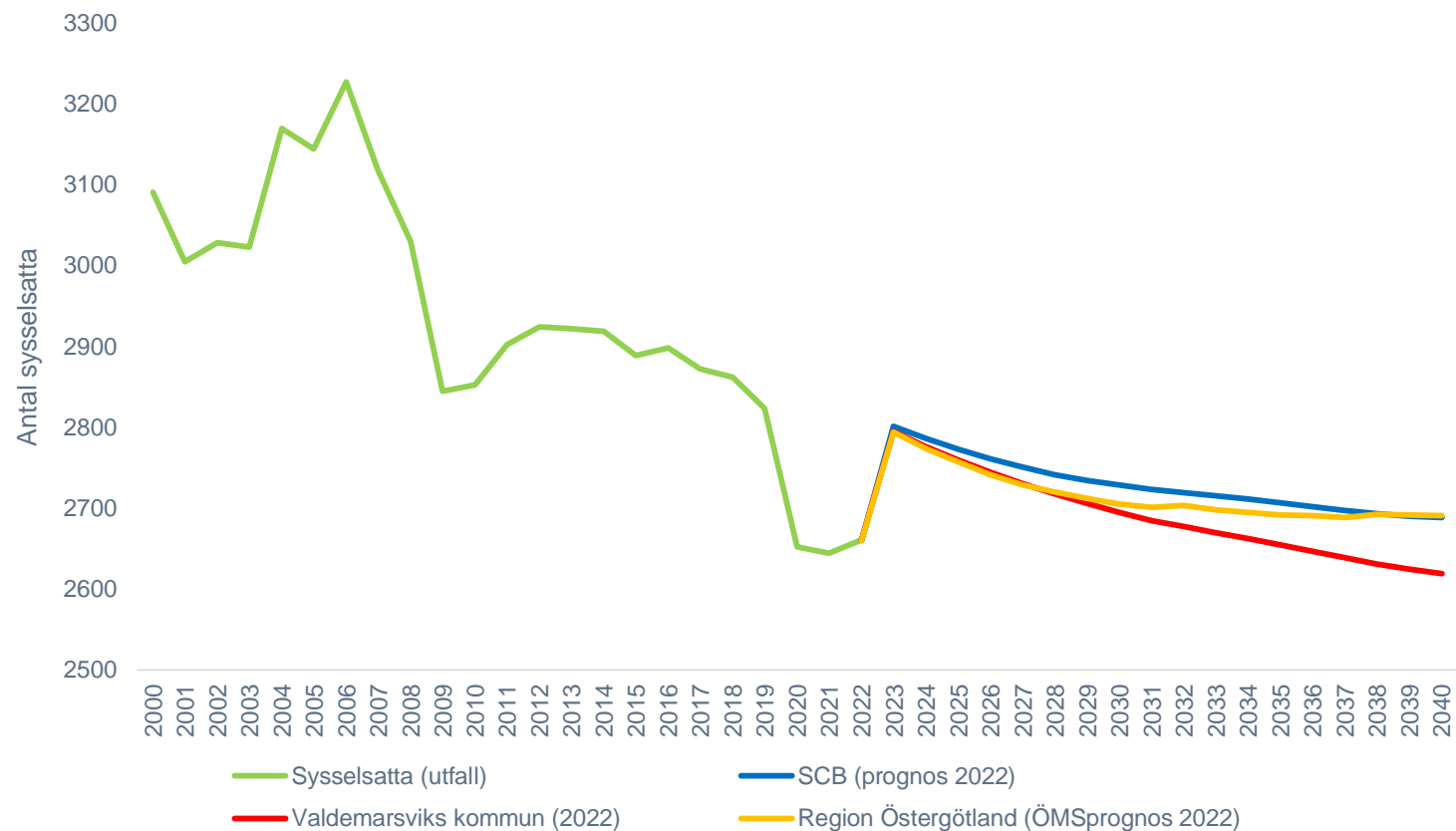
Genom att applicera kvoten mellan sysselsatt dagbefolkning och kommunens totalbefolkning på olika befolkningsprognoser kan den sysselsatta dagbefolkningen i Valdemarsvik kommun beräknas för perioden fram till år 2040.

Baserat på befolkningsprognoserna har tre scenarier för framtida sysselsättningsutveckling skapats. I samtliga prognoser bedöms den framtida sysselsättningsutvecklingen vara negativ i kommunen. SCBs och Region Östergötlands prognoser är något mindre negativa än Valdemarsviks kommuns prognos. I ett framtidsperspektiv bedöms därför sysselsättningen i kommunen uppgå till mellan 2 600 och 2 700 personer år 2040 vilket motsvarar en minskning om 100 till 200 personer från dagens nivå.

WSP lät genomföra en känslighetsanalys för att bedöma hur mycket sysselsättningen kunde förväntas öka vid antagande om att sysselsättningskvoten i Valdemarsviks kommun ökar från dagens 0,37personer per invånare till 0,42 sysselsatta per invånare vilket är genomsnittet för kommungruppen lågpendlingskommuner nära större städer. Analysen visar att sysselsättningen, givet en ökad sysselsättningsgrad, kan förväntas vara omkring 13 till 15 procent högre år 2040 än vad som redovisas i genomförda beräkningar.

En ökad sysselsättningsgrad och/eller arbetsplatskvot eller minskad pendlingskvot bedöms kunna påverka sysselsättningen i kommunen i en helt annan riktning än vad som föreslås i diagrammet. För att uppnå detta krävs dock ett aktivt förhållningssätt till och beredskap att söka upp och ta emot framtida etableringsförfrågningar.

Sysselsättningsprognos 2021-2040

Sysselsättningsutveckling efter bransch

Branschindelning

G01 jordbruk, skogsbruk och fiske

G02 tillverkning och utvinning

G03 energiförsörjning; miljöverksamhet

G04 byggverksamhet

G05 handel

G06 transport och magasinering

G07 hotell- och restaurangverksamhet

G08 information och kommunikation

G09 finans- och försäkringsverksamhet

G10 fastighetsverksamhet

G11 företagstjänster

G12 offentlig förvaltning och försvar

G13 utbildning

G14 vård och omsorg; sociala tjänster

G15 kulturella och personliga tjänster m.m.

Den totala sysselsättningsprognosen utgör ramen för hur den framtida sysselsättningen beräknas utvecklas. Inom denna ram skall sysselsättningen fördelas per bransch. För att göra detta har SCB:s branschindelning på så kallad grov nivå använts.

De rödmarkerade branscherna är så kallade befolkningsanknutna branscher vilket innebär att deras utveckling i mycket hög grad styrs av befolkningsutvecklingen. Branschen utbildning beräknas därmed utvecklas i takt med befolkningen 0-19 år. På motsvarande vis beräknas branschen vård och omsorg utvecklas i takt med befolkningen över 65 år.

Övriga branscher utvecklas enligt tillväxttakter för Valdemarsvik kommun baserade på Konjunkturinstitutets prognos från år 2021.

Branschutveckling i olika scenarier 2021-2040

Studeras utvecklingen framgår att utvecklingen är varierad mellan branscher och scenarier.

De branscher som förväntas växa mest i absoluta tal utgörs av byggverksamhet, offentlig förvaltning, transport och magasinering, vård och omsorg, jord- och skogsbruk samt kulturella och personliga tjänster. I flera av dessa branscher (offentlig förvaltning, vård och omsorg, kulturella och personliga tjänster) drivs utveckling framförallt av att den efterfrågan som genereras av de lokala invånarnas efterfrågan på varor och tjänster. Utvecklingen inom byggverksamhet drivs av att företagen verkar på såväl den lokala som en regionala marknaden. Transport och magasinering är liten och verkar framförallt på den lokala arbetsmarknaden. Förutsättningarna för framtida utveckling är goda då tillväxten har varit och bedöms bli god framgent.

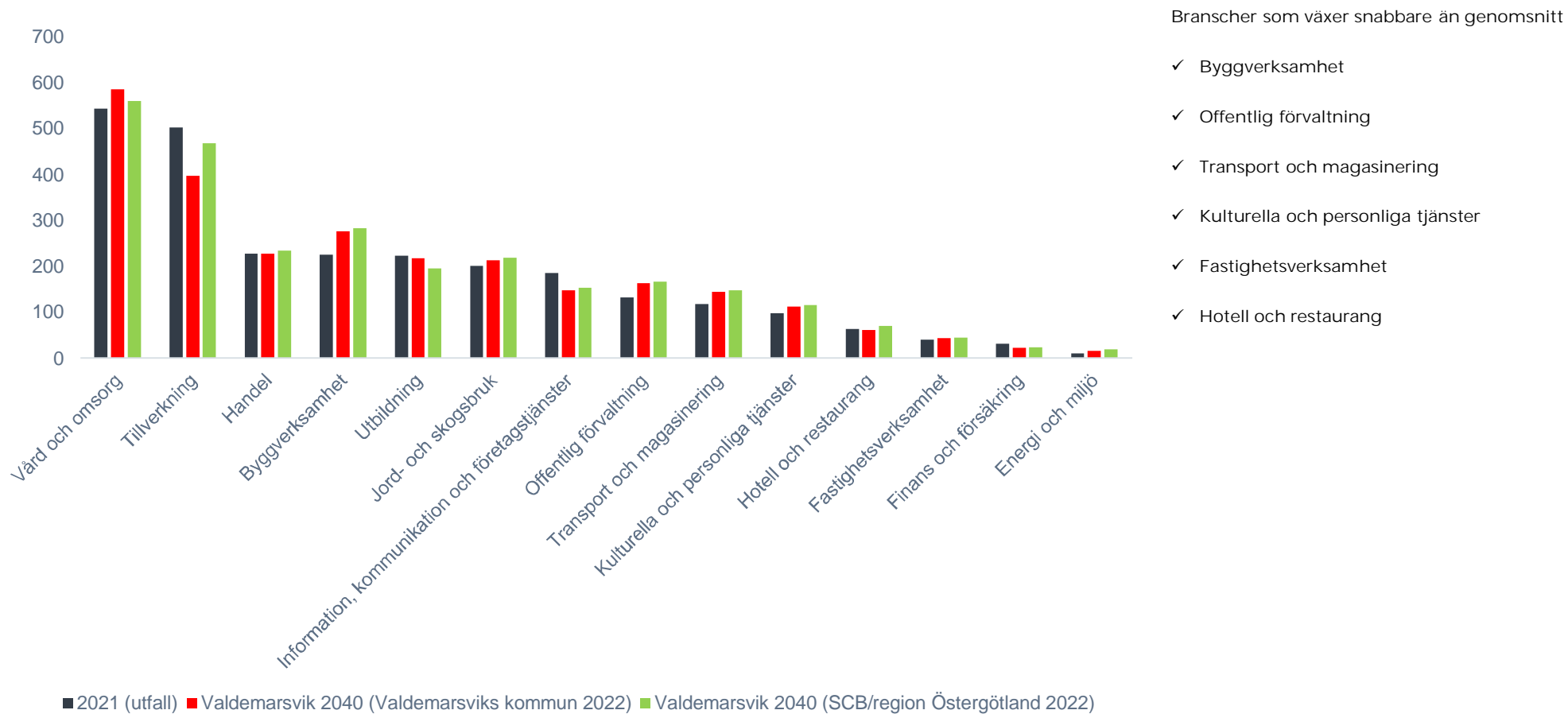
Inom branscher som tillverkning, information och kommunikation, utbildning samt finans- och försäkringsverksamhet förväntas sysselsättningen minska under prognosperioden. Inom tillverkning, som idag är en lokalt,

betydelsefull bransch, förklaras den framtida utvecklingen av en fortsatt struktumvandling där effektivisering av produktionen är framträdande. Inom Information och kommunikation samt finans och försäkring förklaras utvecklingen av en fortsatt geografisk koncentration till storstäderna samt teknisk utveckling. Branschen utbildning kan förväntas minska på grund av en fortsatt förändrad demografi i kommunen.

Inom övriga branscher bland annat handel samt hotell och restaurang där utvecklingen till stor del drivs av den lokala efterfrågan förväntas sysselsättningsutvecklingen visserligen bli positiv men ökningen bedöms bli marginell. En liknande utveckling kan förväntas inom fastighetsverksamhet.

Den minsta branschen, energi och miljö, bedöms få se en viss tillväxt under prognosperioden. Det är värt att poängtera att denna bransch även ingår som en delmängd i miljösektorn och bioekonomin. Dessa är båda starkt specialiserade i Valdemarsviks kommun och framförallt inom den bioekonomiska sektorn bedöms förutsättningar för framtida stark tillväxt vara goda.

Näringsgrensprognos 2021-2040

Framtida efterfrågan på verksamhetsmark

Sysselsättningsutvecklingen i olika branscher används i detta avsnitt till att beräkna vilken framtida efterfrågan på verksamhetsmark som bedöms uppstå av en växande lokal arbetsmarknad i Valdemarsviks kommun. För överskådlighetens skull har ett antal branschaggregat bestående av branscher med likartade förutsättningar och behov skapats.

För att beräkna framtida efterfrågan har WSP utgått ifrån tidigare genomförd sysselsättningsprognos i olika branscher och applicerat nyckeltal för lokalarea (BTA) per anställd i olika branscher, genomsnittlig exploateringsgrad på fastigheter med hänsyn till branschvariationer samt uppskattat ytbehov för offentliga investeringar, såsom tekniska installationer, anslutningsvägar, dagvattenhantering och så vidare, som ligger utanför fastighetsmark.

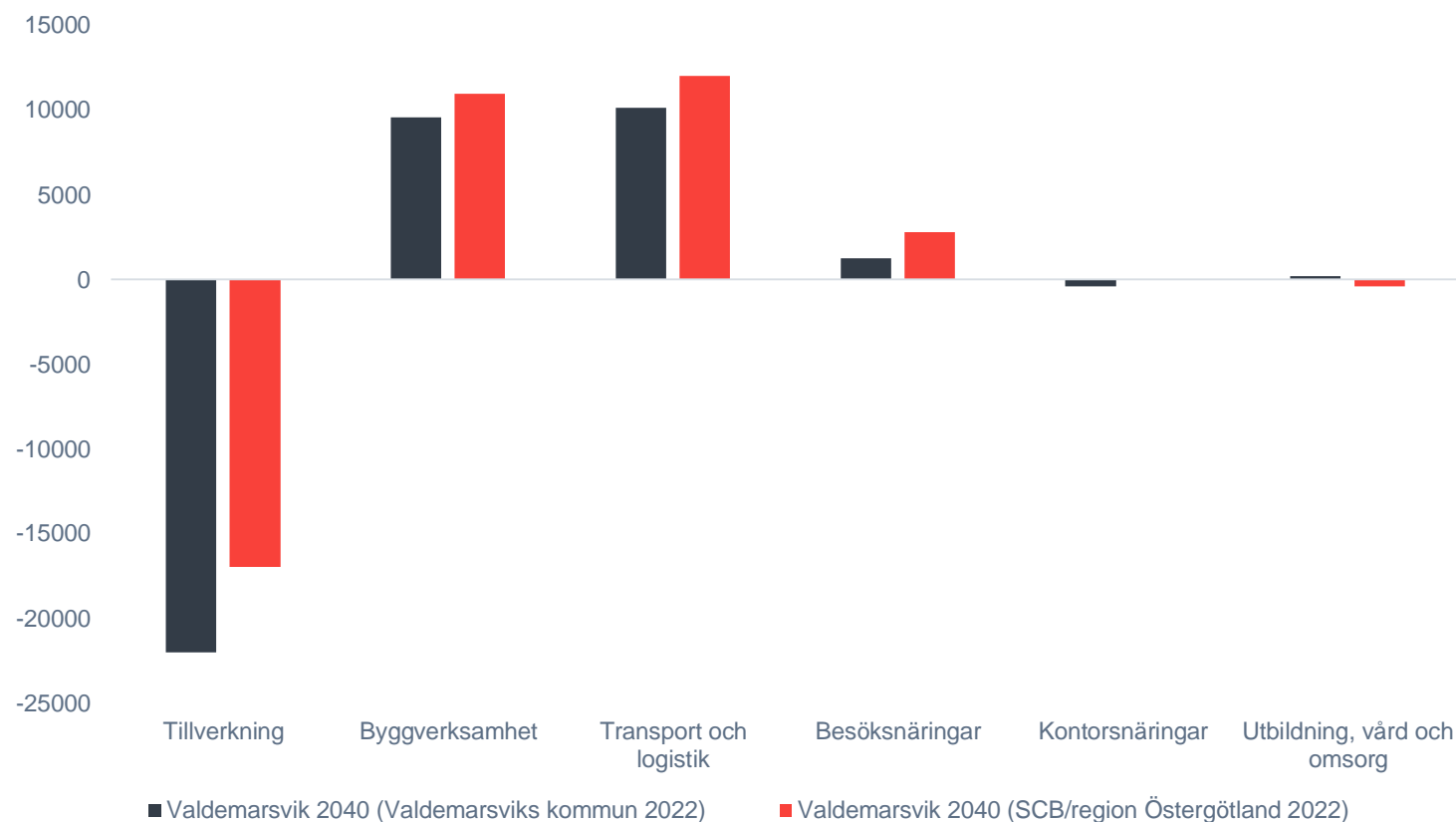
Efterföljande diagram visar att behovet av verksamhetsmark kan förväntas öka med som mest 26 000 kvm råmark beroende på sysselsättningsprognos.

Diagrammet pekar på att efterfrågan på verksamhetsyta inom tillverkningsindustrin kan komma att minska på grund av strukturomvandlingen. I praktiken är det rimligt att förvänta sig att lokalbehovet är konstant trots minskad sysselsättning.

Inom besöksnäringar, kontor och utbildning, vård och omsorg förväntas också den framtida efterfrågan på verksamhetsmark vara nära nog noll varför framtida efterfrågan kan tillgodoses genom att ta i anspråk befintliga lokaler och/eller utnyttja förtätningspotential inom idag befintliga verksamhetsområden. Diagrammet pekar på att en växande efterfrågan på verksamhetsmark kan förväntas uppstå inom byggverksamhet samt transport och magasinering.

Efterfrågan på verksamhetsmark

Behov av verksamhetsmark efter bransch givet framtida sysselsättningsutveckling enligt olika scenarier 2020-2040.

Befolkningsprognos	Totalt nettobehov av verksamhetsmark
Valdemarsviks kommun	~21 000
SCB/Region Östergötland	~26 000

Framtida efterfrågan beräknat på antagande om att ytan för tillverkningsindustri är konstant jämfört med idag.

Beredskap för potentiell omlokalisering

Omlokaliseringar handlar i detta fall om att ha beredskap för att absorbera potentiella etableringsförfrågningar som kan uppstå från företag i Linköping och Norrköping i samband med undanträngning vid framtida utveckling av Ostlänken.

Den totala lokal- och markvolymen som riskerar trängas undan i detta sammanhang uppgår till omkring 315 000 kvm lokaler och 800 000 kvm verksamhetsmark. Ungefär samma volymer verksamhetsmark riskerar trängas undan i Norrköping respektive Linköping.

Hur stark Valdemarsviks attraktionskraft är i detta sammanhang kan illustreras genom att beräkna deras andel av sysselsättning och nystartade företag i Norrköpings FA-region. Dessa beräkningar visar att Valdemarsviks kommun har förmåga att absorbera knappt fem procent av antalet sysselsatta respektive nystartade företag. Baserat på detta har WSP dragit slutsatsen att Valdemarsvik har förmåga att absorbera omkring 5 procent av undanträngda företags markbehov. Detta innebär att Valdemarsvik kommun har potential att absorbera 20 000-30 000 kvm verksamhetsmark till följd av undanträngning från Ostlänken.

	Uthyrbar lokalyta, kvm	Fastighetsmark, kvm
Butängen	180 000	385 000
Steninge/Kallerstad	135 000	400 000
Totalt	315 000	785 000

Föreslagen markanvändning och verksamhetslokalisering

Etableringspreferenser för olika typer av verksamheter

Verksamheters etableringspreferenser skiljer sig åt beroende på branschtillhörighet. För kontorsintensiva branscher är exempelvis närheten till kollektiva färdmedel en viktig parameter vid val av lokalisering. Även tillgången till service och urbana verksamheter, lokalens/byggnadens modernitet, vakansnivå i området samt närheten till liknande företag/kluster är betydande parametrar som styr attraktiviteten. För andra typer av verksamheter är det andra faktorer som i högre grad är styrande vid val av lokalisering, exempelvis närhet till större trafikleder och/eller stråk för logistikföretag.

Handel

- Köpkraft och upptagningsområde
- Konkurrens
- Tillgänglighet
- Storlek och utbud

Besöks- mål

- Tillgänglighet
- Efterfrågan
- Närhet till aktiviteter och restauranger

Små- industri

- Vägnät som klarar transporter
- Ev. undvik intressekonflikter
- Säkerhet
- Ev. utrymmeskrävande
- Närhet till restaurang
- Parkering

Lager och logistik

- Närhet till centrallager och kombiterminaler
- Närhet och tillgänglighet till marknaden
- Företag i närheten för samtransporter
- Lätt att ansluta till väg och järnväg
- Ytkrävande

Kontor

- Tillgänglighet med kollektivtrafik
- Närheten till urbana verksamheter
- Kontorets modernitet
- Kluster av branscher
- Vakanser i området

Föreslagen markanvändning för verksamheter

För att dra slutsatser om framtiden har WSP i detta avsnitt genomfört en andra workshop med Valdemarsviks kommun. Syftet med workshopen var att diskutera åtgärder, prioriteringar och konsekvenser i samband med och/eller frånvaro av utveckling och åtgärder på olika verksamhetsområden.

För att underlätta överblick från olika delmoment har WSP sammanställt kommunens utbudspotential efter läge samt potentiell efterfrågan från ett växande lokalt näringsliv.

Valdemarsviks kommun har i sina styrdokument pekat ut knappt 400 hektar som framtida verksamhetsmark. Den totala efterfrågan på verksamhetsmark från ett växande framtida näringsliv bedöms uppgå till mellan 18-27 hektar med hänsyn tagen till potentiell omlokalisering av handel och industri från de centrala verksamhetsområdena till ny plats i kommunen. Eventuella omlokaliseringar från Norrköping och Linköping bedöms addera ytterligare efterfrågan på verksamhetsmark till Valdemarsviks kommun.

Kartan visar att det finns ett antal olika områden utpekade för verksamheter. WSP rekommenderar att Valdemarsviks kommun *ska prioritera lokalisering till och utveckling av befintliga och planerade verksamhetsområden i centralorten Valdemarsvik*. Utveckling av befintliga verksamhetsområden på den omkringliggande landsbygden bör vara marknadsdrivet. Därigenom finns potential att skapa ett tydligt och koncentrerat verksamhetskluster med syfte att stärka kommunens centralort som plats för verksamheter. I centralorten bör följande verksamhetsområden prioriteras:

Mossebo verksamhetsområde- Områdets utveckling är beroende närhet till och synlighet från E22:an. Lokalisering och regional tillgänglighet gör det lämpligt för ytkrävande, störande, transportintensiva och/eller farliga verksamheter inom industri samt transport och logistik. Platsen kan också vara lämplig för ytkrävande och transportkrävande detaljhandel. Kommunen bör förbereda och marknadsföra de södra delarna av Mossebo för potentiell utveckling.

Föreslagen markanvändning för verksamheter

Vammar verksamhetsområde - Gott skyltläge vid infarten till Vammar. Närhet till arbetskraft och konsumenter gör det lämpligt för handel, konsumenttjänster, hantverk och icke-störande verksamheter inom industri. Förtätningspotential bör nyttjas för omlokalisering av verksamheter från andra platser i centralorten eller från Linköping respektive Norrköpings kommun.

Stadskärnan/Centrum – Ska prioriteras men utveckling bör ske i samverkan mellan offentligt och privat. Utveckling bör vara marknadsdriven och ska möjliggöras genom offentliga initiativ och beslut. Utnyttja och omvandla befintliga fastigheter och lokaler i de mest centrala lägena i centralorten. Närhet till besöksmål, arbetskraft och konsumenter gör det lämpligt för besöksintensiva verksamheter inom handel, café och restaurang, annan konsumentservice samt kontorsverksamheter.

Föreslagen markanvändning

Framtida efterfrågan på verksamhetsmark, kvm	Min	Medel	Max
Lokal marknadstillväxt	20 000	25 000	30 000
Omlokaliseringspotential pga Ostlänk	20 000	25 000	30 000
Summa	40 000	50 000	60 000

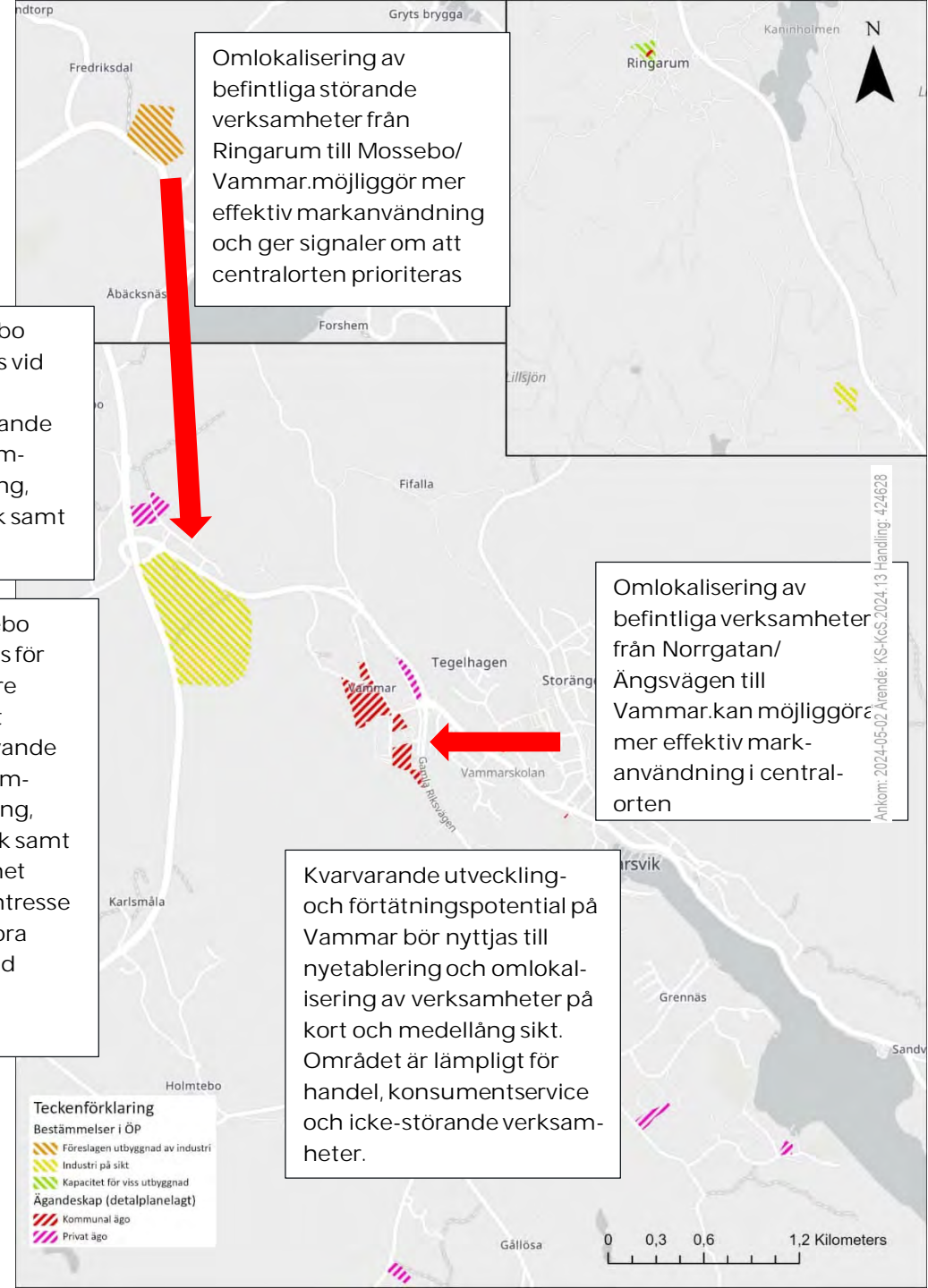
Utveckling av Mossebo (norra) bör prioriteras vid utveckling. Området lämpar sig för ytkrävande och störande verksamheter inom tillverkning, transport och logistik samt handel

Utveckling av Mossebo (södra) kan användas för utveckling i ett längre perspektiv. Området lämpar sig för ytkrävande och störande verksamheter inom tillverkning, transport och logistik samt handel. Hög osäkerhet kring marknadens intresse bedöms medföra stora risker i samband med markberedning och utveckling.

Omlokalisering av befintliga störande verksamheter från Ringarum till Mossebo/Vammar möjliggör mer effektiv markanvändning och ger signaler om att centralorten prioriteras

Omlokalisering av befintliga verksamheter från Norrgatan/ Ängsvägen till Vammar kan möjliggöra mer effektiv markanvändning i centralorten

Kvarvarande utveckling- och förtätningspotential på Vammar bör nyttjas till nyetablering och omlokalisering av verksamheter på kort och medellång sikt. Området är lämpligt för handel, konsumentservice och icke-störande verksamheter.

Utvecklingshorisont, åtgärder och konsekvenser

Område	Kort sikt < 5 år	Medel-lång sikt 5-10 år	Lång sikt >10 år	Beredskap/åtgärder	Konsekvenser
Centrum	Green	Green	Green	Möjliggör för bostäder och verksamheter i attraktiva och centrumnära lägen. Arbeta fram en visionsbild av centrumets utveckling. Arbeta aktivt med att attrahera företag till befintliga lokaler i centrum.	+ En värnad centrumbild med stadslivskvalitéer + möjliggör underlag för företag inom konsumenttjänster
Norrgatan/ Ängvägen	Green	Red	Red	Omlokalisera verksamhet till Vammar och gör plats för att utveckla bostäder i attraktivt läge.	+ Koncentration av verksamheter i Vammar + Nyttja mark för att skapa boenden i attraktivt läge. Möjliggör att koppla samman området med nybyggnation och upprustning av Norrbacka - Risk för tomma lokaler
Vammar	Green	Yellow	Yellow	Möjliggör för förtätning genom att se över planberedskap och behov av teknisk försörjning. Nyttja tomma lokaler, samt omställning av tomma lokaler. Erbjud befintligt näringsliv i Valdemarsvik möjlighet till omlokalisering. Området lämpar sig för ytkrävande och störande verksamheter. Ta fram utvecklingsplan för vilken typ av verksamhet som ska finnas i området. Beredskap för fortsatt expansion som alternativ till utveckling av Mossebo.	+ Verksamhetskluster med inriktning mot tillverkning och viss typ av handel. - Risk att utarma handeln i centrum och på andra platser - Fortsatt utveckling av Vammar begränsar underlaget för att utveckla Mossebo - Utsatt för klimatrelaterade fenomen, exempelvis översvämningsrisk
Mossebo	Green	Green	Green	Fokusera på att utveckla norra delen av Mossebo på kort sikt med lämpliga verksamheter inom transport och logistik samt industri och hantverk. Förstärk tillgängligheten till och inom området. Markförhållandena är utmanande och behöver hanteras vid etablering. På medel- och lång sikt behövs markberedning av den södra delen av Mossebo för att möjliggöra fortsatt utveckling av området. Undersök om efterfrågan på mark finns och marknadsför Mossebo i ett regionalt sammanhang. Se över planberedskap för snabb etableringsprocess.	+ Skyltläge och närhet till E22 utgör attraktivt läge för nyetableringar inom verksamheter med stort transportbehov. + Utbyggd och förstärkt handel med sällanköpsvaror har på grund av hög tillgänglighet potential att attrahera kunder från ett större geografiskt område. Alternativ till handel i regionens centralorter. - Behov av investeringar i kompletterande transportinfrastruktur - Dyrt att bereda marken och hög osäkerhet av etableringsvilja. - Undvik handel av livsmedel på denna plats för att minimera risken för utslagning/omlokalisering av handel från andra marknadsplatser i centralorten.
Gryt/Fyr- uddan	Yellow	Yellow	Yellow	Utpekat som utvecklingsområde. Finns visst intresse och kopplingen till skärgården möjliggör för att utveckla verksamhet kopplat till besöksnäring. Bland utvecklings-verksamheter kan framhållas kollektivtrafik, hamnverksamhet, camping och boendemiljöer. Utveckling av verksamheten i området är marknadsdrivet och beror av markägaren. Prioritera verksamhetsetableringar till Vammar och Mossebo framför utpekat område i Gryt.	+ Stärker centralorten som plats för företagsetableringar + Stärkt besöksnäring - Försvarets eventuella intressen för skärgårdsmiljön riskerar försvåra utveckling av området.
Ringarum	Yellow	Red	Red	Utveckla Ringarum med attraktiva boendemiljöer och förstärkt och säkerställd närservice. Prioritera verksamhetsetableringar till Vammar och Mossebo framför utpekade områden i Ringarum. Utveckling av verksamheten i området är marknadsdrivet och beror av markägaren. Då området prioriteras som bostadsområde föreslås ett lämpligt verksamhets. Utbud bestå av mindre störande verksamheter.	+ Stärker centralorten som plats för företagsetableringar - Risk att utarma samhället om arbetsplatser försvinner och/eller inte tillskapas.
Gusum (Syntorp)	Red	Red	Red	Inte relevant för utveckling. Närservice föreslås etableras till befintliga lokala till tätorten. Utveckling av området bör vara marknadsdriven.	+ Stärker centralorten som plats för boende

Bilaga 1

–

Arbetsprocess vid etableringsförfrågningar

Arbetsgång och ansvar för effektiv etableringsprocess

Valdemarsviks kommuns etableringsprocess är gemensam och förvaltningsövergripande med tydliga ansvar, mandat och roller. Chefer på respektive enhet ansvarar för att dokumentation och rutin för ärendet följs.

Processledare är Näringslivsutvecklare och Samhällsbyggnadschef med ett övergripande ansvar för etableringsärendet. Processledarna ansvarar för ärendet inom respektive enhet, kommunikationen däremellan samt rapporterar framdrift till så väl intressent samt styrande organ.

Förfrågningar, oavsett ett företags initiala kontakt, kanaliseras alltid till kommunens Näringslivsutvecklare som startar dialog med intressenten. Näringslivsutvecklare går igenom företagets nyckeltal, verksamhetsberättelse samt bedömer värdet av etablering för kommunen.

Om Näringslivsutvecklare bedömer att verksamheten är viktig för kommunen tas frågan vidare om lokalisering till Samhällsbyggnadschef. Överlämningen dokumenteras i det förvaltningsövergripande samarbetsdokumentet /samarbetsrummet, där allt gällande intressenten dokumenteras från första kontakt till eventuell etablering.

Om kommunen och intressenten kan finna lämplig tillgänglig mark följer formella processer ledda av ansvariga processledare inom respektive enhet. Styrande i val av lokalisering är Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun.

Verksamheter med andra lokalbehov eller där kommunen saknar lämplig mark startas dialog med kommunens fastighetsägare och privata markägare av Näringslivsutvecklare och Samhällsbyggnadschef. Om kommunen, fastighetsägare, privata markägare och intressenten kan finna lämplig tillgänglig mark följer formella processer ledda av ansvariga processledare inom respektive enhet. Styrande i val av lokalisering är Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun.

Etableringsstrategin är ett strategiskt kommunövergripande dokument som styr kommunens enheters förhållningsätt i arbetet med nyetablering, utökning av befintlig etablering och omlokalisering. Etableringsstrategin aktualitets prövas minst en gång per mandatperiod. Inför varje aktualitetsprövning ska en utvärdering av styrdokumentet genomföras, baserad på en dialog mellan Valdemarsviks kommuns berörda enheter.

An aerial photograph of a town nestled in a valley. In the foreground, there are residential houses with various roof colors. The middle ground shows larger, multi-story buildings, some with red roofs. A large body of water, likely a lake or a wide river, flows through the center of the town. The background consists of rolling hills covered in dense green forest under a bright blue sky with scattered white clouds.

Bilaga 2

–

Definition av miljösektor och bioekonomi

Vilka branscher ingår i miljösektor respektive bioekonomi?

	Miljösektorn	Bioekonomi
Jord- och skogsbruk	17	79
Tillverkning	12	134
Energi och miljö	5	9
Byggverksamhet	53	28
Handel	1	
Transport och magasinering	1	
Hotell och restaurang		2
Information och kommunikation		
Finans och försäkring		
Fastighetsverksamhet		
Företagstjänster	3	6
Offentlig förvaltning	3	
Utbildning		
Vård och omsorg		
Kulturella och personliga tjänster		1
Totalt	95	259

Miljösektor och Bioekonomi har definierats som tvärssektoriella branscher vilket innebär att de berör olika branscher såväl som privata och offentliga verksamheter.

I vidstående tabell redovisas vilka branscher som berörs samt hur många som bedöms vara sysselsatta i respektive bransch i Valdemarsviks kommun år 2021. Observera att det dubbelräkning gör att det inte går att göra en total summering av branscherna.

Värt att notera är att miljösektorn är något mer tjänsteintensiv än bioekonomi samtidigt som bioekonomi framförallt berör jord och skogsbruk samt delar av tillverkningsindustrin. Antalet sysselsatta i bioekonomisk produktion är också avsevärt större än antalet sysselsatta i miljösektorn.

wsp.com

Etableringsstrategi för Valdemarsviks kommun

Innehåll

1. Inledning
2. Syfte
3. Begreppsförklaring
4. Etableringsstrategi
  - 4.1. Vägledande principer
  - 4.2. Utgångsläge och branscutveckling för Valdemarsviks kommun
  - 4.3. Besöksnäringens betydelse och potential för Valdemarsvik
  - 4.4. Grundläggande förutsättningar, kommunens markinnehav, lokaler och befintliga byggnader
  - 4.5. Grundläggande kommersiell service i Valdemarsviks kommun
  - 4.6. Områdesbeskrivningar
5. Etableringsprocess
6. Uppföljning
7. Underlag

1. Inledning

Valdemarsviks kommun är en skärgårds- och landsbygdskommun med cirka 2700 invånare i centralorten och 4900 på landsbygden eller i mindre orter. Kommunen har haft en negativ befolkningsutveckling i flera år, och prognoserna pekar på fortsatt minskning. För att säkerställa god service och ekonomi måste kommunen locka nya invånare, främst barnfamiljer och unga återvändare.

Genom att utveckla attraktiva boendemiljöer nära havet, med friluftsliv och låga boendekostnader, kan kommunen skapa ett större och mer kvalificerat arbetskraftsutbud. En större befolkning ger bättre förutsättningar för både offentlig och kommersiell service.

Närheten till Söderköping och Norrköping, samt förbättrad infrastruktur som E22 och Ostlänken, gör kommunen mer attraktiv för boende och företag. Det ökar även efterfrågan på byggbar mark och skapar utvecklingsmöjligheter.

Med förändrat näringsliv och fokus på hållbarhet behöver kommunen arbeta för att skapa bra förutsättningar för näringslivets tillväxt genom bättre planering och stöd i etableringsprocesser.

2. Syfte

Etableringsstrategin är ett kommunövergripande dokument som styr arbetet för att skapa en god geografisk struktur för näringslivet och boendemiljöer i Valdemarsvik. Syftet är att öka kommunens attraktionskraft för nyetableringar, expansioner och investeringar genom en tydlig och enhetlig process, vilket leder till fler arbetstillfällen och ökad skattekraft.

Strategin fokuserar på verksamheter som har behov av mark, fastigheter eller lokaler, och betonar vikten av att ha en förutsägbar process vid etableringsförfrågningar. För att Valdemarsvik ska bli attraktiv för verksamheter krävs även ett arbete för att kommunen ska bli en attraktiv boendekommun, vilket stärker både näringslivet och köpkraften. Utveckling av bostäder ingår dock i det separata arbetet med ett bostadsförsörjningsprogram.

Till grund för strategin ligger WSP-rapport *Näringsliv, tillväxt och markförsörjning Valdemarsvik 2024* och *Regionalt serviceprogram Östergötland 2023-2030* samt Valdemarsviks kommuns strategiska dokument:

Policy för Valdemarsviks kommuns fastigheter

Tas fram under våren 2022 och beslutas av kommunfullmäktige. Den beskriver övergripande principer för kommunens arbete med fastigheter samt regler för försäljning, förvärv och upplåtelse av mark och fastigheter.

Riktlinjer för markanvisning

Beskriver utgångspunkter och ramar för hur kommunen arbetar med markanvisningar.

Riktlinjer för exploateringsavtal

Beskriver utgångspunkter och ramar för hur kommunen arbetar med exploateringsavtal.

Riktlinjer för markupplåtelse på allmän platsmark

Reglerar användning och markupplåtelse av kommunens allmänna platsmark (offentlig plats). Det kan gälla upplåtelser för till exempel uteservering, byggställning och skyltar.

Riktlinjer för exploateringsredovisning

Innehåller rutiner och riktlinjer för hur den kommunala exploateringsverksamheten ska hanteras i den ekonomiska redovisningen inom kommunen.

Översiktsplan

Kommunens översiktsplan anger den politiska viljan kring hur och var kommunen ska utvecklas. Översiktsplanen är det främsta redskapet för att styra den långsiktiga fysiska utvecklingen i kommunen. Handlingen utgör kommunens bedömning av hur mark- och vattenområden i stora drag kommer att användas och hur bebyggelsen ska utvecklas. I kommunens översiktsplan finns flera mål som har koppling till kommunens arbete med mark- och fastighetsfrågor.

Detaljplaner

Detaljplaner är den juridiskt bindande delen av den fysiska planeringen där bestämmelser om hur mark och vatten ska användas inom ett visst område redovisas.

Delegationsordning

Vissa fastighetsrelaterade ärenden/frågor är delegerade från kommunstyrelsen till förvaltningen.

3. Begreppsförklaring

Grundläggande kommersiell service

Tillgänglighet till grundläggande kommersiell service innebär tillgänglighet till dagligvaror, drivmedel och ombudstjänster, vilket är av vikt för att människors vardagsliv ska fungera. Den kommersiella servicen är ett viktigt komplement till den offentliga servicen som finns tillgänglig för alla kommunens invånare oavsett var i kommunen man är bosatt. Valdemarsviks kommuns viljeriktning är att kommunens invånare, oavsett var de är bosatta, ska ha tillgång till grundläggande kommersiell service inom ett avstånd på 20 km i enighet med det uttalade målet i Regionalt Serviceprogram Östergötland 2023-2030.

Gröna näringar, miljösektor och bioekonomi

Gröna näringar omfattar olika branscher utan en enhetlig definition, men den traditionella definitionen enligt SCB och Tillväxtverket innefattar jordbruk, skogsbruk och fiske (SNI 01-03). I detta arbete kompletteras den definitionen med tvärsektoriella begrepp som miljösektorn (SCB/Eurostat) och bioekonomi (SCB), vilka även inkluderar andra branscher.

Miljösektorn består av delar av ekonomin som producerar miljövänliga varor och tjänster, inklusive miljöskydd och hållbar resurshantering. Denna statistik ingår i Sveriges miljöräkenskaper och rapporteras till Eurostat.

Bioekonomin handlar om aktiviteter som skapar eller använder biomassa för att stödja ett mer hållbart näringsliv, och omfattar jordbruk, skogsbruk samt vissa delar av tillverkningsindustrin.

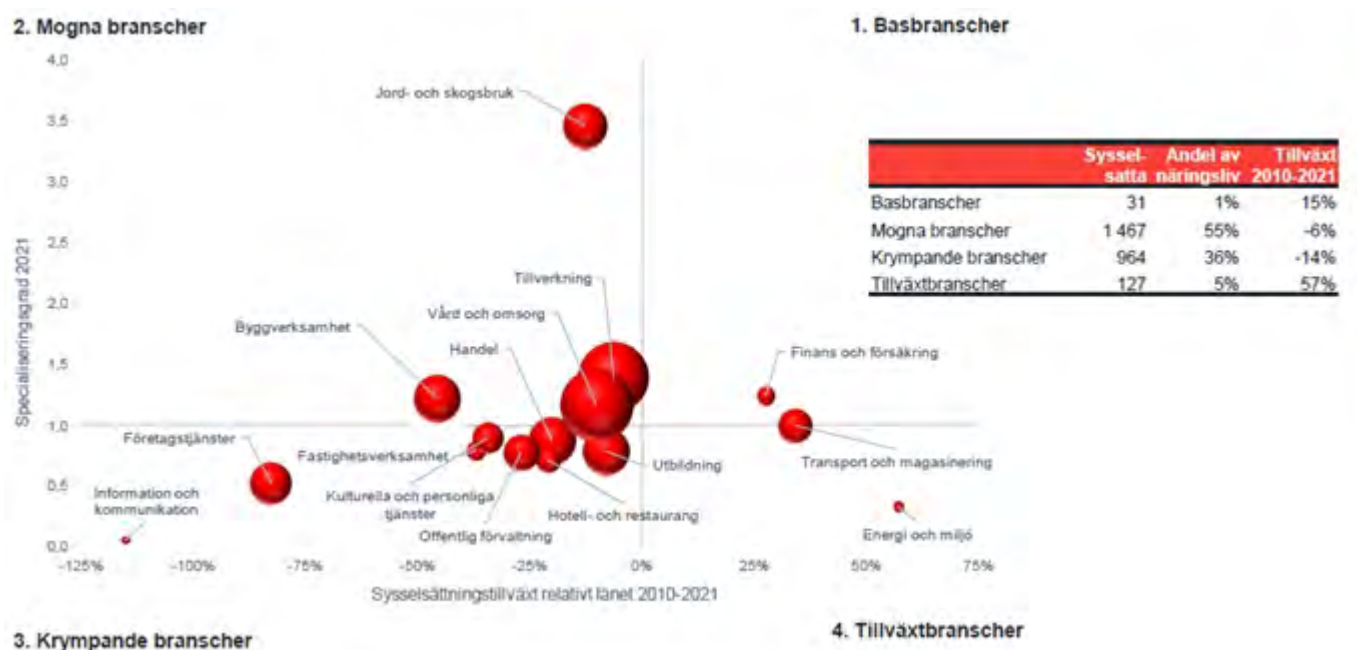

Miljösektorn är mer tjänsteintensiv, medan bioekonomin främst berör jord- och skogsbruk samt tillverkningsindustrin. Fler är sysselsatta inom bioekonomin än inom miljösektorn.

Regional specialisering och relativ tillväxt

För att bedöma näringslivets framtida tillväxtpotential i Valdemarsviks kommun analyseras specialisering och tillväxt i förhållande till branscher i länet.

Figur 1. Specialisering och tillväxt per bransch i Valdemarsviks kommun i förhållande till branscherna i regionen.

I fält 1 finns de branscher som är starkt konkurrenskraftiga och har goda framtidsutsikter. De är starkt specialiserade och har haft hög tillväxt länge. Här är det viktigt att skapa lokala förutsättningar för fortsatt positiv utveckling.

Fält 2 innehåller mogna branscher. De är specialiserade, men har låg tillväxt, vilket leder till att de långsamt tappar arbetstillfällen till andra branscher och regioner.

Branscher i fält 3 har svag specialisering och låg tillväxt. Deras konkurrenskraft är begränsad och de tappar arbetstillfällen till både andra områden och branscher.

Fält 4 innehåller tillväxtbranscher. De är svagt specialiserade men har stark tillväxt jämfört med motsvarande branscher i landet, vilket ger potential att utvecklas och flyttas mot fält 1. Det är därför viktigt att arbeta med att stärka dessa branscher.

4. Etableringsstrategi

Strategin lyfter fyra områden som tillsammans skapar förutsättningar för ett väl fungerande arbete med nyetablering, utökning av befintlig etablering och omlokalisering i kommunen.

- Vägledande principer, kommunens förhållningsätt
- Utgångsläge och branschutveckling för kommunen
- Områdets karaktär och förutsättningar utifrån kommunens strategiska dokument och markinnehav
- Områdesbeskrivningar, framtidens verksamhetsområden och nuläge

Genom att kommunen arbetar för näringslivets behov i planeringen skapas goda förutsättningar för näringslivet att utvecklas och växa.

4.1 Vägledande principer

Etableringsstrategins vägledande principer styr kommunens förhållningsätt i arbetet med nyetablering, utökning av befintlig etablering och omlokalisering. De är vägledande vid beslut och prioriteringar.

Valdemarsviks kommun:

- arbetar för att tillgodose näringslivets behov i sin planering
- stärker förutsättningarna för så kallade mogna branscher och möjliggör för etableringar inom regionalt konkurrenskraftiga tillväxtbranscher
- har ett öppet, positivt och bejakande förhållningssätt till näringslivet i stort och till nya branscher
- arbetar för att möjliggöra förtätning och effektivare markanvändning inom befintliga verksamhetsområden
- positionerar Valdemarsvik som en attraktiv bostadskommun
- främjar tillgången till god grundläggande kommersiell service i hela kommunen.

4.2 Utgångsläge och utveckling för Valdemarsviks kommun

Den lokala arbetsmarknaden är liten och har tappat arbetstillfällen under de senaste tio åren. Flera äldre branscher är fortfarande viktiga, men de har förlorat konkurrenskraft i regionen. De bästa förutsättningarna för framtida tillväxt finns inom branscher som är viktiga lokalt och förväntas växa, som vård och omsorg, byggverksamhet samt jord- och skogsbruk. Valdemarsviks kommun ska också fokusera på att stärka företagen inom bioekonomi.

Den goda tillgången till närliggande marknader (Linköping, Norrköping, Mjölby och Västervik) och bra mark för företag ger möjlighet att attrahera företag inom transport och lagring som verkar lokalt eller i närregionen. För att skapa ett hållbart näringsliv arbetar kommunen för att vara positiv och öppen för både etableringar i kända och nya branscher.

Befolkningen i Valdemarsvik minskar och åldras. Prognoser visar att denna trend fortsätter, vilket kan minska både befolkningen och arbetskraften. För att attrahera nya invånare, särskilt barnfamiljer och unga som vill återvända, samt kvalificerad arbetskraft från närliggande städer, ska kommunen skapa attraktiva boendemiljöer nära havet med bra friluftsliv och låga boendekostnader. Det kan även skapa en större och mer kvalificerad arbetskraft.

40 procent av de som arbetar i Valdemarsvik pendlar varje dag till andra orter, medan lokala företag hämtar 20 procent av sin arbetskraft från andra kommuner. De flesta pendlar norrut längs E22, där transportförbindelserna är bra, men kollektivtrafiken behöver förbättras för att stärka kopplingarna till andra arbetsmarknader. Ombyggnaden av E22 förväntas minska pendlingstiden, och för att förbättra kollektivtrafiken krävs fler avgångar, kortare restider och bättre komfort för resenärerna. Det skulle ge fler alternativ för företag och arbetskraft att hitta rätt plats för arbete och bostad.

4.3 Besöksnäringens betydelse och potential i Valdemarsvik

Besöksnäringen omfattar flera branscher, såsom hotell och logi, restauranger, transporttjänster, kultur och fritid samt viss detaljhandel. Näringen uppskattas omsätta 138–328 miljoner kronor och sysselsätta 360–604 personer.

Störst betydelse har hotell, restauranger och transporter, men även fritidshusturismen bidrar väsentligt, särskilt inom handel och byggsektorn. Trots sin mindre omfattning jämfört med länet och riket, har Valdemarsvik stor potential att utveckla besöksnäringen ytterligare tack vare sitt attraktiva läge och starka fritidshusmarknad.

Valdemarsviks kommun ser stora möjligheter för besöksnäringen i allmänhet, med särskilt fokus på utveckling i kustnära områden och kring Yxningen i Gusum. Detta kan skapa både ökad omsättning och fler arbetstillfällen, samtidigt som det stärker kommunens attraktivitet.

4.4 Grundläggande förutsättningar för kommunens markinnehav, lokaler och befintliga byggnader

I kommunens översiktsplan för Valdemarsvik pekas fyra utvecklingsområden ut med verksamhetsmark. Dessa finns i centrala Valdemarsvik, Ringarum, Gusum och Gryt/Fyrudden.

Näringslivet i Valdemarsviks kommun tar omkring 110 hektar i anspråk. En majoritet av verksamhetsytan (85 ha) upptas av industrimark. Exploateringsgraden på befintlig verksamhetsmark är generellt låg vilket pekar på att det finns förutsättningar till förtätning inom befintliga verksamhetsområden.

I ett framtidsperspektiv finns 18 hektar verksamhetsmark tillgänglig på kort sikt. Omkring hälften av denna är kommunalägd och lokaliserad till centralorten medan resterande är privatägd och utspridd på platser runt om i den övriga kommunen.

Valdemarsvik har ett behov av att prioritera utveckling av verksamheter till ett fåtal platser i kommunen. Prioritering av etableringar och utveckling av befintliga verksamhetsområden i och runt centralorten ska därför möjliggöras.

Etableringsstrategin fokuserar på de områden inom Valdemarsvik och de där översiktsplanerna visar möjligheter till framtida utveckling samt etablering av verksamheter.

4.5 Grundläggande kommersiell service i Valdemarsviks kommun

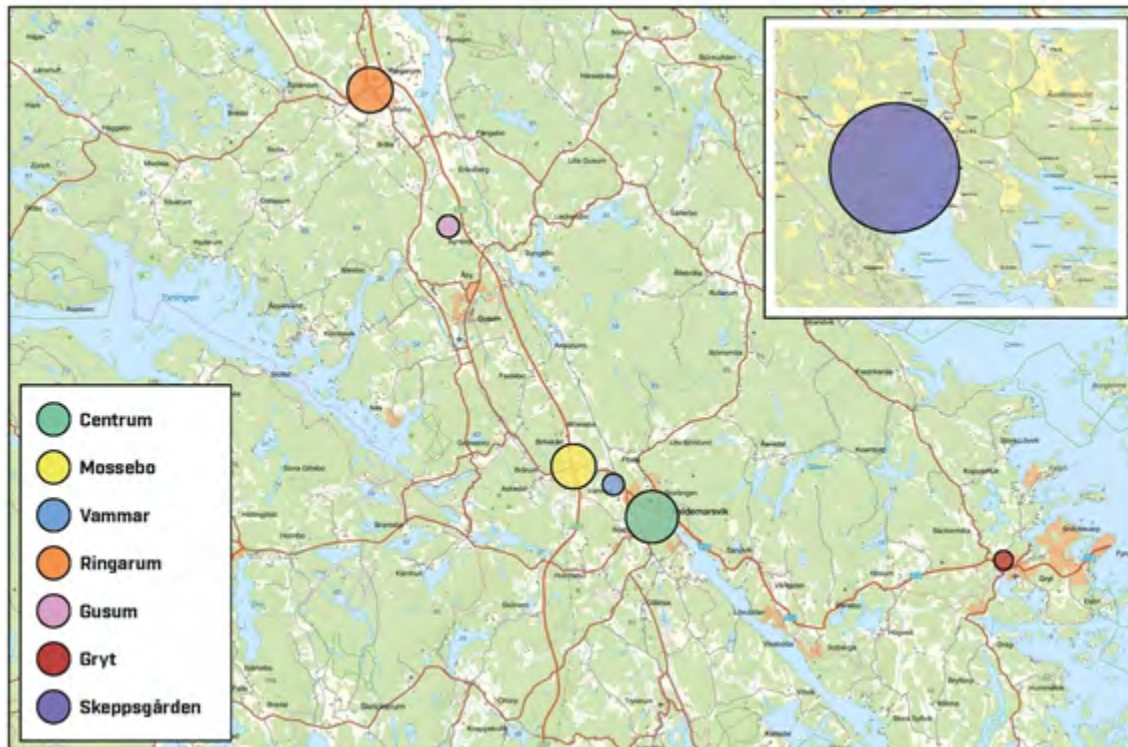
I Valdemarsviks tätort finns kommersiell service bestående av flera dagligvarubutiker med fullt sortiment, flera platser för drivmedelsförsäljning, posttjänst, apotek och betaltjänster. Den kommersiella servicen i Valdemarsviks tätort är viktig för alla kommunens invånare, besökare och företagare. Det är därmed väsentligt för kommunen att verka för att den kommersiella servicen i tätorten bibehålls och utvecklas för att minska sårbarheten för hela Valdemarsviks kommun.

I Gusum, Ringarum respektive Fyrudden finns kommersiell service i form av dagligvarubutiker, drivmedelsstationer och ombudstjänster som är viktiga för Valdemarsviks kommun att bibehålla. Av dessa är Ringarum och Fyrudden belägna i särskilt sårbara lägen. Det innebär att ca 800 personer runt Ringarum och 500 personer runt Fyrudden skulle få sämre tillgång till kommersiell service om befintliga dagligvaruhandlare försvann.

I denna etableringsstrategi pekas också Skeppsgården/Kaggebo ut som prioriterad nod för framtida kommersiell service då etablering av detta i området skulle innebära förbättrad service för ca 200 personer.

4.6 Områdesbeskrivningar

Verksamhetsområden inom Valdemarsvik enligt kommunens översiktliga planer finns på följande platser med undantag från Skeppsgården som lagts till i denna strategi:

Definierad typ av verksamhetsområde

Valdemarsviks centrum delas in i två prioriterade utvecklingsområden där den ena är fokuserad på verksamheter i de mest centrala lägena och benämns som 1 och den andra är fokuserad på omlokalisering av verksamheter i norra Valdemarsviks centralort och benämns som 2. Befintliga fastigheter och lokaler ska utnyttjas och omvandlas i de mest centrala lägena och hamnområdet för att attrahera företag inom besöksnäringen såsom handel, hotell- och restaurang, personliga och kulturella tjänster, annan konsumentservice, kontorsverksamheter. Befintliga och nya detaljplaner hanteras på kort-, medel och lång sikt för att möjliggöra utvecklingen som bör ske gemensamt mellan offentliga och privata aktörer.

Gestaltningprogram eller planprogram ska tas fram för område 1 på kort sikt. Verksamheter i område 2 ska erbjudas omlokalisering till Vammar- och Mosseboområdet för att möjliggöra bostäder. Omlokalisering, hantering av detaljplaner hanteras i område 2 på kort- och medellång sikt. Infrastruktur som möjliggör gång- och cykelkommunikationer och binder samman Valdemarsvik bör prioriteras samtidigt.

Nuläge

Stora delar av de mest centrala delarna i område 1 ligger lägre än 3 meter över havet. För att kunna utveckla tätorten krävs därför förebyggande åtgärder och rimlig hänsyn tas till riskbilden. Centrum har problematiska grundläggningsförhållanden pga fyllnadsmassor. Föroreningar förekommer främst i det nordliga hamnområdet. I södra hamnen finns ett område för utveckling vilket ligger inom strandskyddat område och ägs av privat aktör. Området inrymmer två objekt som pekats ut som potentiellt förorenade men ej riskklassade. Området är inte detaljplanlagt.

Mosseboområdet – E22

Definierad typ av verksamhetsområde

Lokalisering och regional tillgänglighet via E22 gör området lämpligt för ytkrävande, störande, transportintensiva och/eller farliga verksamheter inom industri, hantverk samt transport och logistik. Platsen är också lämplig för ytkrävande och transportkrävande

detaljhandel och sällanköpshandel. Hantering av markförhållanden, dagvatten och infrastruktur hanteras på kort sikt för att möjliggöra etableringar. Södra Mossebo planläggs på kort- och medellång sikt. Verksamheter som placeras i Mossebo utgör entrén till centraorten, vilket innebär att utformning av dessa är mycket relevant för att säkerställa en tilltalande entré till Valdemarsvik. Gestaltungsfrågor kommer därför vara en bedömningsgrund för verksamheter som placeras på mark med gott skyltläge.

Nuläge

Norra Mossebo är planlagt för verksamhetsändamål och delvis privatägt. Området har behov av investeringar i kompletterande transportinfrastruktur för att förbättra tillgängligheten till och i området. Kommunalägd del av norra Mossebo är planlagt för verksamheter men översvämningsdrabbat och har svåra grundläggningsförhållanden. Södra Mossebo utgörs av skogsmark, åkermark, samt annan öppen mark. Området är inte planlagt.

Vammar verksamhetsområde

Definierad typ av verksamhetsområde

Närhet till arbetskraft och konsumenter gör det lämpligt för verksamhetskluster inom handel, konsumenttjänster, hantverk och icke-störande verksamheter inom industri.

Förtätningspotential bör nyttjas för omlokalisering av verksamheter från andra

platser i centralorten eller från Linköping respektive Norrköpings kommun.

Grundläggningsförhållanden, VA och vägnät hanteras på kort sikt.

Nuläge

Området har problem med dagvatten, då det genomskärs av ett mindre vattendrag. Området har tidigare drabbats av översvämningar, men åtgärder har gjorts kring vattendraget för att minimera riskerna. Genom området, parallellt med vattendragen, går en ledningsgata, vilket också begränsar utbyggnadsmöjligheterna. Exploateringsgraden på befintlig verksamhetsmark är generellt låg vilket pekar på att det finns förutsättningar till förtätning inom befintligt planlagt område på Vammar.

Ringarums centralort

Definierad typ av verksamhetsområde

Ringarum ska utvecklas som en bostadsort med goda boende-och pendlingsmöjligheter med säkerställd och bibehållen kommersiell service. Småföretagande och mindre icke-störande verksamheter inom handel, konsumenttjänster, hantverk och verkstäder ska beaktas för att på lång sikt kunna erbjuda arbetsplatser i Ringarum.

Nuläge

I Ringarum finns planlagd verksamhetsmark vilket försäls för ändamålet på kort sikt. Det förekommer vissa föroreningar i området vilket bör hanteras vid etableringar på kort sikt. Planbesked finns för 20-30 småhustomter vilket utvecklas på medellång sikt. Planbesked finns för samhället Ringarum och förbättrad infartsmiljö vilket hanteras på lång sikt.

Gusums centralort och Syntorp

Definierad typ av verksamhetsområde

Gusum ska stärkas som boendeort, och säkerställa ett bibehållet kundunderlag för det serviceutbud som finns på orten. Småföretagande och mindre icke-störande verksamheter inom handel, konsumenttjänster, hantverk och verkstäder ska beaktas för etablering i befintliga lokaler. I Gusum finns en anrik stor industriell verksamhet, vars utveckling är särskilt viktig för kommunen. Översiktsplanen pekar ut bergtäkt vid Syntorp som framtida verksamhetsområde, vilket inte bedöms relevant för utveckling.

Nuläge

Det finns ett planlagt och privatägt verksamhetsområde i Syntorp vars utveckling beror på markägaren. Kommunala fastigheter i centrala Gusum har förutsättningar att planläggas för bostadsändamål på lång sikt.

Gryt, Fyrudden och skärgården

Definierad typ av verksamhetsområde

Kopplingen till skärgården gör Gryt och Fyrudden lämplig för utveckling av verksamheter kopplat till besöksnäring på kort, medel- och lång sikt i befintliga lokaler och byggnader. Kommunen ämnar stödja etableringar av dessa typer av verksamheter. Kollektivtrafik, hamnverksamhet, camping och boendemiljöer är av betydelse för utveckling av området. Bibehållen kommersiell service bör säkerställas. Översiktsplanen pekar ut ett verksamhetsområde i västra Gryt, vid Åbäcksnäs. Utveckling av verksamhetsområdet bedöms lämpligt för att tillgodose behov av lokaler för byggverksamheter med uppdrag i Gryt och skärgården.

Nuläge

Det finns ett planbesked för Sandgärdet på 40 – 80 småhustomter. Befintligt VA-nät är underdimensionerat och behöver anpassas för utveckling av området. Hamnen i Fyrudden är i behov av reparationer. Verksamhetsområdet i västra Gryt, vid Åbäcksnäs, är privatägt och utveckling beror på markägaren.

Skeppsgården/Kaggebo

Definierad typ av verksamhetsområde

Skeppsgården/Kaggebo, är inte ett utpekat område för verksamhet i översiktsplanen men är ett prioriterat område för kommersiell service på landsbygden där tillgänglighet till dagligvaror fullsortiment skulle förbättras för ca 200 personer om en butik etablerades i

området och antalet hushåll som har mer än 20 km till dagligvaror skulle minska. Kommunen ämnar stödja etableringar i området.

Nuläge

Skeppsgården och Kaggebo är till största del privatägt och omfattas av utökat strandskydd.

5. Etableringsprocess

Valdemarsviks kommuns etableringsprocess är gemensam och förvaltningsövergripande med tydliga ansvar, mandat och roller. Chefer på respektive enhet ansvarar för att dokumentation och rutin för ärendet följs.

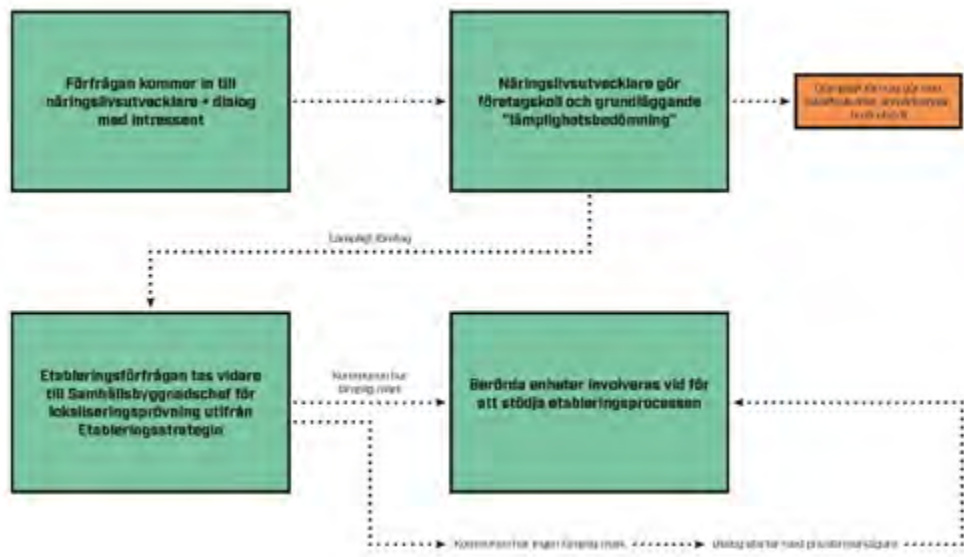
Processledare är Näringslivsutvecklare och Samhällsbyggnadschef med ett övergripande ansvar för etableringsärendet. Processledarna ansvarar för ärendet inom respektive enhet, kommunikationen däremellan samt rapporterar framdrift till så väl intressent samt styrande organ.

Förfrågningar, oavsett ett företags initiala kontakt, kanaliseras alltid till kommunens Näringslivsutvecklare som startar dialog med intressenten. Näringslivsutvecklare går igenom företagets nyckeltal, verksamhetsberättelse samt bedömer värdet av etablering för kommunen. Om Näringslivsutvecklare bedömer att verksamheten är viktig för kommunen tas frågan om lokalisering vidare till Samhällsbyggnadschef. Svar om lämplig lokalisering ska ges inom 10 arbetsdagar.

Överlämningen dokumenteras i det kommunövergripande samarbetsrummet, där allt gällande intressenten dokumenteras från första kontakt till eventuell etablering. Om kommunen och intressenten kan finna lämplig tillgänglig mark följer formella processer ledda av ansvariga processledare inom respektive enhet. Styrande i val av lokalisering är Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun.

Verksamheter med andra lokalbehov eller där kommunen saknar lämplig mark startas dialog med kommunens fastighetsägare och privata markägare av Näringslivsutvecklare och Samhällsbyggnadschef. Om kommunen, privata markägare och intressenten kan finna lämplig tillgänglig mark följer formella processer ledda av ansvariga processledare inom respektive enhet. Styrande i val av lokalisering är Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun.

6. Uppföljning

Etableringsstrategin är ett strategiskt kommunövergripande dokument som styr kommunens enheters förhållningsätt i arbetet med nyetablering, utökning av befintlig etablering och omlokalisering. Etableringsstrategin aktualitetsprövas minst en gång per mandatperiod, företrädesvis i samband med kommunens översiktsplan. Inför varje aktualitetsprövning ska en utvärdering av styrdokumentet genomföras, baserad på en dialog mellan Valdemarsviks kommuns berörda enheter.

7. Underlag

Valdemarsviks kommuns strategiska dokument
 WSP-rapport Näringsliv, tillväxt och markförsörjning Valdemarsvik 2024
 Regionalt Serviceprogram Östergötland 2023-2030, Region Östergötland,
 Samhällsplaneringsenheten (2022)

KF §64

KS-KcS.2024.13

Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun

Kommunfullmäktiges beslut

Ärendet återremitteras för vidare handläggning.

Ärendebeskrivning

Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun är framtagen för att adressera utmaningarna med en minskande befolkning och behovet av att få nya invånare och fler företag och arbetsställen till kommunen. Strategin fokuserar på att effektivt nyttja planlagd verksamhetsmark, strategiskt planera för ny verksamhetsmark samt skapa attraktiva boendemiljöer och förbättra tillgång till kommersiell service på landsbygden. Den betonar även vikten av att främja näringslivet och skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Genom vägledande principer och områdesbeskrivningar samt en tydlig etableringsprocess försöker strategin skapa en strukturerad och effektiv ram för kommunens utveckling. Uppföljning av strategin är också en central del för att säkerställa att den fortsätter att vara relevant och effektiv över tid.

Etableringsstrategin grundar sig i Valdemarsviks kommuns strategiska dokument, WSPs rapport "Näringsliv, tillväxt och markförsörjning Valdemarsvik 2024" samt Regionalt Serviceprogram Östergötland 2023-2030, Region Östergötland, Samhällsplaneringsenheten (2022).

Syftet med strategin är att öka kommunens attraktionskraft för såväl boenden, nyetableringar, expansioner och investeringar. Vilket ger fler arbetstillfällen och därmed bidrar till en långsiktigt ökad skattekraft. Etableringsstrategin ska också belysa den service som ska bibehållas och utvecklas i kommunens servicenoder för att skapa attraktiva livs- och boendemiljöer

Ekonomiska konsekvenser

Genom att maximera användningen av befintlig verksamhetsmark istället för att ta i anspråk ytterligare jordbruksmark nyttjar kommunen sina resurser effektivt. Notera att en majoritet av den befintliga verksamhetsytan har en relativt låg exploateringsgrad vilket indikerar det att det finns potential för förtätning och

---

Justerare

.....

.....

.....

KF §64

KS-KcS.2024.13

expansion inom befintliga områden. Denna strategi minskar behovet av att expandera på nya områden, vilket är fördelaktigt ur både miljö- och resursperspektiv.

Planläggning av mark är förenat med kostnader enligt kommunens Plan- och bygglovstaxa. Enligt etableringsstrategin är planläggning aktuell på södra Mossebo samt utpekade delar av centralorten. Viss kommunal verksamhetsmark är översvämningsdrabbad och åtgärder för att göra marken byggbar är förenat med kostnader (projekt pågår redan och förväntas förbättra dessa förutsättningar).

Kommunens verksamhetsmark är i flera fall inte avstyckad, har ledningar som korsar marken som behöver flyttas, saknar VA-anslutning och tillfartsvägar. Till viss del kan kostnaden för sådana åtgärder bekostas vid försäljningen av marken.

Etableringsstrategin bör betraktas som en långsiktig viljeriktning mot ett önskat framtida läge, där konkreta åtgärder planeras och genomförs med hänsyn till kommunens ekonomiska förutsättningar och övriga omvärldsfaktorer.

Yrkanden

Nhela Ali (S) yrkar med instämmande av Lars Beckman (S) att ärendet återremitteras med följande motivering:

Vi ser dokumentet som ett viktigt verktyg i framtida etableringar i vår kommun kopplat till olika näringars utveckling och vill säga att helheten i dokumentet är bra.

Dock förvånar det oss och kanske även bekymrar oss något att näringsgrenen Besöksnäring inte får en mer tydlig plats i strategin. Förvisso har den ingen egen SNI kod men vi tror oss se outnyttjade möjligheter på detta område. Därför yrkade vi på återremiss för att komplettera föreslaget dokument utan att får gehör för detta.

Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun är framtagen för att adressera utmaningarna med en minskande befolkning och behovet av att få nya invånare och fler företag och arbetsställen till kommunen. Strategin fokuserar på att effektivt nyttja planlagd verksamhetsmark, strategiskt planera för ny verksamhetsmark samt skapa attraktiva

Justerare

.....

.....

.....

KF §64

KS-KcS.2024.13

boendemiljöer och förbättra tillgång till kommersiell service på landsbygden

Anders Carlsson (C) yrkar med instämmande av Per Hollertz (M), Annelie Noort (KD) och Jonas Andersson (V) att kommunfullmäktige beslutar att anta etableringsstrategin men att ge kommunstyrelsen i uppdrag att jobba vidare med ärendet/frågan och återrapportera det i kommunfullmäktige senast 1 oktober 2025.

Ulf Larsson (-) yrkar med instämmande av Mathias Knutsson (-) att ärendet återremitteras med följande motivering:

Initialt är det en bra ansats men jag yrkar på återremiss!

Socialdemokraterna har framfört att Besöksnäringen inte har fått en tydlig plats i dokumentet och jag instämmer i detta påstående. Ett nytt kapitel som analyserar och dokumenterar den näringslivsstrategi som Besöksnäringens förtjänar måste läggas till.

Yttersta ansvaret för att för att dokumentet håller en tillräckligt bra kvalitet åligger givetvis KSO och andra kommunalråd och jag är förvånad att man släpper igenom ett dokument som uppvisar ett antal brister.

Hur själva Uppdraget till Förvaltningen har dokumenterats vet jag inte men att döma av resultatet så önskar jag få ta del av uppdragsbeskrivningen.

Remisshantering - som del av en beredningsprocess - måste både redovisas och givetvis hanteras formellt. Vem/vilka som tillfrågats och vad remissinstanserna svarat är ju av vikt för alla i Valdemarsviks riksdag (KF) att få ta del av. Inget står om remisshantering i dokumentet. Ett dylikt dokument bör givetvis remisshanteras.

WSP-dokumentet är intressant läsning men andas till viss del ett centralistiskt synsätt och jag anser inte att det stämmer med verkligheten och nya förutsättningar i ett digitaliserat samhälle – allt håller ju på att förändras i en rasande snabb takt och det gäller att hänga med. Jag läser dokumentet som ett referensdokument. Dokumentet är till största delen en nulägesbeskrivning och därefter trevar man försiktigt i analyser, förutsättningar och rekommendationer. Vi vill alla att näringslivet ska expandera, att företag ska flytta hit etcetera och då är det tillvägagångssättet hur detta ska ske som bör stå i kommunens Näringslivsstrategi. WSP anser att centrumdelen av Valdemarsvik utvecklas och det är ju uppenbart. Därefter blir man brydd när man läser att -Gusum är inte relevant för utveckling, Gryt blev gult här finns viss potential

Justerare

.....

.....

.....

KF §64

KS-KcS.2024.13

till utveckling, Ringarum får bli sovstad – märkliga rekommendationer kan tryckas. Kommunen måste givetvis vara öppen för alla förslag eller etableringar som någon föreslår av helt olika skäl – innovativa tankar och förslag brukar forma framtiden. Att bygga upp något nytt som bara liknar det gamla brukar inte bli så bra.

Dokumentet som vi ska besluta om idag är inget strategidokument som beskriver hur vi ska utveckla näringslivet utan här har man kopierat delar från WSP-dokumentet, använder visionstexter och meningar som inte säger något om hur man ska gå till väga. Strategin ska utifrån en analys (referens WSP) ange HUR kommunen ska nå uppsatta mål. Det är visionsmål och verksamhetsmål (Verksamhetsplanen) som ska styra utvecklingen framåt.

En etablering – liten, mellan eller stor – bör givetvis inte enkom hanteras av en Förvaltning utan den politiska styrande ledningen ska givetvis avgöra hur intressant ett nytt etableringsärende ska hanteras och strategiskt avgöra dess värde. Politiken måste styra kommunen och Förvaltningen är utförande enhet. Etableringsprocessen föreslås få ny text.

Framförde i KS att ett strategiskt dokument för näringslivet i Valdemarsvik måste ta hänsyn till andra dokument som också påverkar en näringslivsstrategi för kommunen. Skärgårdsprogrammet (ny version ute nu) där många kommuner deltar samt Regionens och Lst. Detta är ju centrala dokument att ta hänsyn till och detta måste ju framgå ur en näringslivsstrategi dvs vilka andra dokument som man tar hänsyn till. Här har bla. Gryt pekats ut som en viktig skärgårdsnöd för Valdemarsvik.

Vänsterpartiet skriver; Vi ser dagens ärende och strategidokument som en del i en kommande process för att uppnå en kommunal utvecklingsstrategi, något som kommunen lidit brist av under flera år. Jag instämmer till fullo i detta påstående.

En Vision och dess innehåll är ett dokument som pekar ut vart vi är på väg och länkat till ett Visionsdokument brukar man normalt dokumentera en Övergripande Strategi dvs ett dokument som beskriver hur man ska nå de mer övergripande visionsmålen. Dvs en strategi beskriver alltid hur man ska nå uppsatta mål som formulerats. Vi rör oss dock fortfarande på en relativt hög nivå när vi pratar om Vision och Övergripande Strategi där man inte ändrar allt så lätt under den period dokument ska tillämpas. Varken Vision eller Övergripande Strategi behöver vara tunga dokumentationer dvs få-betalt-per-kilo utan i stället bör man se till att allt blir tydligt, kortfattat och enkelt beskrivet. 200-sidors dokument hör inte hemma här!

Till en övergripande strategi kopplas normalt flera mer detaljerade

Justerare

.....

.....

.....

KF §64

KS-KcS.2024.13

strategidokument för olika områden/sektorer som givetvis hänger ihop med den övergripande strategiplanen. Detaljerade strategiplaner behövs givetvis för tex skolan, stöd och omsorg, näringslivet etcetera. Detaljerade strategiplaner för kommande år är givetvis väldigt intressanta och här är det målen i Verksamhetsplanen som ska uppnås av Förvaltningen under nästa år och här måste man vara tydlig. Dessa politiska mål får inte vara "luddiga" från politiken utan bör formuleras enligt "Best Practice" Specifika Vad vill vi åstadkomma, Mätbara Hur vet man att målet är uppnått (kriterier att följa upp), Attraktivt – Vill alla nå dit? Realistiska – Klarar man av att nå målen? och Tidsbestämda – När ska målet vara uppnått? Acceperat – Ställer alla upp på målen?

– till målen kopplar man normalt lite förklarande texter och beskrivningar.

Policy är också en storhet - något man ska förhålla sig till – ska självklart vara kortfattat och tydligt och samlat på ett och samma ställe. Det blir ju svårt för alla medarbetare att förhålla sig till något som är ett utspritt i tjocka dokument och det är säkert tidsödande att sitta och leta rätt på vad man ska förhålla sig till. Här finns förbättringspotential!

Allmänt så måste man ha ordning och reda i dokumenthanteringen och här kan vi inom kommunen förbättra oss. Det politiska hantverket måste också utövas korrekt och den politiska styrningen har stor förbättringspotential i Valdemarsvik. Den politiska ledningen sitter inte på sina stolar för att bestämma utan för att leda beredningsarbetet korrekt -- så att rätt beslut kan fattas i demokratisk anda av tex KF.

Allmänt kan man säga att den politiska styrningen och tillhörande dokumentation är ett sorgebarn i Valdemarsviks kommun. När S+C styrde påpekade vi från revisionen att den politiska styrningen måste förbättras och nog trodde jag att med ett Nytt Styre att saker skulle rättas till – men ännu ser jag inte att det sker. "Bra kommun att bo i" och den ranking som görs varje år där ligger Valdemarsvik på plats 287 (290) och då borde man förstå att det finns förbättringspotential och ta tag i hur politisk styrning och beredningsarbetet utövas.

Bara genom gott samarbete mellan alla klarar vi av att lyfta Valdemarsvik från den dal där vi är idag - till en blomstrande kommun som vi absolut kan bli. Om vi ska lyckas med detta så måste den politiska styrningen, det politiska beredningsarbetet (ärenden ska beredas i demokratisk anda) förändras och förbättras annars får man ju fundera på annan lösning.

Justerare

.....

.....

.....

KF §64

KS-KcS.2024.13

Beslutsgång

När förhandlingarna är avslutade finner ordföranden att det föreligger ett liggande förslag från kommunstyrelsen, yrkande om återremiss med olika motiveringar samt ett tilläggsyrkande. Ordföranden meddelar följande propositionsordning att först ställa liggande förslag mot yrkandet om återremiss. Om liggande förslag vinner kommer kommunfullmäktige ta ställning till tilläggsyrkandet.

Ordföranden finner att det föreligger två förslag till beslut gällande ärendets avgörande och finner att kommunfullmäktige beslutar om att anta etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun.

Votering begärs.

Ordföranden meddelar följande propositionsordning vid voteringen:

JA-röst för att bifalla förslaget från kommunstyrelsen
NEJ-röst för att bifalla förslaget om återremiss.

Voteringen påbörjas.

JA-röst: Anders Sjölander (M), Stefan Kemle (LPo), Jenny Elander Ek (C), Anna Nilsson (M), Per Hanö (SD), Annelie Noort (KD), Per Hollertz (M), Rosa Jonsson (C), Jörgen Karlsson (SD), Yvonne Janhäger (M), Anders Carlsson (C), Bernt Janhäger (M), Elisabeth Evertsson (KD), Anders Jonsson (M), Barbro Pettersson (LPo), Charlotta Franzén (V), Jonas Andersson (V) samt Göran Karlsson (C).

NEJ-röst: Nhela Ali (S), Lars Beckman (S), Magnus Loftén (S), Maud Carlsson (S), Susanne Nordlöf (S), Hans F Andersson (-), Ulf Larsson (-), Erik Lundberg (S), Örjan Carlsson (S), Per-Ola Birgersson (-), Göran Segergren (S), Göran Tinglöf (S), Jonathan Ukne (S) och Mathias Knutsson (-).

Voteringen avslutas.

Ordföranden finner att omröstningen faller ut enligt följande; 18 stycken JA-röster, 14 stycken NEJ-röster och ingen avstod från att rösta under voteringen. 3 platser var tomma vid voteringen.

Justerare

.....

.....

.....

KF §64

KS-KcS.2024.13

Detta innebär att kommunfullmäktige beslutat att återremittera ärendet i enlighet med 5 kap. 50 § 1 st kommunallagen (2017:725) så kallad minoritetsåterremiss.

Beslutet skickas till
Näringslivsutvecklare
Samhällsbyggnadschef
Akten

Justerare

.....

.....

.....

KS § 96

KS-KcS.2024.13

Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att anta Etableringsstrategi för Valdemarsviks kommun

Kommunstyrelsens beslut

Etableringsstrategin och övriga strategiska dokument ska synkas för likalydande skrivelser.

Reservationer samt protokollsanteckning

Mot beslutet om att avslå yrkandet om återremiss från Lars Beckman (S) reserverar sig Lars Beckman (S), Magnus Loftén (S), Nhela Ali (S) och Ulla Wallering Fall (S) och lämnar följande protokollsanteckning:

Vi ser dokumentet som ett viktigt verktyg i framtida etableringar i vår kommun kopplat till olika näringars utveckling och vill säga att helheten i dokumentet är bra.

Dock förvånar det oss och kanske även bekymrar oss något att näringsgrenen Besöksnäring inte får en mer tydlig plats i strategin. Förvisso har den ingen egen SNI kod men vi tror oss se outnyttjade möjligheter på detta område. Därför yrkade vi på återremiss för att komplettera föreslaget dokument utan att få gehör för detta.

” Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun är framtagen för att adressera utmaningarna med en minskande befolkning och behovet av att få nya invånare och fler företag och arbetsställen till kommunen. Strategin fokuserar på att effektivt nyttja planlagd verksamhetsmark, strategiskt planera för ny verksamhetsmark samt skapa attraktiva boendemiljöer och förbättra tillgång till kommersiell service på landsbygden”

Jonas Andersson (V) och Bo Franzén (V) lämnar följande protokollanteckning:

Detta ärende är en väl grundad rapport om kommunens förutsättningar för företagande och kompetensförsörjning på längre sikt.

Justerare

.....

.....

KS § 96

KS-KcS.2024.13

Dock är denna strategi en del av en helhet, en helhet som kommunen i dagsläget inte kan kommunicera utåt, mot myndigheter, regioner och kommuner samt näringslivet.

Kommunstyrelsen har i andra ärenden; remissyttrande eller andra begränsade inriktningsdokument, pekat ut olika viljeriktningar. Dessa viljeriktningar behöver samlas i ett gemensamt kommunövergripande strategidokument som är långsiktigt gångbart, oavsett politisk majoritet. Man kan dra likheter med regionens utvecklingsstrategi.

Vi ser dagens ärende och strategidokument som en del i en kommande process för att uppnå en kommunal utvecklingsstrategi, något som kommunen lidit brist av under flera år.

Ärendebeskrivning

Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun är framtagen för att adressera utmaningarna med en minskande befolkning och behovet av att få nya invånare och fler företag och arbetsställen till kommunen. Strategin fokuserar på att effektivt nyttja planlagd verksamhetsmark, strategiskt planera för ny verksamhetsmark samt skapa attraktiva boendemiljöer och förbättra tillgång till kommersiell service på landsbygden. Den betonar även vikten av att främja näringslivet och skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Genom vägledande principer och områdesbeskrivningar samt en tydlig etableringsprocess försöker strategin skapa en strukturerad och effektiv ram för kommunens utveckling. Uppföljning av strategin är också en central del för att säkerställa att den fortsätter att vara relevant och effektiv över tid.

Etableringsstrategin grundar sig i Valdemarsviks kommuns strategiska dokument, WSPs rapport "Näringsliv, tillväxt och markförsörjning Valdemarsvik 2024" samt Regionalt Serviceprogram Östergötland 2023-2030, Region Östergötland, Samhällsplaneringsenheten (2022).

Syftet med strategin är att öka kommunens attraktionskraft för såväl boenden, nyetableringar, expansioner och investeringar. Vilket ger fler arbetstillfällen och därmed bidrar till en långsiktigt ökad skattekraft. Etableringsstrategin ska också belysa den service som ska bibehållas och utvecklas i kommunens servicenoder för att skapa attraktiva livs- och boendemiljöer

---

Justerare

.....

.....

KS § 96

KS-KcS.2024.13

Ekonomiska konsekvenser

Genom att maximera användningen av befintlig verksamhetsmark istället för att ta i anspråk ytterligare jordbruksmark nyttjar kommunen sina resurser effektivt. Notera att en majoritet av den befintliga verksamhetsytan har en relativt låg exploateringsgrad vilket indikerar det att det finns potential för förtätning och expansion inom befintliga områden. Denna strategi minskar behovet av att expandera på nya områden, vilket är fördelaktigt ur både miljö- och resursperspektiv.

Planläggning av mark är förenat med kostnader enligt kommunens Plan- och bygglovstaxa. Enligt etableringsstrategin är planläggning aktuell på södra Mossebo samt utpekade delar av centralorten. Viss kommunal verksamhetsmark är översvämningsdrabbad och åtgärder för att göra marken byggbar är förenat med kostnader (projekt pågår redan och förväntas förbättra dessa förutsättningar).

Kommunens verksamhetsmark är i flera fall inte avstyckad, har ledningar som korsar marken som behöver flyttas, saknar VA-anslutning och tillfartsvägar. Till viss del kan kostnaden för sådana åtgärder bekostas vid försäljningen av marken.

Etableringsstrategin bör betraktas som en långsiktig viljeriktning mot ett önskat framtida läge, där konkreta åtgärder planeras och genomförs med hänsyn till kommunens ekonomiska förutsättningar och övriga omvärldsfaktorer.

Yrkanden

Lars Beckman (S) yrkar att ärendet återremitteras för att komplettera etableringsstrategin med egen del avseende besöksnäringen.

Ulf Larsson (-) yrkar att etableringsstrategin och övriga strategiska dokument ska synkas för likalydande skrivelser.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det föreligger ett förslag om återremiss samt ett tilläggsyrkande.

Ordföranden ställer först proposition gällande yrkandet om återremiss och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå yrkandet.

KS § 96

KS-KcS.2024.13

Därefter ställer ordföranden proposition på tilläggsyrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med tilläggsyrkandet.

Beslutsunderlag

KSAU § 53/24

Tjänsteskrivelse från kommundirektör och stab 2024-05-02

Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun

WSP-rapport Näringsliv, tillväxt och markförsörjning Valdemarsvik 2024

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Justerare

.....

.....

KSAU § 53

KS-KcS.2024.13

Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta Etableringsstrategi för Valdemarsviks kommun

Ärendebeskrivning

Etableringsstrategin för Valdemarsviks kommun är framtagen för att adressera utmaningarna med en minskande befolkning och behovet av att få nya invånare och fler företag och arbetsställen till kommunen. Strategin fokuserar på att effektivt nyttja planlagd verksamhetsmark, strategiskt planera för ny verksamhetsmark samt skapa attraktiva boendemiljöer och förbättra tillgång till kommersiell service på landsbygden. Den betonar även vikten av att främja näringslivet och skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Genom vägledande principer och områdesbeskrivningar samt en tydlig etableringsprocess försöker strategin skapa en strukturerad och effektiv ram för kommunens utveckling. Uppföljning av strategin är också en central del för att säkerställa att den fortsätter att vara relevant och effektiv över tid.

Etableringsstrategin grundar sig i Valdemarsviks kommuns strategiska dokument, WSPs rapport "Näringsliv, tillväxt och markförsörjning Valdemarsvik 2024" samt Regionalt Serviceprogram Östergötland 2023-2030, Region Östergötland, Samhällsplaneringsenheten (2022).

Syftet med strategin är att öka kommunens attraktionskraft för såväl boenden, nyetableringar, expansioner och investeringar. Vilket ger fler arbetstillfällen och därmed bidrar till en långsiktigt ökad skattekraft. Etableringsstrategin ska också belysa den service som ska bibehållas och utvecklas i kommunens servicenoder för att skapa attraktiva livs- och boendemiljöer

Ekonomiska konsekvenser

Genom att maximera användningen av befintlig verksamhetsmark istället för att ta i anspråk ytterligare jordbruksmark nyttjar kommunen sina resurser effektivt. Notera att en majoritet av den befintliga verksamhetsytan har en relativt låg exploateringsgrad vilket indikerar det att det finns potential för förtätning och expansion inom befintliga områden. Denna strategi minskar

---

Justerare

.....

.....

KSAU § 53

KS-KcS.2024.13

behovet av att expandera på nya områden, vilket är fördelaktigt ur både miljö- och resursperspektiv.

Planläggning av mark är förenat med kostnader enligt kommunens Plan- och bygglövstaxa. Enligt etableringsstrategin är planläggning aktuell på södra Mossebo samt utpekade delar av centralorten. Viss kommunal verksamhetsmark är översvämningsdrabbad och åtgärder för att göra marken byggbar är förenat med kostnader (projekt pågår redan och förväntas förbättra dessa förutsättningar).

Kommunens verksamhetsmark är i flera fall inte avstyckad, har ledningar som korsar marken som behöver flyttas, saknar VA-anlutning och tillfartsvägar. Till viss del kan kostnaden för sådana åtgärder bekostas vid försäljningen av marken.

Etableringsstrategin bör betraktas som en långsiktig viljeriktning mot ett önskat framtida läge, där konkreta åtgärder planeras och genomförs med hänsyn till kommunens ekonomiska förutsättningar och övriga omvärldsfaktorer.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse från kommundirektör och stab 2024-05-02

Etableringsstrategi Valdemarsviks kommun

WSP-rapport Näringsliv, tillväxt och markförsörjning Valdemarsvik 2024

Beslutet skickas till
Näringslivsutvecklare
Samhällsbyggnadschef
Akten

Justerare

.....

.....

(5)

KS-KcS.2024.40

Plan för turistverksamhet 2025 samt utredning av former för långsiktig samverkan

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx

Justerare

.....

.....

(5)

KS-KcS.2024.40

Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunledningskontoret
Sarah Åkerblom
Näringslivsutvecklare
Tel: 012319155
E-post: sarah.akerblom@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Plan för turistverksamhet 2025 samt utredning av former för långsiktig samverkan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att;

ge kommundirektören i uppdrag att genomföra en direktupphandling av en extern organisation för det operativa ansvaret för turistverksamheten i Valdemarsviks kommun under 2025.

ge kommundirektören i uppdrag att under 2025 utreda möjligheterna till en långsiktig och strategisk samverkan med besöksnäringen genom bildandet av ett bolag, en förening eller annan typ av organisation.

Sammanfattning

Direktupphandlingen syftar till att säkerställa en väl fungerande turistverksamhet under 2025. Uppdraget ska omfatta bland annat digital och tryckt marknadsföring, uppdatering av skyltning, personlig service genom någon form av turistinformation digitalt och fysiskt, i lämplig omfattning under året samt utbildning och nätverksträffar med besöksnäringens aktörer. Samtidigt krävs ett långsiktigt och formaliserat samarbete med besöksnäringen, samt en gemensam strategi för att stärka Valdemarsviks kommun som turistdestination, vilket utreds under 2025 tillsammans med branschen.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har fått i uppdrag att utvärdera 2024 års verksamhet för turistinformation samt ta fram förslag för organisering av verksamheten för år 2025. Förvaltningen har också fått i uppdrag att ta fram förslag till styrdokument för fortsatt arbete med turism- och besöksnäring i Valdemarsviks kommun. Styrdokumentet ska tas fram i samråd med besöksnäringen i kommunen (KS-KcS.2023.35).

Efter sommaren 2024 genomfördes intervjuer, enkäter och andra samtal med Valdemarsviks kommuns InfoPoint-aktörer, centrala turistinformation och med besöksnäringen för att utvärdera 2024 års turistservice. Syftet var att fånga aktörernas upplevelser, utmaningar och förbättringsförslag kring turistserviceverksamheten.

Sammanställningen ger en bild av aktörernas syn på samarbetet med kommunen, behov av utbildning och material, samt deras idéer för att stärka Valdemarsvik som besöksmål.

Behoven har konkretiserats till följande:

Långsiktigt och strategiskt arbete

Kommunen bör tillsammans med besöksnäringen utveckla en gemensam, långsiktig strategi för turism. Målet är att skapa en hållbar och attraktiv plats med en stark identitet. Turismen ska integreras i utvecklingen av kommunens platsvarumärke.

Operativt och taktiskt arbete

För att stödja den långsiktiga strategin måste också operativa insatser genomföras på en daglig basis. Detta inkluderar:

- Digital marknadsföring
- Tryckt marknadsföring och information
- Skyltning
- Personlig service
- Utbildning och nätverk

Genomförandet kommer att kontinuerligt följas upp mellan kommunen och den upphandlade parten under arbetets gång.

Ekonomiska konsekvenser

Direktupphandlingen med en budget på 500 000 kronor syftar till att säkerställa en effektiv och kvalitativ turistverksamhet under 2025. Funktionskrav kommer att ligga till grund för val av leverantör.

Beslutet skickas till
Näringslivsutvecklaren
Kommundirektören
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Sarah Åkerblom
Näringslivsutvecklare

Utvärdering av turistverksamheten 2024

Under sommaren 2024 har Valdemarsviks kommun infört en central turistservice utan besöksmottagning som varit tillgängliga via telefon och e-post alla dagar i veckan under sommaren mellan kl. 8:00 och 17:00. Turistservicen har också varit fysiskt närvarande genom promenader i Valdemarsvik, bland ställplatserna och vid hamnen. Dessutom har kommunen infört sju så kallade InfoPoints hos följande verksamheter:

- Ostkustenkajak, Ekön (Säsongsöppen)
- Bibliotek Valdemarsvik (öppettider hela året)
- Rasta i Ringarum (öppettider hela året)
- Grännäs Camping (Säsongsöppen)
- Yxningen Camping (Säsongsöppen)
- Gryts Skärgårdscafé och Restaurang (öppettider hela året)
- Blå Kustens Café Torpet i Syntorp (öppettider hela året)

InfoPoint-aktörerna har fått ett broschyrställ eller en brevlåda i början av sommaren, ett kort introduktionssamtal från turistservicen samt tecknat ett avtal (baserat på Visitas riktlinjer) som beskriver respektive parts åtaganden (den centrala turistservicefunktionen och InfoPoint-aktören). Broschyrstället har fyra fack, och aktörerna har fått en karta och en sommarbroschyr på svenska som erbjudande till turisterna.

Efter sommaren 2024 genomfördes intervjuer, enkäter och andra samtal med Valdemarsviks kommuns InfoPoint-aktörer, centrala turistinformation och med besöksnäringen för att utvärdera årets turistservice. Syftet var att fånga aktörernas upplevelser, utmaningar och förbättringsförslag kring turistserviceverksamheten. Sammanställningen ger en bild av aktörernas syn på samarbetet med kommunen, behov av utbildning och material, samt deras idéer för att stärka Valdemarsvik som besöksmål. Sammanställningen belyser både uppskattade inslag och förbättringsområden för att utveckla turistservicen och främja ett mer effektivt och tillgängligt besöksstöd i kommunen.

Utvärdering av InfoPoints

I oktober 2024 genomförde Valdemarsviks kommun en utvärdering av InfoPoint-verksamheten för att få en bättre förståelse för aktörernas uppfattningar om sin roll och samarbetet med turistinformationen. Denna sammanfattning baseras på fem intervjuer som genomfördes under vecka 41, där alla deltagare svarade på samma frågor som i enkäten. En av sju InfoPoint-aktör har inte återkommit med mötestid och har inte heller svarat på enkäten. Notera att en av de fem intervjuade aktören driver både InfoPointen för Campingen Yxningen och InfoPointen för Grännäs.

I korthet:

InfoPoint-rollen gav vissa aktörer bättre inblick i turisternas frågor och behov. Möjligheten att erbjuda kartor och enkel information om kommunen upplevdes positivt, även om de flesta inte såg en ökning av besökare på grund av InfoPoint-statusen. Många aktörer upplevde rollen som svagt profilerad, och att förväntningarna från besökare ofta översteg den information som erbjöds. Det framkom även ett tydligt behov av utbildning om lokala besöksmål och mer omfattande material, såsom större broschyrer och informationsblad på flera språk. Fysiskt material som broschyrställ ansågs ofta otillräckligt, där både storlek och färgsättning upplevdes som oinspirerande.

1. Fördelar och utmaningar

Fördelar:

Möjligheten att informera om kommunen och ge ut kartor sågs positivt, även om många upplevde att rollen som InfoPoint inte lockade fler besökare än tidigare.

För några gav InfoPoint-verksamheten en bredare bild av lokala besökare och deras frågor.

Utmaningar:

Flera aktörer upplevde att InfoPoint-verksamheten var svagt profilerad och att besökarna förväntade sig mer omfattande information än vad som erbjöds.

Det befintliga broschyrstället ansågs för litet, och färgsättningen upplevdes som oinspirerande. Många önskade tydligare skyltning som informerar besökare om att materialet är gratis.

Samtliga aktörer uppgav att de inte märkt någon ökning i besöksantal på grund av sin InfoPoint-status.

2. Utbildning och stödbehov

InfoPoint-aktörerna efterfrågade en grundkurs i Valdemarsviks besöksmål och fakta, samt en enkel "lathund" med praktiska uppgifter om kontaktuppgifter, vandringsleder och aktiviteter. Behovet av en tydligare introduktion och översikt av vad InfoPoint-rollen innebär var också framträdande. Flera aktörer, särskilt nyinflyttade, ansåg att de behövde mer stöd och uppdateringar från turistinformationen för att ge rätt information.

Önskat stöd:

Mer detaljerad och aktuell information om kommunen och andra InfoPoint-aktörer, så att alla kan informera om varandras verksamheter.

Möjlighet att sälja lokala produkter och paket samt tillgång till en dator eller skärm för besökare att söka information själva.

Föreslog även förbättring av hemsidan och stöd från turistservicen i form av utbildning, möten, och en sammanhållande samordnare som kunde underlätta informationsflödet.

3. Kommunikation och samordning med turistinformationen:

Det fanns en utbredd kritik mot bristen på tydlig kommunikation från turistinformationen. Många uttryckte frustration över att det var svårt att nå någon ansvarig för materialbeställningar och att kontinuerlig uppföljning och kontakt saknades under säsongen.

Förslag på förbättringar i kommunikation:

Regelbundna möten och workshops mellan InfoPoint-aktörerna och turistinformationen.

Tydligare kontaktperson och strukturerad informationsöverföring, särskilt inför och under högsäsongen.

Nyhetsbrev eller sammanfattningar av evenemang och aktuella besöksmål som kunde underlätta daglig kommunikation.

4. Material och broschyrställ:

Broschyrstället ansågs generellt lättillgängligt, men flera aktörer nämnde att färgen och storleken inte fångade uppmärksamhet. Kartor och informationsblad om besöksmål var efterfrågade, och särskilt material på fler språk, specifikt engelska och tyska, ansågs nödvändigt för att nå ut till utländska turister.

Önskat material:

Mer omfattande information om ställplatser, badplatser, och lokala evenemang.

En tydligt presenterad pärm eller större informationsbroschyr som kan innehålla en bred översikt av kommunen och QR-koder till digital information.

Möjlighet att erbjuda en digital display eller skärm som enkelt kan uppdateras och riktar sig till både digitala och icke-digitala målgrupper.

5. Målgrupper och frågor från besökare:

De vanligaste besökarna var campinggäster, husbilsresenärer, barnfamiljer och pensionärer, samt friluftsinresserade, bland dem är ca 20% utländska besökare. Många av frågorna handlade om praktisk information kring ställplatser, vandringsleder, cykling, båtturer och vägbeskrivningar till lokala attraktioner.

6. Övriga förslag och synpunkter:

Flera aktörer uttryckte en stark önskan om en fysisk turistbyrå, som man upplevde som en viktig och saknad resurs. En sådan skulle vara värdefull för att ge specialiserad information och erbjuda en trevlig plats där besökare kunde möta kunnig personal.

Några av InfoPoint-aktörernas förslag för ökad attraktivitet och marknadsföring:

- Skapa en mobil InfoPoint-buss eller infobåt som kan röra sig mellan olika besöksmål.
- Samarbeta med universitet för att locka turister genom projekt inom natur och arkitektur.
- Starta en gemensam arbetsgrupp för att utveckla en långsiktig strategi för turistservice i kommunen.
- Förslag att erbjuda lokala souvenirer för att stärka Valdemarsviks varumärke och locka turister att ta med sig något hem.

Utvärdering av den centrala turistinformation, sommaren 2024

Under sommaren 2024 tog kommunen uppdraget att i egen regi driva turistinformation. Fyra tjänstemän hanterade dagliga telefonsamtal och e-post mellan kl. 8–17, och samordnade utlämning av tryckt material till InfoPoints och andra aktörer.

I korthet: Under sommaren 2024 hanterade kommunen turistinformation via telefon och e-post. 98 % av samtalen rörde bokning och betalning för hamn- och ställplatser, medan få handlade om turistinformation. Arbetsbelastningen ökade, och personalen hade svårt att hinna med sociala medier och hemsidan. Positiv feedback gavs för bemötandet, men vissa saknade den tidigare turistbyrå.

Erfarenheten har gett en tydligare bild av besökarnas behov samt jämförelser med tidigare år då kommunen upphandlade en extern turistbyrå.

Av cirka 3 500 samtal rörde sig omkring 98 % om bokning och betalning för Valdemarsviks gästhamn och ställplatser. De få samtal som gällde direkt turistinformation handlade främst om transporter, som mellan busstationen Mossebo och centrum, samt frågor om aktiviteter i Gryt och närliggande områden. Vi har dock svårt att avgöra om den låga mängden turistfrågor beror på bristande information om våra kontaktkanaler eller på låg efterfrågan.

Arbetsbelastningen har ökat för de tjänstemän som kombinerat denna tjänst med sina ordinarie arbetsuppgifter, utan att andra arbetsuppgifter minskats. InfoPoints har kontaktats regelbundet för påfyllnad av broschyrer och kartor, där störst åtgång varit främst hos Rasta Ringarum och i Valdemarsviks gästhamn. Den ökade arbetsbelastningen har främst bidragit till att webb och sociala medier inte uppdaterats, vilket varit märkbart och bristande.

Utmaningar har uppstått när alla i teamet varit upptagna i möten samtidigt, vilket ibland lett till tappade samtal. Lunchplanering har också varit problematisk, särskilt under semesterperioder när endast en person funnits tillgänglig.

Bemötandet har överlag fått positiv respons från besökare, även om en del lokala invånare uttryckt saknad efter den tidigare turistbyrå. Vidare tar vi till oss synpunkten att broschyren endast varit tillgänglig på svenska, och ser behovet av mer fokus på sociala medier och digitala kanaler som en viktig insikt inför framtiden.

Besöksnäringens synpunkter på kommunal turistservice

Under 2024 genomförde Valdemarsviks kommun en utvärdering av turistservicen för att förstå företagarnas behov och perspektiv på kommunens insatser inom besöksnäringen. Genom en enkätundersökning, personliga möten, telefonsamtal och e-postkorrespondens har företagen delat med sig av sina erfarenheter och upplevelser av turistservicen efter förändringar som gjorts de senaste åren. Enkäten skickades ut till ca 90 aktörer inom besöksnäringen varav 16 lämnade svar. Vissa svar kom direkt via enkäten och andra via telefonsamtal eller med allmän kommentar via e-post. Vissa svar är inte fullständiga. Mötesdiskussionerna, som behandlade samma frågor som enkäten, ingår också i sammanställningen nedan.

I korthet:

Utvärderingen av Valdemarsviks nya turistservice 2024 visar på ett utbrett missnöje bland företagen. Stängningen av turistbyrån har lämnat ett tomrum som InfoPoints inte lyckats fylla, vilket gör att många företagare nu själva upplever att de måste informera turister, särskilt under högsäsongen. InfoPoints ses som användbara men behöver bättre synlighet, bemanning och utbildning för att fungera effektivt. Enligt företagen som svarat på utvärderingen saknar besökarna en bemannad turistbyrå och upplever att tillgången till information är bristfällig. Företagare föreslår förbättringar som tydligare skyltning, mer informationsmaterial och en bemannad turistservice under sommaren.

1. H

ar den förändrade turistservicen påverkat din verksamhet?

De tillfrågade fick svara på frågan med alternativen "Ja" och "Nej". För de som svarade "Ja" fanns även en möjlighet att beskriva på vilket sätt.

Av totalt 16 enkätsvarande angav

9 personer Ja

7 personer svarade Nej

En av de som svarade "Nej" kommenterade: Jag har inte upplevt någon förändring i turistservicen. För mig är det bästa att min verksamhet finns med på kommunens hemsida.

Upplevelser från de som svarade "Ja":

Många av de som upplevt en påverkan beskriver att stängningen av turistbyrån har skapat ett tomrum, då de upplever att det nu saknas en tydlig plats för turistinformation. Enligt dem efterfrågar turister kartor över Valdemarsvik och mer information om aktiviteter, hamnservice och omgivande områden. Företag utanför centrum eller skärgården känner sig utan stöd för att locka besökare, exempelvis Skeppsgården.

Flera företagare beskriver att de saknar direkta kanaler för att nå ut med sin verksamhet till besökare och att de upplever att de nya InfoPoints är oklara, både för turister och företagare. En del anser att besökare har svårt att hitta till InfoPoints och upplever att personalen där har begränsad kunskap och serviceförmåga. Detta leder till att många företagare själva känner sig tvungna att agera turistbyrå, vilket blir särskilt svårt att hinna med under sommarens högsäsong.

En utbredd kritik riktas mot kommunens beslut att stänga turistbyrån, och vissa företagare anser att detta har medfört att besöksmål och verksamheter i kommunen blivit mindre synliga. Det finns en oro bland dessa företagare att turisternas potentiella besvikelse över bristande information kan påverka hela regionen negativt.

En del företagare upplever också en allmän minskning av antalet turister och reflekterar över om detta delvis kan bero på informationsbristen, men de ser även att andra faktorer, såsom medierapportering om kriminalitet i Sverige, skulle kunna spela in.

En annan återkommande kommentar är frustration över bristen på kommunikation från kommunen om kommande förändringar. Till exempel uttrycker vissa företagare osäkerhet kring den planerade stripade bussen, som enligt kommunen skulle ersätta turistbyrån från 2024. Flera menar att de saknar tydlighet kring kommunens insatser för att förbättra turistinformationen och upplever istället att situationen försämrats sedan turistbyrån stängdes.

2. Har ni fått feedback från besökare angående upplevelsen av turist servicen eller InfoPointen?

De tillfrågade kunde svara Ja eller Nej på frågan. För de som svarade Ja fanns även möjlighet att beskriva vad feedbacken handlat om.

5 personer har svarat Nej, medan samtliga har svarat "Ja" och lämnat feedback.

Enligt de svarande är det många besökare som upplever att det saknas en turistbyrå eller InfoPoint i området, vilket försvårar möjligheten att få den information de behöver. Många gäster uttrycker en önskan om direktkontakt med en turistbyrå för att kunna planera sin vistelse bättre. Turister upplever att de saknar en bemannad turistbyrå och hänvisas ofta till biblioteket (InfoPoint), som flera uppger att de har svårt att hitta till pga otydlig skyltning. Vissa upplever också att det är svårt att nå kommunens turist service, och att telefonkontakter ofta leder till att de får prata med personal utan tillräcklig lokal kunskap.

En del av de svarande uppger att den allmänna servicen upplevs ha försämrats jämfört med tidigare år. Det förekommer kommentarer om bristande städning av servicehus och hamn, till exempel saknat toalettpapper och dåligt underhåll av bryggor. Enligt flera gäster har de också fått ligga i hamnen utan att behöva betala, eftersom bokningssystemet hos turist service inte fungerat. Många har uttryckt en saknad av personligt bemötande och upplever att det är lång väntetid i kommunens växel. En allmän känsla av besvikelse över bristande information och personlig service lyfts fram bland fritidsgäster, sommargäster och lokalbefolkning.

Vidare menar respondenterna att det saknas broschyrmaterial och tydlig information om aktiviteter och sevärdheter i området. Många besökare efterfrågar broschyrer och kartor och är missnöjda med att de inte kan vända sig till en fysisk turistbyrå. Flera har också frågat varför en turistbyrå saknas, då de känner att detta försvårar deras möjligheter att få den information som behövs för att njuta av sin vistelse.

3. Hur ofta har ni fått informera besökare som annars skulle ha gått till en InfoPoint eller turistbyrå?

Deltagarna fick möjlighet att svara på frågan med svarsalternativen: Aldrig, Sällan, Oftast och Hela tiden, samt fritext.

Aldrig: 3

Sällan: 1

Ofta: 2

Hela tiden: 6

Respondenterna uttrycker att personlig service på en turistbyrå upplevs som ovärderlig, särskilt i en liten kommun som Valdemarsvik, där detta anses viktigt för att bygga relationer med återkommande besökare. De menar att det är svårt att föreställa sig att en InfoPoint skulle kunna ge samma nivå av service. De betvivlar att en InfoPoint-aktör som driver sin egen verksamhet kommer att prioritera InfoPoint-besökare framför sin egen verksamhet, såvida de inte får någon ersättning för detta arbete. De upplever också att de ofta själva

agerar som en informell turistbyrå genom att besvara frågor och ge råd om lokala restauranger, aktiviteter och andra intressanta platser – något de ser som en del av sitt ansvar för att skapa en positiv upplevelse för besökare.

4. Hur tycker du att de nya InfoPointsen skulle kunna förbättras? Finns det specifika funktioner eller tjänster du skulle vilja se?

Deltagarna hade möjlighet att ge sina åsikter och feedback i fritextform.

Här följer en sammanställning av deltagarnas åsikter och synpunkter på hur InfoPoints skulle kunna förbättras, samt vilka funktioner och tjänster som anses önskvärda. Svaren är baserade på fritextkommentarer och reflekterar olika uppfattningar, vilket innebär att åsikterna ibland motsäger varandra.

- Flera turistföretagare som driver InfoPoints upplever att deras egna verksamheter tar mycket tid och att de saknar resurser för att ge samma servicenivå som en turistbyrå skulle kunna erbjuda. Det råder viss tveksamhet kring InfoPoints effektivitet om inte tillräckligt stöd och utbildning ges.
- Kommunen föreslås ge InfoPoint-aktörer tydligt informationsmaterial och utbildning. Vissa anser att tydlig kommunikation och marknadsföring av InfoPoints är nödvändig för att förbättra tjänstens synlighet och effektivitet.
- Ett förslag är att den mobila turistservicen i centrum bör vara klädd så att de är lätta att känna igen, för att underlätta för besökare att identifiera dem som personal.
- Många anser att InfoPoints bör förses med turistbroschyrer och tydlig information om vad som erbjuds. En centraliserad insamling av information och resurser beskrivs som avgörande för en fungerande verksamhet.
- Flera föreslår att en arbetsgrupp bör tillsättas för att utvärdera och skapa en aktivitetsplan inför säsongen 2025.
- Tydliga skyltar med information om öppettider för telefon- och e-postservice föreslås också. Vissa önskar en bemannad InfoPoint i varje matbutik samt ökad användning av elektroniska hjälpmedel och broschyrer. En central InfoPoint vid gästhamnen under sommaren efterfrågas av flera.
- För att underlätta informationsspridningen föreslås ett datorprogram med frågor och svar. QR-koder som leder till InfoPointens webbplats föreslås också för att göra informationen mer lättillgänglig.
- Många deltagare uttrycker en önskan om en återgång till en central turistbyrå med året-runt-service, inte bara under sommaren. Vissa betonar att en turistbyrå även har ett värde för invånare och näringsliv, utöver enbart turistinformation.
- Flera menar att det bör ställas tydliga krav på InfoPoint-aktörerna och att de bör få ersättning från kommunen. Vissa föreslår även en översyn av InfoPoint-aktörerna för att säkerställa tillgängliga öppettider och hög servicenivå året runt.
- Några företagare lyfter behovet av en central plats dit besökare kan hänvisas för att få hjälp och information. Förslaget finns att Jimmys kiosk i centrum kan fungera som en huvud-InfoPoint, med särskilt utbildad personal under högsäsong.
- Det råder viss osäkerhet om InfoPoints effektivitet, och vissa anser att dessa måste ha turistbroschyrer med objektiv och bred information för att fungera väl.
- Flera anser att det borde finnas en InfoPoint i Fyrudden och anser att kommunen borde ha inkluderat detta i upphandlingen av hamnen.
- Några påpekar att aktuella regelverk från Visita inte alltid följs, vilket upplevs påverka kvaliteten på informationen som erbjuds.

- Flera lyfter fram önskemålet om en turistbyrå under sommarmånaderna juni, juli och augusti.

5. Vilka typer av besökare har ni? (er Målgrupp)

Deltagarna hade möjlighet att ge sina åsikter och feedback i fritextform.

Respondenternas uppfattning är att Valdemarsviks kommun lockar en bred men tydligt segmenterad grupp besökare, särskilt under sommaren. Enligt deras intryck domineras besökarna av båtfolk, husbilsresenärer, familjer, pensionärer och par – där paren oftast är över 30 år. Dessutom finns en betydande andel vandrare, cyklister och andra naturintresserade personer, samt hockeyentusiaster och deltagare i olika evenemang. Cirka 20% av besökarna uppskattas vara internationella turister, men en stor del består även av återkommande gäster från närliggande kommuner och lokalområdet.

Besöksgruppen upplevs i huvudsak bestå av barnfamiljer och personer över 45 år. Det finns olika grupper beroende på resesätt och sällskap, som till exempel seniorgrupper som reser med buss, familjer som kommer med bil och par som besöker vänner eller familj som deltid bor i området under sommaren. Bland besökarna är många så kallade "naturturister" som kommer för friluftaktiviteter och rekreation. Kommunen har också företag och privatpersoner som besöker för både dagsutflykter och längre vistelser, ofta mellan en och sju dagar.

En annan viktig besöksgrupp är de återkommande "stamgästerna," särskilt bland båtgästerna i hamnen och husbilsresenärerna på ställplatser. Sammanfattningsvis upplever respondenterna att besökarna till stor del består av trogna gäster och naturintresserade personer från närliggande orter.

6. Vad frågar besökarna om? Vilka behov har de?

Deltagarna hade möjlighet att ge sina åsikter och feedback i fritextform.

Enligt många av de som besöker Valdemarsvik, särskilt de äldre, upplevs servicenivån som otillräcklig, och de beskriver en känsla av att ingen bryr sig om deras behov. Många av dessa besökare uppskattar direktkontakt och lättillgänglig information, ofta i form av broschyrer, och betonar vikten av en personlig kontakt. En del uttrycker önskemål om en turistbyrå där de kan få stöd med att planera sin vistelse, och det framhålls som värdefullt att kunna vända sig till en sakkunnig för information. Många lyfter fram att den personliga servicen och lokalbefolkningens engagemang bidrar starkt till deras upplevelse, och flera återkommer till Valdemarsvik på grund av att de känner sig igenkända och välkomnade.

Besökarna uttrycker också ett intresse för att veta mer om vad Valdemarsvik har att erbjuda i form av aktiviteter och platser att besöka. Vanliga frågor handlar om specifika ämnen som husbilsparkering, båtplatser och öppettider, samt tips på aktiviteter som vandring och båtutflykter. Många efterfrågar också information om restauranger, caféer, besöksmål, minigolf, vandringsleder, badplatser och båttider. Kartor från Länsstyrelsen nämns som ett önskat hjälpmedel för att underlätta planeringen av deras aktiviteter.

Ett behov som flera besökare tar upp är att få en personlig och välkomnande service oavsett ärende – oavsett om det handlar om att besöka en butik, en optiker eller bara ta en fika. Flera lyfter särskilt fram betydelsen av att möta engagerad lokalbefolkning och kunnig turistbyråpersonal. En besökare berättar om hur hen upptäckte Valdemarsvik för 24 år sedan och att det var känslan av samhörighet som gjorde att hen senare bosatte sig där. Några upplever att dagens samhälle generellt kan kännas opersonligt och ser en unik möjlighet för Valdemarsvik att erbjuda en upplevelse där personlig service och engagemang står i fokus.

7. Vilka behov och önskemål har ni som företagare när det gäller turist servicen?

(Finns det några specifika tjänster eller resurser som skulle kunna hjälpa ditt företag?)

Deltagarna hade möjlighet att ge sina åsikter och feedback i fritextform.

Flera deltagare uttrycker ett personligt behov av en turistbyrå i sitt samhälle, något de upplever skulle stärka servicen och informationen till besökare. Många upplever att personlig

service och specifika resurser som broschyrer, kartor och information om lokala aktiviteter är av särskilt värde för deras verksamhet.

Andra upplever att bättre telefonservice, snabbare svar på e-post och tillgång till tryckt material, såsom flyers och scannbara ikoner för lokala företag, skulle vara till stor hjälp. Vissa deltagare föreslår även att parkeringsskivor tas bort för att förenkla för både turister och invånare.

Ett återkommande önskemål handlar om ökad marknadsföring och förbättrad kommunikation från kommunens sida, samt en mer detaljerad analys av statistik och marknadsekonomi som deltagarna menar att kommunen behöver förstå bättre. Några betonar vikten av att kommunens näringslivsansvariga har förståelse för besöksnäringens förutsättningar och aktivt stöttar den.

Många uttrycker också önskemål om en långsiktig vision för turistnäringen, skapad tillsammans med näringslivet, och upplever att en aktiv och samarbetsvillig kommunal kontakt är nödvändig för en effektiv marknadsföring. Dessutom lyfts behovet av en tydligare digital närvaro för deras företag samt ett ökat samarbete mellan olika aktörer genom fler möten.

Slutligen uttrycker vissa deltagare en önskan om att kommunens tjänstemän och politiker visar mer mod och är öppna för nya idéer som kan främja besöksnäringen.

8. Hur lätt är det för ditt företag att få tillgång till relevant turistinformation för era kunder? Vilka typer av information saknas?

Deltagarna fick möjlighet att svara på frågan med svarsalternativen: Mycket lätt, Lätt, Neutral, Svårt, Mycket svårt och fritext.

Lätt: 1 svar
Neutral: 3 svar
Svårt: 2 svar
Mycket svårt: 4 svar

Enligt deltagarna har de generellt inte varit medvetna om InfoPointens existens, och flera upplever att en gemensam plattform för turistinformation skulle vara till hjälp för alla företagare i området att hänvisa turister till. Flera uttrycker att de själva inte aktivt sökt information om andra verksamheter och att deras främsta informationskällor hittills har varit Valdemarsviksbladet eller egen sökning via Google.

Tidsbrist upplevs också som en begränsande faktor för att kunna hjälpa turister på ett bra sätt, och det framhålls att kommunens turistsida inte uppfyller behoven. Många tycker att kommunen borde samarbeta närmare med lokala företag och den lokala turistföreningen. Vissa hänvisar turister vidare till Västervik och uttrycker frustration över att själva behöva leta fram information. Det finns dessutom önskemål om förbättrad information och utökade öppettider för turistservicen.

9. Hur kan vi (företagare och kommunen) samarbeta för att skapa en ännu bättre upplevelse för turister?

Deltagande svara i fritext.

Respondenterna uttrycker att de upplever ett stort behov av en central och organiserad informationspunkt för turister i Valdemarsvik. En sådan aktör skulle, enligt dem, kunna samla och förmedla information om lokala attraktioner, aktiviteter och sevärdheter som Gusums Bruk, Kärlekens Trädgård, kaféer och restauranger. De anser att ett samordnat nätverk, där kommunen, företag och föreningar enas kring en gemensam vision, skulle kunna öka Valdemarsviks attraktionskraft.

En del respondenter menar att det nuvarande arbetssättet, där olika aktörer marknadsför kommunen på egen hand, ger upphov till splittrade budskap och otydlig kommunikation. De

ser möjligheter i ett gemensamt marknadsföringsinitiativ, där resurser delas mellan kommunen, banker, företagareföreningar och turistföreningar. Genom detta tror de att man skulle kunna skapa en mer enhetlig bild och ett starkare varumärke för kommunen. Regelbundna möten och en öppen dialog mellan kommunen och näringslivet skulle enligt dem kunna bidra till bättre stöd och samordning av de insatser som riktas mot turisterna.

Flera respondenter anser också att kommunens nuvarande kommunikation till företagen brister. De upplever att information om turistservice, som InfoPoints, kontaktpuppgifter och uppdateringar på webbplatser och sociala medier, inte är tillräckligt tillgänglig. För att bygga stolthet och engagemang kring turismen i Valdemarsvik menar de att kommunen bör inkludera näringslivet mer aktivt i planeringen, förbättra sina kontaktnät och visa en ökad förståelse för företagets behov.

Sammanfattningsvis framkommer en önskan från respondenterna om en långsiktig strategi där kommunen positionerar sig som ett starkt varumärke och stärker relationerna med företagare. De tror att detta skulle kunna göra Valdemarsvik mer attraktivt för både investerare och besökare.

10. Hur tycker du att turistservicen kan bli bättre på att marknadsföra ditt område?

Vilka kanaler skulle vara mest effektiva?

- **Digital marknadsföring:** Enligt flera respondenter skulle det kunna vara effektivt att öka närvaron på sociala medier som Facebook, Instagram och TikTok, med riktade kampanjer mot svenska besökare som bor 20-40 mil från Valdemarsvik. Genom sponsrade inlägg och engagerande innehåll skulle man kunna attrahera en bredare publik och höja synligheten.
- **Centraliserad turistbyrå:** Vissa tycker att en fysisk turistbyrå, exempelvis en "Valdemarsviksbyrå", skulle kunna fungera som en central informationspunkt för besökare. Andra föreslår att en bemannad turistservice vid strategiska platser under högsäsongen vore ett kostnadseffektivt alternativ. Detta skulle inte bara ge viktig information utan även stärka varumärket Valdemarsvik.
- **Målgruppsanalyser:** Enligt några skulle det kunna vara värdefullt att inrätta en projektgrupp som analyserar målgrupper och marknadsföring för att säkerställa att rätt besökare nås. Fokus skulle kunna ligga på att attrahera besökare från närområdet genom radio, lokala tidningar och riktad digital annonsering.
- **Samordnad marknadsföring:** Flera respondenter anser att en samordnad marknadsföring skulle vara effektiv. Det skulle kunna innebära att aktörer som kommunen, banker, företagsföreningar och turistföreningar delar på kostnaderna. Ett gemensamt marknadsföringspaket med en enhetlig bild av Valdemarsvik, exempelvis med en slogan som "Valdemarsvik – Sveriges bästa kommun", skulle kunna ge en starkare genomslagskraft.
- **Synlighet vid E22 och i tävlingar:** Enligt några borde man installera attraktiv och lättläst information vid E22 för att fånga förbipasserandes intresse. Det skulle även kunna vara bra att synas på regionala och nationella evenemang med tält och montrar där besökare kan få information om Valdemarsviks attraktioner.
- **Utveckling av informationskanaler:** Flera tycker att en förbättrad kommunikationsstrategi skulle kunna vara nyckeln. Genom att uppdatera kommunens webbplats och Valdemarsviksbladet med mer relevant information om turism och evenemang, samt att kombinera detta med nyhetsbrev och mejllistor för företagare, skulle man kunna sprida information kontinuerligt.
- **Utbildning och nätverkande för sommarpersonal:** Enligt vissa skulle det kunna vara bra att arrangera gemensamma bussresor för företagare i början av turistsäsongen för att bygga ett starkt nätverk och låta alla lära känna varandras verksamheter. Samtidigt bör sommarpersonal utbildas om Valdemarsviks turistattraktioner så att de kan svara på frågor om olika verksamheter.

- **Projekt med turistföreningen:** En del tycker att samarbeten mellan kommunen och Turistföreningen skulle kunna ge positiva resultat, exempelvis genom underhåll av InfoPoint-tavlor och skyltar. Dessutom kan kommunen ekonomiskt stödja lokala projekt, såsom "Ut och njut i Gryt".
- **Satsning på tryckt och digitalt material:** Enligt flera respondenter skulle en omfattande sommarguide, finansierad av intressenter och annonser, kunna vara ett bra sätt att visa upp regionens utbud. Färdiga paketylösningar kan presenteras i både broschyrer och på webbplatsen för att locka fler besökare att uppleva flera verksamheter under ett och samma besök.
- **Bättre kommunikation med näringslivet:** Många anser att det skulle vara bra att bjuda in företagare till regelbundna möten för att skapa en röd tråd och sammanhållning i marknadsföringen av Valdemarsvik. Större samrådsmöten, exempelvis i Folkets hus, skulle kunna vara ett sätt för alla att diskutera kommunens näringslivsstrategi och hur Valdemarsvik kan utvecklas som turistmål.

Dessa synpunkter speglar respondenternas åsikter om hur turistservicen kan förbättras i Valdemarsvik.

11. Vilka specifika förbättringar skulle du vilja se i turistservicen i ditt område?

De förbättringar som respondenterna skulle vilja se i turistservicen i området är bl a följande:

- **Återinförande av turistbyrå:** Enligt flera personer är en bemannad turistbyrå viktig för att turister ska få snabb och korrekt information, något som de upplever saknas idag. En central turistbyrå kan också underlätta samarbetet mellan kommunen och lokala företagare.
- **Förbättrat informationsmaterial:** Många menar att det skulle vara till stor nytta med en flyer som ger kortfattad information om aktiviteter i kommunen, gärna med scannbara koder för mer detaljerad information. Detta uppskattas särskilt av äldre besökare. Även en årligt uppdaterad broschyr med företagsinformation efterfrågas.
- **Gemensam vision och handlingsplan:** Det finns ett starkt önskemål om att skapa en långsiktig plan för turismen, där kommunen och näringslivet arbetar tillsammans och där företagare får vara delaktiga i beslutsprocessen.
- **Utökad synlighet och marknadsföring:** En del anser att kommunen bör vara mer synlig på mässor och evenemang. Det efterfrågas även att turistattraktioner får bättre synlighet längs vägar och i centrala områden.
- **Digital och kontantvänlig service:** Enligt vissa besökare har många svårt att använda digitala lösningar, varför fler analoga alternativ, som broschyrer och kontantbetalning vid turistattraktioner, skulle vara uppskattade.
- **Kommunikation och samarbete:** Det efterfrågas en förbättrad dialog och tätare kommunikation mellan kommunen och företagare, samt mer öppenhet i beslutsprocesserna. En tydlig kontaktperson från kommunen och uppdaterade nyhetsbrev skulle vara värdefulla.
- **Ersättning för InfoPoint-aktörer:** Förslag finns om att ge ersättning till InfoPoint-aktörer för att öka deras engagemang.
- **Synliggör fritidsgästernas bidrag:** Vissa företagare vill att kommunen erkänner de deltidsboendes ekonomiska bidrag och arbetar mer aktivt med dessa besöksgrupper.

- **Turistservice i hamnen:** Det föreslås att samordna hamnverksamheten bättre, exempelvis genom att erbjuda kontantbetalningsmöjligheter och en bemannad InfoPoint vid hamnen under högsäsong.

Omvärldsspaning

Denna omvärldsspaning ger en översikt över hur Valdemarsviks grannkommuner arbetar med touristservice för att locka och hjälpa besökare. Fokus ligger på grannkommunerna Västervik, Åtvidaberg, Söderköping och därtill en kommun som är snarlik Valdemarsvik i länet; Vadstena. Här görs också en spaning på kommuner som vunnit utmärkelsen "Årets bästa värdskap" – Oskarshamn, Nora och Skellefteå. Genom att jämföra deras olika strategier inom fysisk och digital touristservice framkommer skillnader i hur de bemöter turisternas behov, samt hur de förmedlar lokala sevärdheter och evenemang. Medan vissa kommuner har omfattande digitala kanaler och helårsöppen service, satsar andra på personlig och småskalig service under högsäsong.

Valdemarsviks grannkommuner

Västervik:

Västervik erbjuder en omfattande touristservice genom en helårsöppen och auktoriserad turistbyrå i rådhuset, beläget centralt i staden. Denna turistbyrå erbjuder både personlig service och digitala lösningar, inklusive telefon, e-post, webb, chatt och sociala medier. Här kan besökare få hjälp med bokningar, evenemangsinformation och biljetter, samt köpa souvenirer och presentkort.

Kommunen har även InfoPoints på fem strategiska platser i kommunen (t.ex. vid Skärgårdsterminalen och Gamleby torg) där besökare kan plocka broschyrer och kartor. Totalt finns 14 "turistbyråer" runt om i kommunen. Dessa har även uppdaterad information om turistmål och aktiviteter, vilket gör det lätt för turister att hitta lokala sevärdheter och evenemang. Västervik satsar på både fysisk och digital närvaro för att ge en komplett besöksupplevelse.

Åtvidaberg:

Turistinformationen i Åtvidaberg är en sommaröppen servicepunkt som bemannas av kommunens kontaktcenter från vecka 25 till vecka 33. Här erbjuds personlig service, samt försäljning av souvenirer, kaffe och fika. Det finns även möjlighet att sitta och njuta av miljön eller delta i aktiviteter som att rita eller spela spel. Under sommaren kan besökare även hyra en eldriven lådcykel för att upptäcka områdets natur.

Turistinformationen har flexibla öppettider men är stängd på helgdagar och röda dagar. Kontakt sker via telefon, e-post eller chatt, vilket gör att besökare kan nå servicen även digitalt. Åtvidaberg erbjuder en mindre digital närvaro jämfört med Västervik, men den personliga servicen på plats och den unika cykeluthyrningen ger en mer lokal och interaktiv upplevelse.

Söderköping:

Söderköping tillhandahåller turistservice genom Visit Söderköping, med både personlig service och digital tillgång till information. Det finns InfoPoints runt om i kommunen som erbjuder broschyrer, och under sommaren bemannas turistinformationen på Stinsen (Biblioteket) för att ge direkt hjälp till besökare. Söderköping har en telefonlinje för frågor samt kontakt via e-post och sociala medier (Facebook och Instagram).

Det digitala utbudet är dock inte lika omfattande som i Västervik, och kommunen erbjuder inte lika många fysiska InfoPoints. Söderköping har en mer säsongsbetonad service med minskade öppettider under lågsäsong, vilket kan påverka tillgången till personlig service under vintermånaderna.

Liknande kommun i Östergötlands län, Vadstena:

Vadstena kommun erbjuder turistservice genom digitala lösningar, tryckt material och personlig service. Den digitala servicen inkluderar kontaktvägar via telefon och e-post genom Vadstena InfoCenter, där besökare kan få information om boende, restauranger, sevärdheter och aktiviteter. Kommunen är också aktiv på sociala medier för att informera om evenemang och aktiviteter.

Tryckt material, såsom broschyrer och kartor, finns tillgängligt på Vadstena InfoCenter samt vid 11 InfoPoints utplacerade i kommunen. Materialet ger besökare information om sevärdheter och aktiviteter i området och är tillgängligt även utanför InfoCenters öppettider.

Den personliga servicen erbjuds genom Vadstena InfoCenter på Storgatan, där besökskontoret är bemannat måndag till fredag mellan kl. 10:00 och 16:00, med lunchstängt kl. 12:00–12:30. Här får besökare hjälp med planering av vistelsen, tips på aktiviteter och svar på frågor om logi och matställen. Utöver de bemannade tiderna finns ett självbetjäningssrum i entrén, öppet dagligen från kl. 09:00 till 21:00, där besökare kan hämta turistinformation och material. De 11 InfoPoints som är utplacerade runt om i kommunen ger ytterligare möjlighet att få turistinformation även utanför centrala orter och InfoCenters öppettider.

Vinnare av Visitas "årets bästa värdskap"

Oskarshamns kommun, vinnare 2021:

Oskarshamn kommun erbjuder en kombinerad turistservice som består av en bemannad turistbyrå, tryckt material och digitala resurser. Under sommarmånaderna är Oskarshamns turistbyrå öppen för personlig service, där besökare kan få hjälp att hitta boende, boka aktiviteter och få information om lokala sevärdheter. Kommunen har även flera InfoPoints där besökare kan hämta broschyrer och kartor. Digitalt finns turistinformation på kommunens hemsida samt i en app som samlar information om aktiviteter och evenemang i området. Via sociala medier sprider kommunen uppdateringar om aktiviteter och lokala nyheter som är relevanta för besökare, vilket gör det möjligt att nå ut till både lokala invånare och turister.

Nora kommun, vinnare 2022:

Nora kommun satsar på en personlig och småskalig turistservice. Turistinformationen bedrivs via Nora Turistbyrå, som är bemannad under högsäsong och erbjuder personlig hjälp med att hitta boende, aktiviteter och information om kulturella evenemang. Under lågsäsong kan besökare använda kommunens InfoPoints, som är placerade på strategiska platser för att sprida tryckt material som broschyrer och kartor. Digitalt tillhandahåller Nora information på sin webbplats och via sociala medier, där de lyfter fram evenemang och lokala tips om sevärdheter, vilket gör det enkelt för besökare att hålla sig uppdaterade.

Skellefteå kommun, vinnare 2023:

Skellefteå kommun har en omfattande turistservice med stark digital närvaro. Skellefteå Turistcenter erbjuder både telefon- och e-postservice, och deras webbplats innehåller detaljerad information om aktiviteter, boenden och sevärdheter samt en evenemangskalender. På sociala medier som Instagram och Facebook delar kommunen lokala evenemang och inspirerande bilder för att engagera besökare. Skellefteå använder även digitala kartor och guider för att underlätta för besökare att navigera i området. För dem som föredrar tryckt material finns broschyrer och guider på turistcentret och InfoPoints runt om i kommunen. Turistcentret är bemannat året runt, vilket gör att Skellefteå kan ge personlig service till besökare oavsett säsong.

Varför ska Valdemarsviks kommun arbeta med turism och turistservice?

Valdemarsviks kommun bör arbeta med turism och turistservice eftersom turismen spelar en viktig roll för den ekonomiska utvecklingen, trots att besöksnäringen är mindre än i andra delar av Östergötland och Sverige. Turismens potential är stor, och en växande besöksnäring kan skapa fler arbetstillfällen och ökad omsättning för lokala företag. Genom att utveckla turistinfrastrukturen och förbättra service kan kommunen attrahera fler besökare, stärka den lokala ekonomin och höja sin profil som en attraktiv destination. Det är en viktig strategi för långsiktig tillväxt och utveckling. Nedan följer en sammanställning av data och siffror om turism och besöksnäring för att belysa dess betydelse för Valdemarsviks kommun.

1. Besöksnäringarna

Besöksnäringen täcker flera branscher, och det finns vissa SNI-koder som är särskilt viktiga:

Hotell och logi (SNI 55), restaurangverksamhet (SNI 56), transport och relaterade tjänster: taxitjänster, järnvägstransport, flyg, buss m.m. (SNI 49, 50, 51), kultur, nöje och fritid: museer,

kulturinstitutioner, evenemang, sport, fritidsaktiviteter (SNI 90, 91, 93) och detaljhandel: För vissa segment, t.ex. souvenirbutiker och viss annan handel (SNI 47)

Vissa av dessa branscher, t.ex. restauranger och detaljhandel, har en kundbas som inte enbart är turister. För att kunna uppskatta omsättningen som är direkt kopplad till turismen brukar man tillämpa en "turismandel" för att isolera den del av omsättningen som är turistrelaterad. Turismens andel av omsättningen beräknas utifrån följande:

- Hotell och logi: Nästan hela omsättningen (95-100 %) kan räknas till turismen.
- Restaurangverksamhet: Här brukar en turismandel på 20–40 % tillämpas beroende på region och turistflöde.
- Transport och relaterade tjänster: Även här varierar andelen, men uppskattningar på 30–50 % kan vara rimliga i turisttäta områden.
- Kultur och fritid: I vissa områden kan en stor del av omsättningen kopplas till besöksnäringen, kanske upp till 70 %, men det varierar beroende på lokala förhållanden.
- Detaljhandel: Vanligtvis är turismandelen ganska låg, mellan 5–10 %, men i turistintensiva orter kan den vara högre.

2. Besöksnäringarna i Valdemarsviks kommun

Sysselsättning och omsättning inom besöksnäringarna i Valdemarsviks kommun mellan 2010-2021:

Hotell och restaurang

Sysselsättning 45-78 arbetstillfällen

Omsättning 30-172 mkr (uppskattningsvis 90% av omsättningen från turism = 27-154 mkr)

Hotell- och restaurangverksamheten i Valdemarsvik har omsatt mellan 30 till 172 miljoner kronor under perioden 2010-2021. Av denna omsättning kan uppskattningsvis 90 % härledas till turism, vilket innebär att mellan 27-154 miljoner kronor är direkt kopplade till turismen. Sysselsättningen inom hotell och restaurang varierade mellan 45 och 78 arbetstillfällen under perioden. Sysselsättningen har minskat från 2015 medan omsättningen har ökat markant från 2020 vilket delvis tros bero på ökat besöksantal men också ökade kostnader. Andel av omsättningen som kommer från turismen är troligen hög men inte 100%.

Handel

Sysselsättning 180-253 arbetstillfällen

Omsättning 543-750 mkr (uppskattningsvis 10% av omsättningen från turism = 54-75 mkr)

Handeln i Valdemarsvik omfattar både lokal konsumtion och turismrelaterade köp. Under perioden har detaljhandeln omsatt mellan 543 och 750 miljoner kronor, där turismandelen uppskattas till 10 % eller mellan 54 och 75 miljoner kronor. Trots att sysselsättningen inom handel har minskat något under de senaste åren, ligger den stabilt mellan 180 och 253 arbetstillfällen. Fritidshurismens betydelse, med en stor andel fritidshusägare i kommunen, ökar troligen den turistrelaterade omsättningen inom detaljhandeln.

Transport:

Sysselsättning 66-163 arbetstillfällen

Omsättning 77-147 mkr (uppskattningsvis 50% av omsättningen från turism = 38-73 mkr)

Transportsektorn har en stor turismandel, med en uppskattad turismandel på 30–50 %. Under perioden har omsättningen i transportsektorn legat mellan 77 och 147 miljoner kronor, vilket innebär att mellan 38 och 73 miljoner kronor kommer från turistrelaterade tjänster som taxi, buss- och båttransporter. Transportsektorn sysselsatte mellan 66 och 163 personer under perioden.

Personliga och kulturella tjänster:

Sysselsättning 69-110 pers

Omsättning 27-37 mkr (uppskattningsvis 70% av omsättningen från turism = 19-27 mkr)

Kultur- och fritidssektorn, som omfattar allt från museer till evenemang och sportaktiviteter, har en stor turismandel som kan uppgå till 70 % i vissa år. Omsättningen har varierat mellan 27 och 37 miljoner kronor under 2010-2021, med uppskattade turistrelaterade intäkter mellan 19 och 27 miljoner kronor. Sysselsättningen inom denna sektor har legat mellan 69 och 110 arbetstillfällen.

Totalt uppskattas besöksnäringarna i Valdemarsvik omsätta mellan 138 och 328 miljoner kronor, med en sysselsättning som spänner över 360 till 604 personer (utan att räkna på hur mycket sysselsättning turismen genererar). Den största delen av denna omsättning kommer från hotell och logi, restauranger, samt transporttjänster, vilket reflekterar den betydelse turismen har för dessa branscher. Fritidshusturismen, som är stor i kommunen, bidrar också till både omsättning och sysselsättning, särskilt inom detaljhandel och byggsektorn.

Trots att turismen i Valdemarsvik är mindre i jämförelse med andra delar av länet och riket, finns det fortfarande en betydande potential för att växa ytterligare. Kommunens attraktiva läge och starka fritidshusmarknad erbjuder goda möjligheter för en utökad besöksnäring, vilket kan leda till både ökad omsättning och fler arbetstillfällen inom dessa sektorer.

3. Gästnätter

Gästnätter används ofta som mått på turismens omfattning i en kommun, men i Valdemarsvik är detta verktyg mindre träffsäkert. Kommunens stora antal fritidshus lockar årligen mängder av gäster, inklusive familj och vänner, vars övernattnings inte registreras i officiell statistik. Dessutom besöks Valdemarsvik av många båtgäster, husvagns- och husbilsresenärer eller tältande gäster som ofta övernattar utanför traditionella campingplatser eller gästhamnar, vilket gör att deras vistelser också förblir osynliga i gästnattsstatistiken. Därför ger gästnätter en ofullständig bild av turismens omfattning i Valdemarsvik. Med detta i åtanke kan antalet gästnätter ändå bidra till bilden av turismens betydelse för Valdemarsviks kommun.

Under de senaste tio åren har antalet gästnätter i Valdemarsvik varierat mellan 54 000 och 78 800 per år, med en tydlig koncentration under sommarmånaderna. Juli månad står för den största andelen av gästnätterna i Valdemarsviks kommun, följt av augusti, juni och maj i fallande ordning.

Pandemin har haft en oväntat positiv effekt på antalet gästnätter i kommunen, även om andelen utländska besökare sjönk från ett genomsnitt på cirka 20 % under det senaste decenniet till omkring 4 %. Bland de utländska besökarna är tyskarna den största gruppen, följt av besökare från Nederländerna, Schweiz, Danmark, Norge och Storbritannien.

Det är alltså tydligt att Valdemarsvik, med sitt sommartunga besöksstryck och sin återkommande internationella publik, är särskilt attraktivt under varmare månader.

4. Fritidshus

Valdemarsviks kommun har en stor andel fritidshus i förhållande till sin befolkning, med cirka 2 800 fritidshus jämfört med cirka 7 500 invånare. Många av dessa fritidshus ligger i attraktiva kustnära områden som Snäckevarp och Kaggebo, och en stor del av bebyggelsen uppfördes under 1960- och 1970-talet, främst som enkla sommarboenden.

Fritidshusområden definieras som områden där det finns minst 50 byggnader klassade som fritidshus, men det finns även många mindre områden bestående av fritidshus.

Hur ofta fritidshusägarna vistas i sina sommarhus varierar, men i genomsnitt spenderar svenska fritidshusägare 71 övernattningsnätter per år i sina fritidshus. Varje fritidshus i Valdemarsvik bidrar ungefär med 50 000 kronor årligen till lokalsamhället genom utgifter på bland annat mat, aktiviteter, och underhåll. Det skulle innebära att fritidshusägare i Valdemarsviks kommun bidrar totalt med 140 mkr till lokalsamhället årligen. Detta innebär att fritidshusägare genererar en betydande ekonomisk omsättning i kommunen, vilket stöder lokala företag, särskilt under sommarmånaderna när närvaron är som högst.

Dessutom kommer många fritidshusägare från andra delar av Sverige, framför allt från närliggande större städer som Linköping och Norrköping, men även från Stockholmsområdet. Cirka 80 % av fritidshusen i Valdemarsvik ägs av personer som är bosatta utanför kommunen. Detta utbyte ger inte bara ett ekonomiskt tillskott utan också ett socialt och kulturellt inflöde, då besökare från olika delar av landet skapar en livlig sommarstämning och bidrar till kommunens utveckling som en attraktiv sommarort.

5. Målgrupper

Denna sammanfattning utgår från samtal, intervjuer och enkäter med kommuns företagare. Alltså är detta bara en uppskattning och besökarna har inte själva tillfrågats om intressen, behov, preferenser eller dylikt. Svaren har segmenterats utifrån resesätt, sällskap och intressen.

a. Campinggäster och husbilsresenärer

Resesätt och behov: Denna grupp består främst av gäster som söker praktiska boendelösningar, som campingplatser eller ställplatser för husbilar. De har ofta behov av information om ställplatser, servicepunkter, vägbeskrivningar och nära tillgång till naturen och friluftaktiviteter.

Intressen: Friluftsliv, enkel tillgång till naturupplevelser, kortare eller längre vistelser. Många är återkommande gäster och söker återkommande upplevelser i kommunen.

b. Barnfamiljer

Resesätt och behov: Familjer med barn reser ofta med bil och söker familjevänliga aktiviteter och praktiska lösningar som vandringsleder, cykelleder och båtturer. De värdesätter också information om aktiviteter som passar för barn och lättillgänglig vägbeskrivning.

Intressen: Familjeaktiviteter, naturupplevelser, rekreation. Barnfamiljer är vanligtvis på semester eller kortare vistelser, ofta under sommaren.

c. Pensionärer och seniorgrupper

Resesätt och behov: Seniorgrupper, som ofta reser med buss, och pensionärer som reser själva, söker lugna och naturnära upplevelser. De kan ha specifika behov när det gäller tillgänglighet, bekväma boenden och lättillgänglig information om lokala aktiviteter och sevärdheter.

Intressen: Vandringsleder, båtturer, kulturupplevelser, natur, lugna och rekreerande aktiviteter. De är ofta långväga gäster som söker avkoppling och stillhet.

d. Par (Över 30 år)

Resesätt och behov: Par, ofta över 30 år, besöker kommunen för att koppla av och uppleva naturen tillsammans. De söker romantiska eller avkopplande aktiviteter, ofta på helger eller under längre vistelser.

Intressen: Romantiska båtturer, naturvandringar, cykling, rekreation och eventuella kulturupplevelser. De besöker ofta vänner eller familj som bor i området.

e. Naturintresserade (vandring, cykling, kajak)

Resesätt och behov: Denna grupp består av personer som söker fysiska aktiviteter som vandring, cykling eller naturupplevelser. De behöver detaljerad information om lokala vandringsleder, cykelvägar och andra friluftaktiviteter.

Intressen: Vandringsleder, cykling, båtturer, friluftsliv och natur. Dessa besökare kan komma för både kortare och längre vistelser beroende på aktiviteterna de vill delta i.

f. Hockeyentusiaster och evenemangsdeltagare

Resesätt och behov: En mer specifik grupp som besöker Valdemarsvik för att delta i eller titta på evenemang, särskilt inom hockey. De söker information om evenemang, vägbeskrivningar och boendalternativ.

Intressen: Idrott och evenemang, oftast i samband med kortare besök. De kan komma i grupp eller som individer för att delta i sportevenemang.

g. Internationella turister

Resesätt och behov: Internationella turister, som uppskattas vara cirka 20% av besökarna, söker ofta information på andra språk, sevärdheter och kulturella upplevelser. De kan också vara intresserade av natur och friluftaktiviteter, men deras behov av vägledning och praktisk information kan vara större.

Intressen: Kulturella upplevelser, natur, friluftsliv och lokala attraktioner. Dessa besökare är ofta på kortare resor och söker lättillgängliga aktiviteter.

h. Stamgäster

Resesätt och behov: Återkommande besökare, särskilt bland båt-gäster och husbilsresenärer, känner redan till kommunen och har etablerat sina egna rutiner och preferenser. De söker inte nödvändigtvis detaljerad information men är intresserade av att återupptäcka gamla favoriter och bekanta platser.

Intressen: Återkommande naturupplevelser, avkoppling, båtliv och friluftsliv. De är långsiktiga gäster som ofta besöker kommunen under flera år.

Framtida målgrupper

Framtida målgrupper för Valdemarsvik kan inkludera helt andra segment som idag inte hittat till Valdemarsviks kommun. Dessa frågor kommer att adresseras ytterligare i kommunens arbete med utvecklingen av platsvarumärket. Detta arbete kommer att genomföras i nära samarbete med näringslivet, lokala organisationer, samt tjänstemän och politiker, för att skapa en attraktiv och hållbar destination som möter framtida turisternas behov.

Plan för turismarbete framåt

Valdemarsviks kommun behöver arbeta både långsiktigt och strategiskt, samtidigt som dagliga taktiska insatser krävs för att nå framgång inom turism och besöksnäring.

Långsiktigt och strategiskt arbete

Kommunen bör utveckla en gemensam, långsiktig strategi för turism i samarbete med lokala aktörer. Målet är att skapa en hållbar och attraktiv plats med en stark identitet. Turismen ska integreras i utvecklingen av kommunens platsvarumärke. För att detta ska lyckas krävs ett strategiskt samordnat arbete, där kommunens utvecklingsenhet arbetar nära externa aktörer och intressenter.

Operativt och taktiskt arbete

För att stödja den långsiktiga strategin måste också operativa insatser genomföras på en daglig basis. Det inkluderar:

- Regelbundna målgruppsundersökningar: För att förstå besökarnas behov och anpassa marknadsföring och service till olika målgrupper.
- Digitalt arbete: Uppdatering av webbplatsen, SEO-optimering och aktiv närvaro på sociala medier för att öka synligheten och engagera både invånare och besökare.
- Tryckt material: Broschyrer, tidningar och dylikt ska ge en överblick av Valdemarsviks erbjudanden och vara tillgängliga både lokalt och på andra besöksdestinationer.

- Skyltning: Informationskällor, såsom kartor och vägbeskrivningar, ska vara tydliga och väl underhållna för att underlätta för besökare.
- Personlig service: En säsongsöppen InfoPoint/turistbyrå/turistinformation bör finnas för att möta besökarnas behov och ge personlig service under mitten av juni till mitten av augusti.
- Marknadsföring: Aktiv marknadsföring genom kampanjer, samarbeten med influencers och deltagande på mässor för att öka synligheten. Samarbete med lokala aktörer för att sprida information om evenemang och aktiviteter.
- Utbildning och nätverk: Arrangera regelbundna nätverksträffar med utbildning för besöksnäringen för att sprida kunskap om bl a profilering, evenemang, målgrupper, besöksmål och stärka samarbetet mellan aktörer.

(6)

KS-KcS.2024.26

**Begäran om yttrande enligt kap 16. 4 § miljöbalken om
grupstation för vindkraft (Dnr 11455-2024)**

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx

Justerare

.....

.....

(6)

KS-KcS.2024.26

Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Samhällsbyggnad
Aline Eriksson
Samhällsbyggnadschef

Mottagare

Kommunstyrelsen

Begäran om yttrande enligt kap 16. 4 § miljöbalken om gruppstation för vindkraft (Dnr 11455-2024)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att lämna yttrande till miljöprövningsdelegationen enligt vad som framgår under rubriken Yttrande.

Sammanfattning

Vindkraft Östergötland AB (nedan kallat bolaget) har till Miljöprövningsdelegationen på Länsstyrelsen inkommit med en ansökan om uppförande och drift av en vindkraftspark i Valdemarsviks kommun. Berört område berör 11 fastigheter och ligger inom det område som är utpekad som riksintresse för vindbruk av energimyndigheten och utpekad i kommunens översiktsplan.

Miljöprövningsdelegationen har skickat ansökan till kommunen med en förfrågan om man anser att ansökan är komplett.

Yttrandet som kommunen ska avge i det här skedet handlar enbart om man anser att ansökan är komplett eller om det finns saker som behöver kompletteras.

Miljö- och byggnämnden har fått samma förfrågan, och nämndens yttrande finns som beslutsunderlag.

Kommunens yttrande måste vara miljöprövningsdelegationen tillhanda senast 27 januari 2025.

Förvaltningen har granskat ansökan och i synnerhet miljö- och konsekvensbeskrivningen och anser att ansökan behöver kompletteras eller förtydligas avseende synlighetsanalys/fotomontage av verk och hinderbelysning, påverkan på naturvärden och kulturvärden, alternativ utformning samt hur avveckling av verksamheten ska ske.

Ärendebeskrivning

Vindkraft Östergötland AB (nedan kallat bolaget) har lämnat in en ansökan om uppförande och drift av en vindkraftspark till Miljöprövningsdelegationen på Länsstyrelsen (nedan kallad MPD). Kommunen kommer sedan, om/när MPD bedömer att ansökan är komplett få tillfälle att yttra sig över ansökan och dess yrkanden och föreslagna villkor.

Även miljö- och byggnämnden har fått möjlighet att yttra sig om man anser att ansökan är komplett eller inte.

Då kommunen måste tillstyrka en ansökan om vindkraftspark så kommer

kommunfullmäktige att behöva ta ställning till frågan i nästa steg av ansökningsförfarandet.

Ansökan består totalt av 23 handlingar varav 9 stycken är sekretessbelagda med hänsyn till artskyddsförordningen.

Beskrivning av ansökan

Bolaget ansöker om att få uppföra maximalt 14 vindkraftverk med en maximal totalhöjd på 270 meter ovan marknivån. Området ligger strax norr om Valdemarsviks tätort och omfattar cirka 12,2 hektar. Området ligger inom riksintresse för vindbruk och är utpekade som det i kommunens översiktsplan. En miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram som redovisar vilka utredningar som har genomförts inom ramen för ansökan samt vilken bedömd miljöpåverkan som verksamheten kommer att ha. Nedan listas de utredningar och inventeringar som genomförts och presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen.

- Bilaga A2. Ljudberäkningar
- Bilaga A3. Skuggberäkningar
- Bilaga A4. Naturvärdesinventering samt kompletterande naturvärdesinventering samt metodbeskrivning
- Bilaga A5. Åldersbestämning av äldre tallar
- Bilaga A6. Fladdermusinventering
- Bilaga A7. Synbarhetsanalys
- Bilaga A8. Fotomontage
- Bilaga A9. Arkeologisk förstudie och kulturmiljöutredning

Nedan listas de inventeringar som har genomförts och ligger till grund för miljökonsekvensbeskrivningen och är sekretessbelagda med anledning av artskyddsförordningen.

- Bilaga S1. Förekomst av havsörn och deras uppträdande samt övriga rovfågels förekomst – en undersökning inför planerna att anlägga Vindpark Östergötland i Valdemarsviks kommun.
- Bilaga S2. Inventering av berguv
- Bilaga S3. Inventering av storlom och nattskärre 2023
- Bilaga S4. Inventering av storlom och nattskärre 2014
- Bilaga S5. Inventering av skogshöns 2023
- Bilaga S6. Kompletterande inventering av skogshöns 2024
- Bilaga S7. Inventering av skogshöns 2014
- Bilaga S8. Försiktighetsåtgärder och kompensationsåtgärder gällande fåglar för Vindpark Östergötland
- Bilaga S9. Återkommande fågelinventeringar för Vindpark Östergötland

Yttrande

Det behöver belysas och utredas tydligare hur projektet kommer påverka avrinningen kring omkringliggande mark, och i slutändan påverka de vattendrag (Fifallaån och Vammarsmålaån) som passerar genom centrala Valdemarsvik.

I kommunens översiktsplan från 2018 framgår var det finns områden utpekade som regionala kulturmiljöområden, exempelvis Fifalla och Ällebråta

i närhet av den planerade vindkraftparken. I ÖPn står att hänsyn till areella näringar och natur- och kulturvärden ska tas vid planering av ny bebyggelse på landsbygden. Materialet behöver därför kompletteras för att tydligare påvisa hur den visuella påverkan av vindkraftparken skulle bli på kulturmiljöerna.

Den visuella påverkan från befintliga bostadsområden behöver belysas tydligare, med fler fotomontage tagna från naturliga höjdpunkter i Valdemarsviks tätort.

Miljö- och byggnämnden har också fått ärendet för yttrande kring om ansökan är komplett eller behöver kompletteras.

Kommunstyrelsen föreslås lämna Miljö- och byggnämndens förslag till yttrande som en del av sitt yttrande, och det lyder som följer:

Ansökan behöver kompletteras med följande innan den kungörs:

Hinderbelysning, synlighetsanalys och fotomontage

- 1. Kartan som visar synlighetsanalysen, figur 47 och bilaga A7 behöver kompletteras med tydligare läsinstruktioner. Ska kartan tolkas som att i alla de områden som inte har färgmarkering så syns inte verken?*
- 2. Synlighetsanalysen behöver delas upp i fler intervall. Nu är den uppdelad på om ett verk syns eller 2-16.*
- 3. Kartan som visar synligheten är begränsad i omfattning. I synnerhet söderut. Ett större område behöver redovisas tillsammans med förtydligande hur långt de ses utanför området som ingår i genomförd synlighetsanalys. Hur långt bort syns de?*
- 4. Det saknas foto-/videomontage som illustrerar hinderbelysningen. Behövs både från nära håll (närmast liggande grannar) samt en punkt längre ifrån. Hur pass synliga blir ljusen på marknivå nära verken? Kommer ljusen att avskärmas på ett sådant sätt som beskrivs i avsnitt 6.2.3, att de kommer avskärmas för att göra så att ljuset inte träffar marken närmare än 5 km?*
- 5. De punkter som framgår i fotomontaget behöver kopplas ihop med synlighetskartan. Var ligger fotopunkterna i relation till var de är synliga ifrån?*
- 6. Fotomontaget behöver kompletteras med fler fotopunkter, t.ex. a. Närmast liggande fastigheter med hus, jämför med de fastigheter som ingår i ljudberäkningarna. Saknas framför allt för närliggande fastigheter sydost om planerat verksamhetsområde. b. Punkt från majeldsberget saknas c. Fler punkter i högt belagda bostadsområden i tätorten d. Fler punkter från skärgården, t.ex. Harstena*

Alternativ utformning

- 1. Sökt verksamhet kommer enligt nämnden ge en stor påverkan på landskapsbilden. Nämnden anser att verk med lägre höjd bör ingå som utrett förslag under avsnittet alternativ utformning.*

Naturvärden

- 1. I MKB på sidan 65 så står det först att inga verk står inom området värdetrakt för tall. Sedan så står det i meningen efter att 11 vindkraftverk och vägar ligger inom värdetrakt för tall.*
- 2. Bedömning av påverkan på naturvärden är inte komplett. I*

naturvärdesinventeringen så framgår det att man påträffat sandödla och hasselnok i området. Det saknas dock helt bedömning av påverkan och förslag till försiktighetsåtgärder för dessa arter.

3. Vidare behövs tydligare beskrivning av hur äldre tallar ska skyddas

Placering och återställning

1. I MKB så framgår det att fundament ska bilas bort och sedan täcks med jord för återetablering av vegetation och möjliggöra aktivt skogsbruk.

Nämnden tolkar dock ansökan som att man i första hand planerar att anlägga verken på hållmarker och därmed använda sig av bergfundament. Hållmarker är karga och växtfattiga områden och nämnden bedömer att beskriven återställning kommer att efterlämna tydliga spår av fundament. Ansökan behöver kompletteras med mer utförlig beskrivning av hur man avser att återställa platser där verk anlagts på hållmarker med hjälp av bergfundament.

Ekonomiska konsekvenser

I detta skede, då kommunen enbart har att pröva huruvida ansökan är komplett eller ej, bedöms förslaget inte innebära några ekonomiska konsekvenser.

Beslutet skickas till

Miljöprövningsdelegationen på Länsstyrelsen Östergötland
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Aline Eriksson
Samhällsbyggnadschef

MBN § 117	M-MBN.2024.20
Fastighet	BARNEBO 1:1 m.fl.
Initierare	Länsstyrelsen Östergötland
Ärende	Yttrande gällande komplett ansökan - grupstation för vindkraft (vindkraftspark)(MBNV-2024-886)

Miljö- och byggnämndens beslut

- Miljö- och byggnämnden lämnar yttrande enligt vad som framgår under rubriken yttrande.**

Sammanfattning

Vindkraft Östergötland AB (nedan kallat bolaget) har lämnat in en ansökan om uppförande och drift av en vindkraftspark till Miljöprövningsdelegationen på Länsstyrelsen. Området berör 11 fastigheter och ligger i huvudsak inom det område som är utpekade som riksintresse för vindbruk av energimyndigheten samt är utpekade som det i kommunens översiktsplan.

Miljöprövningsdelegationen har skickat ansökan till miljö- och byggnämnden med en förfrågan om man anser att ansökan är komplett. Även kommunstyrelsen har beretts möjlighet att yttra sig. Yttrandet i det här skedet handlar enbart om man anser att ansökan är komplett eller om det finns saker som behöver kompletteras.

Miljökontoret har granskat ansökan och i synnerhet miljö- och konsekvensbeskrivningen och anser att ansökan behöver kompletteras eller förtydligas avseende synlighetsanalys/fotomontage av verk och hinderbelysning, påverkan på naturvärden, alternativ utformning samt hur avveckling av verksamheten ska ske.

Beskrivning av ärendet

Vindkraft Östergötland AB (nedan kallat bolaget) har lämnat in en ansökan om uppförande och drift av en vindkraftspark till Miljöprövningsdelegationen på Länsstyrelsen (nedan kallad MPD). Fastigheterna som berörs är Barnebo 1:1, Ödgersbo 1:2, Ödgersbo 1:3, Ödgersbo 1:4, Ållebråta 2:1, Ållebråta 1:3, Ållebråta 1:6, Ållebråta 1:4, Björksätter 1:5, Fifalla 3:4 samt Fifalla 1:48 i Valdemarsviks kommun.

MPD har skickat ansökan till Miljö- och byggnämnden (nedan kallad nämnden) med frågan om man bedömer att ansökan är komplett eller inte och i så fall vad nämnden anser att ansökan behöver kompletteras med.

Justerare

.....

.....

MBN § 117 forts. M-MBN.2024.20 BARNEBO 1:1 m.fl.

Nämnden kommer sedan, om/när MPD bedömer att ansökan är komplett få tillfälle att yttra sig över ansökan och dess yrkanden och föreslagna villkor. Även kommunstyrelsen har fått möjlighet att yttra sig om man anser att ansökan är komplett eller inte. Då kommunen måste tillstyrka en ansökan om vindkraftspark så kommer även kommunfullmäktige att behöva ta ställning till frågan i nästa steg av ansökningsförfarandet.

Ansökan är omfattande och består totalt av 23 handlingar varav 9 stycken är sekretessbelagda med hänsyn till artskyddsförordningen.

Beskrivning av ansökan

Bolaget ansöker om att få uppföra maximalt 14 vindkraftsverk med en maximal totalhöjd på 270 meter ovan marknivån. Området ligger strax norr om Valdemarsviks tätort och omfattar cirka 12,2 hektar. Områdets placering framgår på sidorna 12 och 14 i bifogad miljökonsekvensbeskrivning (bilaga A2 i bifogade handlingar). Området ligger inom riksintresse för vindbruk och är utpekat som det i kommunens översiktsplan.

En miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram som redovisar vilka utredningar som har genomförts inom ramen för ansökan samt vilken bedömd miljöpåverkan som verksamheten kommer att ha. Nedan listas de utredningar och inventeringar som har genomförts och presenteras i miljökonsekvensbeskrivningen. Det nummer som anges är det nummer som bilagan har i ansökan.

- Bilaga A2. Ljudberäkningar
- Bilaga A3. Skuggberäkningar
- Bilaga A4. Naturvärdesinventering samt kompletterande naturvärdesinventering samt metodbeskrivning
- Bilaga A5. Åldersbestämning av äldre tallar
- Bilaga A6. Fladdermusinventering
- Bilaga A7. Synbarhetsanalys
- Bilaga A8. Fotomontage
- Bilaga A9. Arkeologisk förstudie och kulturmiljöutredning

Nedan listas de inventeringar som har genomförts och ligger till grund för miljökonsekvensbeskrivningen och är sekretessbelagda med anledning av artskyddsförordningen.

- Bilaga S1. Förekomst av havsörn och deras uppträdande samt övriga rovfåglars förekomst – en undersökning inför planerna att anlägga Vindpark Östergötland i Valdemarsviks kommun.
- Bilaga S2. Inventering av berguv
- Bilaga S3. Inventering av storlom och nattskärta 2023

Justerare

.....

.....

MBN § 117 forts.

M-MBN.2024.20

BARNEBO 1:1 m.fl.

- Bilaga S4. Inventering av storlom och nattskärta 2014
- Bilaga S5. Inventering av skogshöns 2023
- Bilaga S6. Kompletterande inventering av skogshöns 2024
- Bilaga S7. Inventering av skogshöns 2014
- Bilaga S8. Försiktighetsåtgärder och kompensationsåtgärder gällande fåglar för Vindpark Östergötland
- Bilaga S9. Återkommande fågelinventeringar för Vindpark Östergötland

Förvaltningen har granskat ansökan och framför allt miljökonsekvensbeskrivningen. Under avsnittet yttrande framgår förvaltningens förslag till yttrande.

Yttrande

Nämnden anser att ansökan behöver kompletteras med följande innan den kungörs:

Hinderbelysning, synlighetsanalys och fotomontage

1. Kartan som visar synlighetsanalysen, figur 47 och bilaga A7 behöver kompletteras med tydligare läsinstruktioner. Ska kartan tolkas som att i alla de områden som inte har färgmarkering så syns inte verken?
2. Synlighetsanalysen behöver delas upp i fler intervall. Nu är den uppdelad på om ett verk syns eller 2-16.
3. Kartan som visar synligheten är begränsad i omfattning. I synnerhet söderut. Ett större område behöver redovisas tillsammans med förtydligande hur långt de ses utanför området som ingår i genomförd synlighetsanalys. Hur långt bort syns de?
4. Det saknas foto-/videomontage som illustrerar hinderbelysningen. Behövs både från nära håll (närmast liggande grannar) samt en punkt längre ifrån. Hur pass synliga blir ljusen på marknivå nära verken? Kommer ljusen att avskärmas på ett sådant sätt som beskrivs i avsnitt 6.2.3, att de kommer avskärmas för att göra så att ljuset inte träffar marken närmare än 5 km?
5. De punkter som framgår i fotomontaget behöver kopplas ihop med synlighetskartan. Var ligger fotopunkterna i relation till var de är synliga ifrån?
6. Fotomontaget behöver kompletteras med fler fotopunkter, t.ex.
  - a. Närmast liggande fastigheter med hus, jämför med de fastigheter som ingår i ljudberäkningarna. Saknas framför allt för närliggande fastigheter sydost om planerat verksamhetsområde.
  - b. Punkt från majeldsberget saknas
  - c. Fler punkter i högt belagda bostadsområden i tätorten
  - d. Fler punkter från skärgården, t.ex. Harstena

Justerare

.....

.....

MBN § 117 forts. M-MBN.2024.20 BARNEBO 1:1 m.fl.

Alternativ utformning

1. Sökt verksamhet kommer enligt nämnden ge en stor påverkan på landskapsbilden. Nämnden anser att verk med lägre höjd bör ingå som utrett förslag under avsnittet alternativ utformning.

Naturvärden

1. I MKB på sidan 65 så står det först att inga verk står inom området värdestrakt för tall. Sedan så står det i meningen efter att 11 vindkraftverk och vägar ligger inom värdestrakt för tall.
2. Bedömning av påverkan på naturvärden är inte komplett. I naturvärdesinventeringen så framgår det att man påträffat sandödlor och hasselsnok i området. Det saknas dock helt bedömning av påverkan och förslag till försiktighetsåtgärder för dessa arter.
3. Vidare behövs tydligare beskrivning av hur äldre tallar ska skyddas

Placering och återställning

1. I MKB så framgår det att fundament ska bilas bort och sedan täcks med jord för återetablering av vegetation och möjliggöra aktivt skogsbruk. Nämnden tolkar dock ansökan som att man i första hand planerar att anlägga verken på hållmarker och därmed använda sig av bergfundament. Hållmarker är karga och växtfattiga områden och nämnden bedömer att beskriven återställning kommer att efterlämna tydliga spår av fundament. Ansökan behöver kompletteras med mer utförlig beskrivning av hur man avser att återställa platser där verk anlagts på hållmarker med hjälp av bergfundament.

Beredning av ärendet

Ärendet har beretts av miljöchef.

Konsekvensbeskrivning

I det här skedet av ansökningsförfarandet bedöms inga konsekvenser uppstå.

Underlag som följer ärendet

Förfrågan från miljöprövningsdelegationen om Miljö- och byggnämnden bedömer att ansökan behöver kompletteras.

Vindpark i Östergötlands ansökan om tillstånd för uppförande och drift av en gruppstation för vindkraft i Valdemarsviks kommun

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen Östergötland

ostergotland@lansstyrelsen.se, märkt med diarienummer 11455-2024

Miljöchef

Justerare

.....

.....

(7)

KS-TEK.2024.144

Hamnordning och hamntaxa

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Samhällsbyggnad
Aline Eriksson
Samhällsbyggnadschef

Mottagare

Kommunstyrelsen

Hamnordning och Hamntaxa för Valdemarsviks kommun

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att;

1. Upphäva Hamnordning, antagen av kommunfullmäktige 2024-11-18 (§ 98).
2. Upphäva Hamntaxa, antagen av kommunfullmäktige 2024-11-18 (§ 98).
3. Fastställa förslag till Hamnordning för Valdemarsviks kommun – Ordningsregler och bestämmelser för kommunens hamnområden inkluderande ställplatser för husbilar.
4. Fastställa förslag till **reviderad** Hamntaxa för fartyg och ställplatser för husbilar i Valdemarsviks kommun.
5. Fastslå att avgifterna i taxan ska indexregleras årligen. Uppräkning ska ske utifrån förändrat indextal (KPI total) för oktober månad året före nytt kalenderår.

Sammanfattning

I samband med budgetarbetet inför år 2024 fick samhällsbyggnad i uppdrag att se över nivåerna på gällande taxor samt undersöka om det fanns åtgärder eller arbeten som skulle vara möjliga för kommunen att ta betalt för. Den då gällande Hamnordning och Hamntaxa antogs i mars 2020.

Utifrån ovan nämnda uppdrag att bl.a. se över taxorna arbetade samhällsbyggnad fram förslag på revidering av såväl Hamntaxan som Hamnordningen. Revideringen av Hamnordningen bestod mest i att förbättra läsbarheten, flytta över till Hamntaxan sådant som rörde ordningsregler i hamnarna samt några övriga mindre justeringar.

Revideringen av Hamntaxans avgifter var i förslaget inför kommunfullmäktiges beslut i november 2024 - och är i detta förslag - uppräknade både enligt index och utifrån att vissa avgifter har bedömts som låga. En del avgifter är helt nya.

I syfte att effektivisera en del administrativa arbetsuppgifter behöver en e-tjänst tas fram för anmälan till en båtplats men även för att hantera kölistor för båtplatser och parkeringsplatser i Fyrudden.

Förslaget till ny hamntaxa kommer uppskattningsvis - efter detta förslags revideringar - innebära ökning av intäkter till kommunen på omkring 652 720 kr.

Ärendebeskrivning

Hamnordningen och Hamntaxan omfattar fyra kategorier fartyg;

- Fartyg som besöker gästhamnarna
- Fartyg som har en kontrakterad säsongsplats (fritidsbåtar)
- Fartyg som har en kontrakterad årsplats i Fyrudden, gäller kommersiella fartyg och fartyg som ägs av privatpersoner
- Kommersiella fartyg som besöker hamnarna

I samband med budgetarbetet inför år 2024 fick samhällsbyggnad i uppdrag att se över samtliga taxor och avgifter.

Den då gällande Hamnordning och Hamntaxa fastställdes i mars 2020. Förutom att det fanns behov av göra dokumenten tydligare och mer läsvänliga fanns det behov av att räkna upp avgifterna till följd av indexökningar från 2020 samt att kompensera för övriga kostnadsökningar.

Det fanns även ett behov av att ta in nya avgifter i taxan, till exempel för kommersiella båtar som ligger i hamn under vintertid samt en administrativ avgift för en köplats till kontrakterad båtplats och till en kontrakterad parkeringsplats i Fyrudden.

Samhällsbyggnad arbetade fram ett förslag till reviderad Hamnordning och Hamntaxa. Miljökontorets var remissinstans av förslaget till Hamnordningen. Miljökontorets synpunkter i yttrandet var enbart av redaktionell karaktär.

Nuläge

Kommunfullmäktige fastställde en ny Hamnordning och en ny Hamntaxa vid sammanträdet den 18 november 2024. Det beslutet överklagades den 9 december 2024. I överklagandet framförs bland annat att beslutet avseende Hamntaxan brister utifrån principerna om likabehandling när kommunen tar ut differentierade avgifter.

Avgifter i Hamntaxan som är differentierade berör *Avgift för fartyg kontrakterad årsplats i Fyrudden*. Differentieringen innebär att folkbokförd på ö har en subventionerad avgift för kontrakterad båtplats i Fyrudden.

Nivåerna på subventionen är 870 kronor/år för fartyg med längd upp till 12 meter och 1 390 kronor/år för fartyg med en längd som överstiger 12 meter.

I slutet av 2024 inkom en dom i ett annat överklagat ärendet som gäller Renhållningstaxan. I det ärendet var grunden för överklagandet likalydande som i överklagandet gällande Hamntaxan, att likabehandlingsprincipen inte beaktades vid uttag av renhållningsavgifter.

Förvaltningsrätten upphävde beslutet avseende renhållningsavgifterna vilket innebär att kommunen står inför att återbetala avgifter till kunderna. Detta medför en stor administrativ insats för förvaltningen.

För att inte riskera att överprövande instans upphäver beslutet avseende Hamntaxan utifrån samma skäl som renhållningstaxan upphävdes, föreslås nu att kommunfullmäktige fattar ett nytt beslut om en ny Hamnordning och en ny reviderad Hamntaxa.

I förslaget till Hamntaxa är subventionerna i *Avgift för fartyg kontrakterad årsplats i Fyrudden* för folkbokförda på ö, borttagen och samma avgift ska utgå oavsett var personen är folkbokförd och därmed ska alla kommunmedlemmar behandlas lika.

Avgift för kontrakterad parkeringsplats i Fyrudden

Avgiften för kontrakterad parkeringsplats i Fyrudden har lyfts ut ur detta förslag till reviderad Hamntaxa och kommer att hanteras i eget ärende, KS-SHB.2025.2.

Redogörelse för förslaget till reviderad Hamnordning

- Hamnordningens inledande text är flyttad till dokumentets första sida
- På sidan 2 finns en i ingress som beskriver vad det är för dokument, en definitionsbeskrivning samt en hänvisning till Hamntaxan när det gäller avgifter

I nedanstående tabell redogörs för skillnaderna mellan gällande Hamnordning kontra förslagen till revideringar av Hamnordningen.

§ i gällande Hamnordning	Förslag på revidering i förslag till ny Hamnordning
§ 1	Uppdelad i § 1 och § 2, texten är omformulerad
§ 2	Är nu § 3, texten är omformulerad, definitioner är flyttad till dokumentets inledning
§ 3	Flyttad till § 25
§ 4	Är nu uppdelad i §§ 4 -11
§ 5	Är nu § 12, ingen övrig förändring
§ 6	Flyttad till Hamntaxan
§ 7	Är nu § 13, ingen övrig förändring
§ 8	Information om Hamntaxan, flyttad till sidan 2
§ 9	Är nu § 14 och § 15, ingen övrig förändring
§ 10	Är nu § 17 och § 18
§ 11	Är nu § 19 - 23

§ 12	Är nu § 26, följande text borttagen: <i>Öbor kan hos hamnchefen ansöka om nyttjande av för deras behov utmärkta platser. Antalet tilläggsplatser är begränsad och kan endast tillgodose de med störst behov.</i>
§ 13	Är nu § 24
§ 14	Är nu § 27
Ny §	§ 16 reglerar försäljning från kaj eller båt

Redogörelse för förslaget till reviderad Hamntaxa

Generella förändringar

- På sidan 2 finns en i ingress som beskriver vad det är för dokument, dokumentets disposition och en definitionsbeskrivning enligt följande;
  - 1. allmän information och föreskrifter
  - 2. taxa och bestämmelser i kommunens småbåtshamnar
  - 3. taxa och bestämmelser för kommersiella fartyg samt fartyg med kontrakterade årsplatser.
- Bestämmelserna om vilka regler som gäller i småbåtshamnarna och för kommersiella fartyg samt fartyg med kontrakterade årsplatser är flyttade från Hamnordningen till Hamntaxan
- Avgifterna är uppställda i tabeller för en bättre läsbarhet
- Uppräkningen av avgifterna är i de flesta fall uppräknande utifrån indexförändringar sedan nu gällande taxa fastställdes. Vissa avgifter har uppräknats mer än index utifrån att de bedömts vara orimligt låga

Förändringar i avgifterna

Förutom höjda avgifter föreslås följande förändringar:

- Avgiften för fartyg- fritidsbåtar med kontrakterad säsongsplats är i gällande taxa beräknad utifrån fartygets längd. Nu föreslås att avgiften istället ska baseras på antalet bryggmeter som tas i anspråk
- Avgiften för fartyg i chartertrafik som inte har hemmahamn i Valdemarsvik eller Fyrudden samt avgiften för fartyg med hemmahamn i Valdemarsvik eller Fyrudden tas bort
- Avgiften för kortare tilläggning under dagtid - mer än 4 timmar - tas bort
- Ställplatsavgifterna ändras från tre säsongsnivåer till två

Avgifter- nyheter

- En avgift införs för kommersiella fartyg som önskar en vinterplats i Valdemarsviks hamn

- Det görs möjligt att göra avsteg från taxan vid större arrangemang, gäller gästhamnsplatser och ställplatser
- En digital tjänst skapas för anmälan till båtplats samt för anmälan till kölistor avseende kontrakterad båt- och parkeringsplats. Det införs även en administrativ avgift för den årliga hanteringen av kölistorna

Idag hanteras anmälan till båtplats och anmälan till kölistor manuellt i excelfiler eller på papper. I skrivandets stund är det ingen kö till båtplatserna, det finns platser att erbjuda.

När det gäller kölistan till en kontrakterade parkeringsplats i Fyrudden är läget ett helt annat. Det finns 41 parkeringsplatser ovanför affärs- och restaurangbyggnaden i Fyrudden, dom parkeringsplatserna är de mest efterfrågade.

Det finns även 29 parkeringsplatser på parkeringen till höger innan man kommer fram till nyss nämnda byggnad. Dom platserna är något mindre efterfrågade. I kölistan till dom platserna finns en viss rulljangs, parkeringsplatser har kunnat erbjudas personer som ställde sig i kö under förra året eller i början av detta år.

När det gäller parkeringsplatserna ovanför affärs- och restaurangbyggnaden i Fyrudden har den som står på tur att få en parkeringsplats stått i kö sedan 2015. Att ha en manuell hantering med namn och kontaktuppgifter som inte uppdateras under flera års tid innebär en kvalitetsosäker hantering.

Bristen på årlig kontakt mellan kommunen och den som har en köplats innebär att kommunen saknar kännedom om intresset för en parkeringsplats fortfarande finns kvar. Dessutom riskerar kontaktuppgifter under en sådan lång period att bli inaktuella vilket kan innebära att en plats inte erbjuds till den som står näst på tur.

För att göra kölistan årsaktuell föreslås att man som köande varje år aktivt ska meddela att intresset kvarstår genom att betala en administrativ avgift som på så vis styrker att man avser att kvarstå i kön. Om betalningen inte kommer kommunen tillhanda inom angiven tid stryks man ur kölistan.

Att hantera köer till båtplatser, parkeringsplatser eller annat på ovan föreslagna eller liknande sätt är vanligt förekommande i andra kommuner. För att effektivisera och säkerställa turordning och att aktuella kontaktuppgifter finns behöver en e-tjänst skapas för ändamålet.

Uppskattning av ökade intäkter från höjda avgifter och helt nya avgifter i taxan

Avgift för	Intäkt år 2024	Beräknad intäkt 2025	Uppskattad ökning av intäkt
Fritidsbåt i gästhamn, Valdemarsvik	167 800 kr	256 800 kr	89 000 kr
Fritidsbåt i gästhamn, Fyrudden	362 200 kr ^{x)}	434 640 kr	72 440 kr
Ställplats för husbil, Valdemarsvik	832 000 kr ^{*)}	1 204 000 kr	372 000 kr
Kontrakterad säsongsplats i småbåtshamnen, Valdemarsvik	59 300 kr	62 265 kr	2 965 kr (5%)
Kontrakterad säsongsplats i småbåtshamnen, Fyrfjärden	1 026 300 kr	1 077 615 kr	51 315 kr (5%)
Kontrakterade årsplatser i Fyrudden hamn	60 000 kr	77 000 kr	17 000 kr
Övriga avgifter Vinterplats i Fyrudden, kommersiella båtar i Valdemarsviken m.m	22 000 kr	60 000 kr	38 000 kr
Anmälan till kölista, parkeringsplats samt plats i småbåtshamnen	Ny avgift	10 000 kr	10 000 kr
SUMMA	2 529 600 kr	3 182 320 kr	652 720 kr

^{x)} Jämförelse med år 2023

^{*)} Jämförelsen med år 2023 med anledning av att ställplatser inte var tillgängliga under år 2024 på grund av kajreovering.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär en kostnad för att skapa en e-tjänst för anmälan till båtplats samt köhanteringen av kontrakterad båtplats och parkeringsplatserna i Fyrudden. Kostnaden kommer belasta budget för samhällsbyggnad.

Förslaget innebär även en uppskattad intäktsökning på 652 720 kr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Förslag till Hamnordning, med karta

Förslag till reviderad Hamntaxa, med bilaga 1 karta

Kommunfullmäktiges beslut från 2024-11-16 (§98)

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnad

Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
kommundirektör

Aline Eriksson
samhällsbyggnadschef

2025-01-10 Förslag; Hamntaxa för fartyg, husbilar och parkeringsplatser i anslutning till småbåtshamnar i Valdemarsviks kommun

Antagen av kommunfullmäktige:2025-
Giltig från och med: 2025-
Dokumentansvarig: Sanhällsbyggnadschef

Inledning

Detta dokument är Valdemarsviks kommuns taxa för

- kommersiella fartyg
- fritidsbåtar
- ställplatser för husbilar
- kontrakterade båtplatser
- övrigt förekommande avgifter i- eller i anslutning till hamnar i kommunen

Dokumentet är indelat i tre delar

Del 1. Allmän information och gemensamma föreskrifter

Del 2. Taxa för småbåtshamnar

Del 3. Taxa för kontrakterade båtplatser samt i övrigt förekommande avgifter i kommunens hamnar

Fartyg som är befriade från hamnavgift

Fartyg i myndighetsutövning och räddningstjänst i skärgården samt fartyg som anlöper hamn i nödsituation är befriade från hamnavgift

Definitioner

Fartyg:

Varje föremål som används för transport av personer, varor eller gods på vatten och varje annat föremål som kan förflyttas på eller i vatten.

Kommersiella fartyg:

Fartyg som är registrerade för yrkesmässig trafik och som nyttjas för annat ändamål än fritidsverksamhet.

Del 1.

Allmän information och gemensamma föreskrifter

- Avgifterna enligt denna hamntaxa skall erläggas inom de områden som finns angivna på bifogade kartor
- Avvikelser från gällande taxor kan - om särskilda skäl finns - begäras och beslutas av hamnchefen
- Avgiften betalas i svenska kronor
- Information om hur avgiften i gästhamnarna ska betalas framgår i hamnen
- Indexuppräknning. Avgifterna i detta dokument indexregleras årligen. Uppräkning av avgifter sker utifrån förändrat indextal (KPI total) för oktober månad året före nytt kalenderår
- Fartyg överstigande 20 meter som avser att angöra hamnområdena är skyldig att anmäla ankomstdag till kommun@valdemarsvik.se
- Fartyg i myndighetsutövning och räddningstjänst i skärgården samt fartyg som anlöper hamnen i nödsituation är befriade från hamnavgift
- I samband med arrangemang kan avvikelser i denna taxa förekomma
- Bokningsavgifter kan förekomma i denna taxa
- Denna taxa gäller under förutsättning att Valdemarsviks Kommun driver anläggningarna i egen regi. I de fall anläggningarna är upphandlade för privata aktörer i arrende, hamnvärdskap eller liknande står det leverantören fritt att besluta om avgifterna.

Del 2.**Taxa och bestämmelser i kommunens småbåtshamnar****Allmänt**

Kommunens gästhamnar är uppmärkta med skyltar GÄSTHAMN. Anvisningar uppsatta inom gästhamnarna skall följas. Saknas dessa gästhamnskylten råder tilläggningsförbud.

Utöver avgiften för tilläggsplatsen ingår konsumtionsvatten, sanitetshus, latrintömning, tvättmaskin, avfallshantering och telekommunikation.

Gäster som inte efterlever nedanstående regler kan avvisas från kommunens gästhamnar.

I gästhamnar gäller följande bestämmelser:

- Det är förbjudet att grilla ombord eller på bryggor och att göra upp eld direkt på marken
- Tomgångskörning och hänsynslös körning är förbjuden inom hela hamnområdet
- Cykel-, skateboard-, elsparkåkning, fiske och liknande är inte tillåtet i hamnområdet
- Mellan klockan 23.00 och klockan 07.00 gäller låg ljudstyrka eller total tystnad. I samband med att arrangemang anordnas i hamnområdet kan avvikelser i den här bestämmelsen förekomma. Dessa arrangemang prövas alltid enligt ordningslagen och lokala föreskrifter

Fritidsbåtar

Dygnsavgift i Fyrudden och Valdemarsvik (inom parentes anges gällande taxa)

1 maj – 30 september	AVGIFT
Längd upp till 12 meter	300 kr (250 kr)
Längd överstigande 12 meter	450 kr (370 kr)

Ställplats för husbilar

Dygnsavgift i Valdemarsvik

AVGIFT	
1 maj - 30 september	250 kr- 300 kr (175-250 kr)
1 oktober - 30 april	200 kr-250 kr (175-200 kr)

VALDEMARSVIKS
KOMMUN

2025-01-13

KS-TEK.2024.144

3.**Taxa och bestämmelser för fartyg med kontrakterade årsplatser, kommersiella fartyg samt kontrakterade parkeringsplatser****Allmänt**

Hamnområden är markerade i bilagda kartor. Inom dessa områden gäller Hamnordningen och Hamntaxan om inget annat anges.

För kontrakterad årsplats gäller följande bestämmelser:

- Avgiften för kontrakterad båtplats beräknas per löpmeter bygga
- Uppsägning av kontrakterad båtplats ska ske skriftligt till Valdemarsviks kommun senast den 31 januari. Sker uppsägningen efter det datumet kommer avgiften för platsen att faktureras
- Sommarsäsong för kontrakterad båtplats är 1 maj till 31 oktober
- Vintersäsong för kontrakterad båtplats är 1 november till 30 april
- Båtgäaren är skyldig att, om kommunen så begär, överflytta till annan bryggplats inom samma hamn
- Hyrd båtplats får inte överlåtas, uthyras eller utlånas till annan
- Det är förbjudet att grilla ombord eller på bryggor och att göra upp eld direkt på marken
- Tomgångskörning och hänsynslös körning är förbjuden inom hela hamnområdet
- Cykel-, skateboard-, elsparkåkning, fiske och liknande är inte tillåtet i hamnområdet
- Mellan klockan 23.00 och klockan 07.00 gäller låg ljudstyrka eller total tystnad

I samband med att arrangemang anordnas i hamnområdet kan avvikelser i den här bestämmelsen förekomma. Dessa arrangemang prövas alltid enligt ordningslagen och lokala föreskrifter

Avgift för kontrakterad säsongsplats för fritidsbåtar i småbåtshamn

1 maj – 31 oktober	AVGIFT
Pris per löpmeter brygga, Valdemarsvik	1 164 kr + moms (se bilaga 1)
Pris per löpmeter brygga, Fyrjärden	1 437 kr + moms (se bilaga 1)

Avgift för fartyg med kontrakterad årsplats i Fyrudden

AVGIFT		
Längd upp till och med 12 meter		2 650 kr +moms (2 180 kr+ moms)
Längd som överstiger 12 meter		4 220 kr +moms (3 470 kr+ moms)
<i>För anslutning till elnätet beräknas självkostnad. Hamnvärden tillhandahåller mätare.</i>		

Avgift för kommersiella fartyg

AVGIFT	
Längd upp till och med 12 meter, per dygn ^{*)}	500 kr +moms (410 kr+moms)
Längd som överstiger 12 meter, per dygn ^{*)}	550 kr +moms (450 kr+moms)
Längd upp till och med 12 meter, per månad	1 530 kr+ moms (1 260 + moms)
Längd som överstiger 12 meter, per månad	2 050 kr+ moms (1 680 kr+moms)

^{*)} Avgiften räknas från att ett nytt dygn har påbörjats.

Övriga avgifter

1 november – 30 april	AVGIFT
Vinterplats fritidsbåt, per månad (Fyrudden)	400 kr + moms (220 kr+ moms)
Vinterplats kommersiellt fartyg, per månad	2 500 kr + moms
<i>För anslutning till elnätet beräknas självkostnad. Hamnvärden tillhandahåller mätare.</i>	

Båtuppläggningsplats/vinterförvaring	60 kr per m ² (50 kr per m ²)
Lastning och lossning av varor och gods över kaj, per fartyg	140 kr + moms (120 kr + moms)
Sjösättning via kranbil eller ramp, per fartyg	140 kr (120 kr)
Parkeringsanmärkning, Fyruddens hamn	500 kr

Anmälan till kölistor för kontrakterad båt- och parkeringsplats i Fyrudden

- Anmälan till kölista sker genom att en anmälningsavgift inbetalas till kommunen
- I anmälan ska framgå båtbredd och båtlängd
- Platserna fördelas
  - 1) efter kötid
  - 2) efter matchning mellan båtens bredd och längd/ledig båtplats storlek
- För år två i kölistan utgår en administrativ avgift. Är avgiften inte betald senast den 31 januari stryks platsen i kön
- Båtagare med kontrakterad båtplats har förtur för byte till annan båtplats

AVGIFT	
Anmälningsavgift till kölistan för småbåtshamn eller parkeringsplats	370 kr ^{*)}
Årlig administrativ avgift för kö till småbåtshamn eller parkeringsplats	180 kr

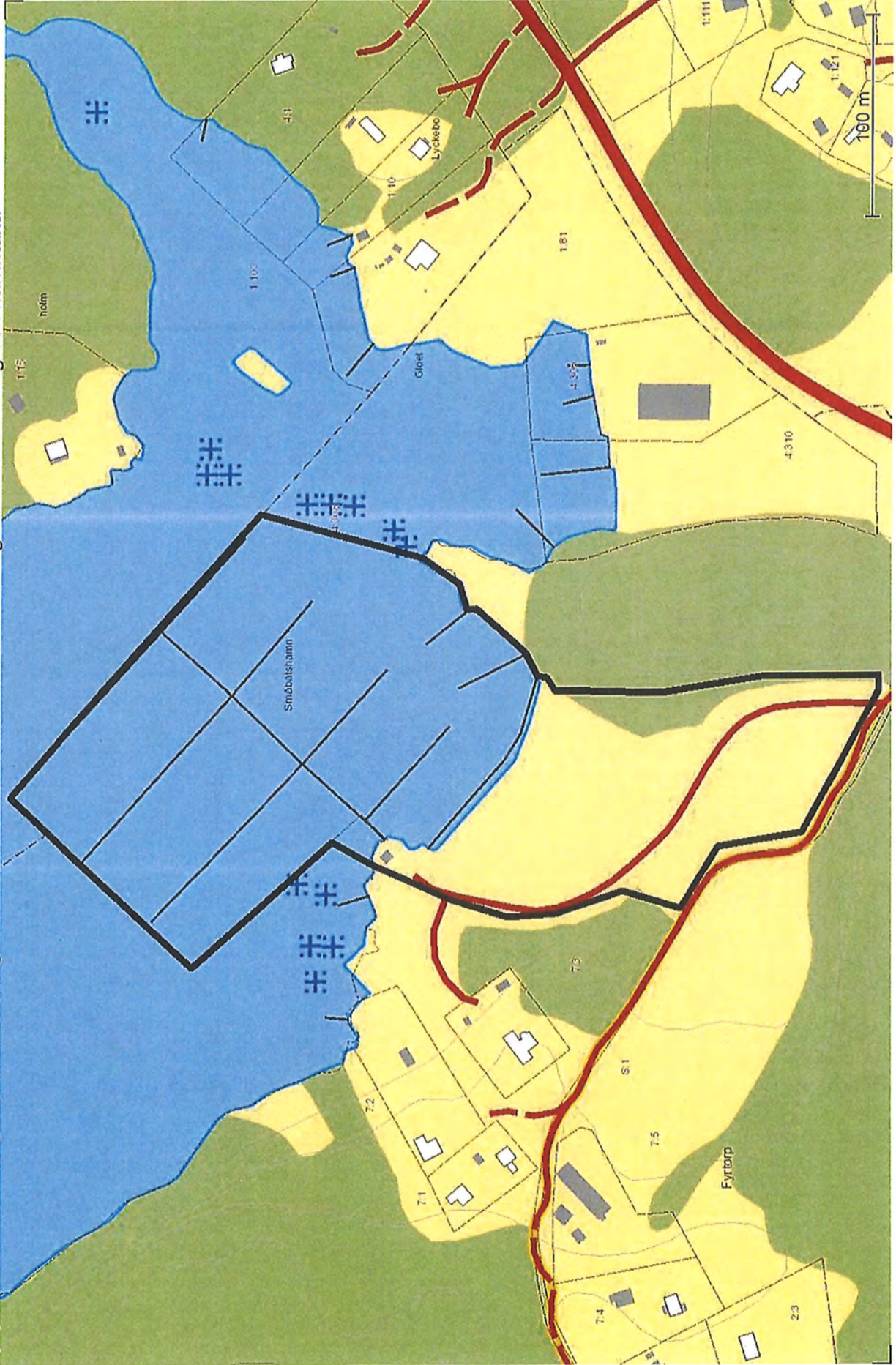
^{*)} Anmälningsavgiften inkluderar den årliga avgiften det första året.

Kartbilaga till Hamntaxa

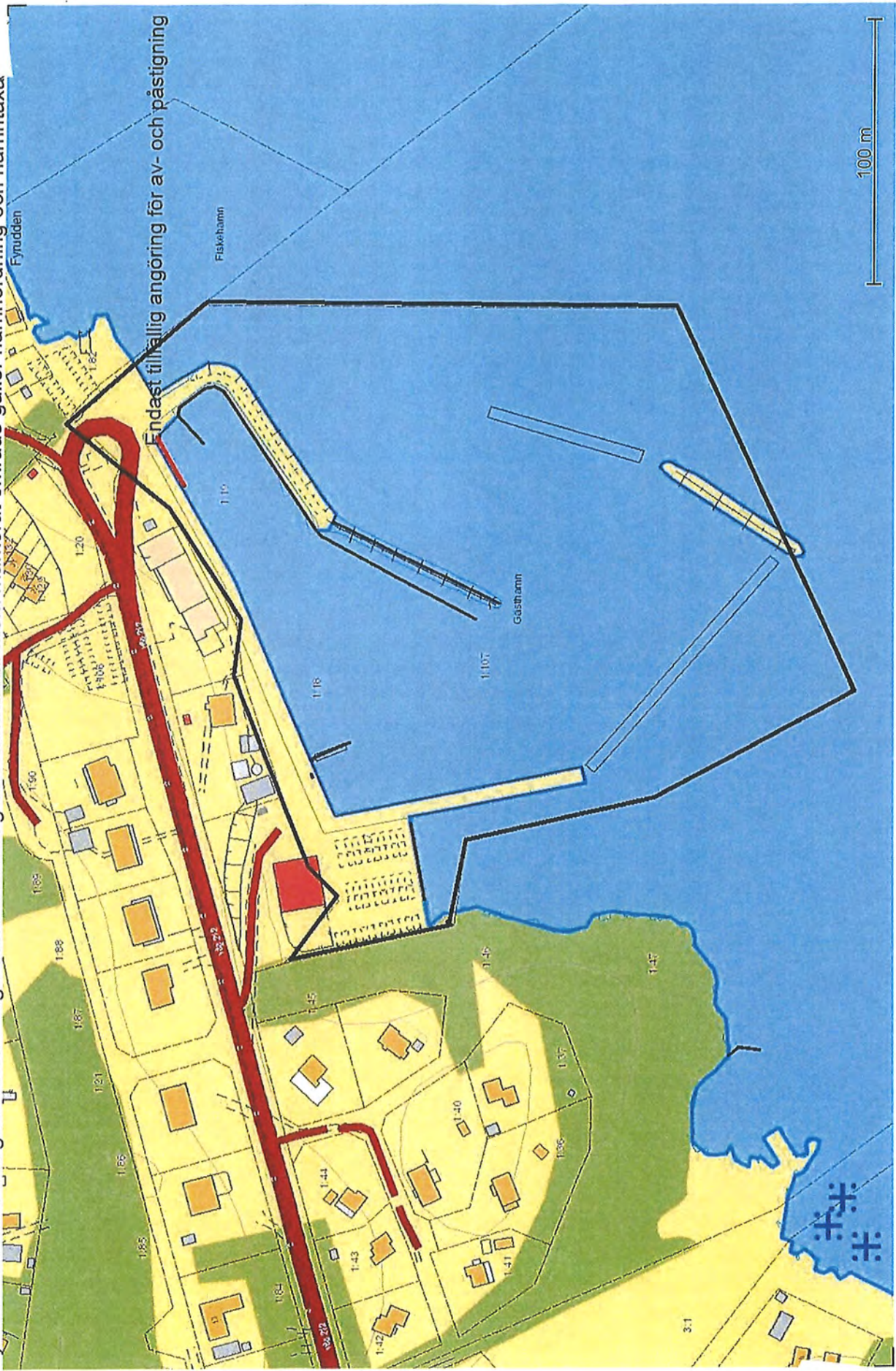
KS-TEK 2024.144

Fyrjärdens hamn. Bilaga till hamnordning och hamntaxa. Inom markerat område gäller hamnordning och hamntaxa

Fyruddens Hamn och gästhamn. Bilaga till hamnordning och hamntaxa. Inom markerat område gäller hamnordning och hamntaxa

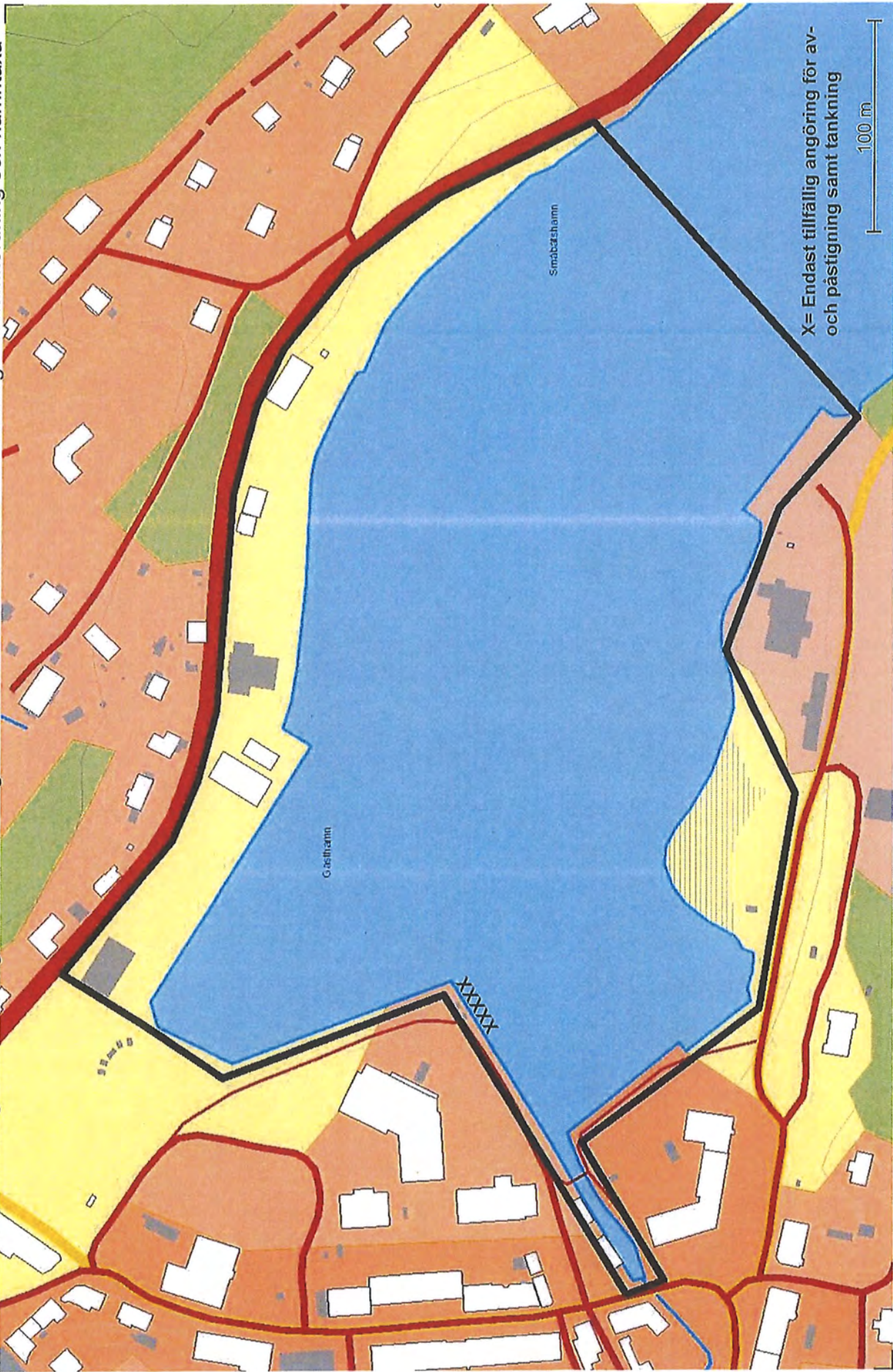

100 m

Skala 1:2000

Valdemarsviks hamn och gästhamn. Bilaga till hamnordning och hamntaxa. Inom markerat område gäller hamnordning och hamntaxa

Skala 1:2500

Borg*Bilaga 1
till Hanntaxan*

Båtbredd m	Pris exkl moms 2024	Pris inkl moms 2024
Upp till 2,6	2661	3327
2,7	2738	3422
2,8 - 2,9	2819	3524
3,0 - 3,1	2860	3574
3,2	2977	3722
3,3 - 3,5	3135	3919
3,6 - 3,7	3212	4015
3,8	3451	4314
3,9	3609	4511
4,0 och uppåt	3686	4607

Fyrfjärden

Båtbredd m	Pris exkl moms 2024	Pris inkl moms 2024
Upp till 2,6	3363	4203
2,7	3459	4324
2,8 - 2,9	3562	4453
3,0 - 3,1	3613	4516
3,2	3762	4702
3,3 - 3,5	3961	4952
3,6 - 3,7	4058	5073
3,8	4361	5451
3,9	4560	5700
4,0 och uppåt	4657	5821

Förslag; Hamnordning för Valdemarsviks kommun

- Ordningsregler och bestämmelser för kommunens hamnområden inkluderande ställplatser för husbilar

Valdemarsviks kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Antagen av kommunfullmäktige 2024-11-18 § 98
Giltig från och med: 2025-01-01
Dokumentansvarig: Samhällsbyggandschef

Inledning

Detta dokument är Valdemarsviks kommuns Hamnordning det vill säga ordningsregler och bestämmelser för kommunens hamnområden i

- Valdemarsviks hamn inklusive Odalkajen
- Fyruddens hamn
- Fyrfjärdens hamn
- Breviksnäs tilläggsbrygga

Avgifter

Kommunens avgifter för verksamhet i hamnarna regleras i dokumentet Hamntaxa för fartyg, husbilar och parkeringsplatser i anslutning till småbåtshamnar i Valdemarsviks kommun.

Definitioner

Fartyg:

Varje föremål som används för transport av personer, varor eller gods på vatten och varje annat föremål som kan förflyttas på eller i vatten.

Kommersiella fartyg:

Fartyg som är registrerade för yrkesmässig trafik och som nyttjas för annat ändamål än fritidsverksamhet.

Inledande bestämmelser

1 §

Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 KAP ordningslagen. (1993:1617)

Hamnordning innehåller de särskilda bestämmelser som behövs för ordning och säkerhet i Valdemarsviks kommuns hamnar med hänsyn till den verksamhet som bedrivs. För de delar av hamnområdena som är offentlig plats gäller även kommunens allmänna ordningsföreskrifter.

Ordningsregler och föreskrifter i Hamnordningen gäller i kommunens samtliga hamnområden. Hamnområdena är utmärkta på kartor och finns anslagna i hamnarna.

För platser avsedda för uppställning av husbilar gäller reglerna i tillämpliga delar.

2 §

Kommunens hamnområden förvaltas av kommunens hamnmyndighet som är kommunstyrelsen. Ansvar för förvaltning och efterlevnad är delegerat till hamnchefen och i vissa fall även till hamnvärden.

Trafikbestämmelser

3 §

Fartyg skall föras så att fara eller hinder inte uppkommer för annan fartygstrafik. Dessutom skall fartyg föras så att anläggningar^{x)} eller personer inte utsätts för fara eller kommer till skada. Fartygets befälhavare skall iaktta särskild försiktighet där det pågår arbete i vattnet.

---

x)

Med anläggningar menas kajer, bryggor, strandskoningar, Y-bommar och ramper.

Förtöjning, förhalning och förflyttning

4 §

Fartyg får endast läggas, förtöjas eller ankras på plats som anvisats av hamnchefen/hamnvärden. Anvisningar kan begränsas till att avse en viss tid.

Fartygets befälhavare ska hålla sig underrättad om vattendjupet vid anvisad tillägs-, förtöjnings- eller ankarplats.

5 §

Hamnchef/hamnvärd kan ålägga befälhavare, redare eller ägare att flytta eller förhala fartyget eller vidta andra åtgärder om det krävs med hänsyn till ordningen och säkerheten i hamnen. Åläggandet kan förenas med föreskrifter och anvisningar.

6 §

Vid förtöjning, ankring och förhalning skall befälhavaren se till att andra fartyg eller kajer, bryggor, kablar, ledningar eller liknande anläggningar eller kablar eller ledningar inte skadas samt att fartygstrafiken inte onödigtvis hindras eller störs. Fartyg skall vara sjömansmässigt avfendrat och förtöjt.

7 §

Inrättande av förtöjningsplatser, utläggning av rörledningar, kablar eller andra ledningar, pontoner eller tillfälliga broförbindelser och liknande får inte ske utan tillstånd av hamnchefen/ hamnvärden.

8 §

Uppankring/-läggning av fartyg får ske endast efter tillstånd från hamnchefen/hamnvärden. Fartyget ska vara väl förtöjt och stå under betryggande tillsyn.

9 §

Fartygets befälhavare eller ägare skall flytta eller förhala fartyg eller vidta andra åtgärder med fartyget vilka krävs med hänsyn till ordning eller säkerhet i hamnområdet.

10 §

Fartyg får inte föras in i hamnområdet om det finns risk för att fartyget på grund av sitt skick eller annan orsak kan komma att sjunka, hindra fartygstrafik eller på annat sätt utgöra en fara för ordning eller säkerhet inom hamnområdet.

Befälhavare, ägare eller ombud skall omedelbart anmäla till hamnmyndigheten om fartyg har sjunkit, stött på grund eller på annat sätt blivit manöverodugligt.

11 §

Ägare till annat sjunket föremål, som kan utgöra hinder för eller skada fartyg eller anläggning, skall omedelbart göra anmälan om detta till hamnchefen. Om annan än ägaren hade ansvaret för föremålet när det sjönk åligger anmälningsplikten den personen.

Fartygsinnehavare eller ägare till annat föremål som sjunkit inom hamnområdet har skyldighet att se till att fartyget eller föremålet bärgas omgående. Vid förtöjning, ankring eller förhalning skall åtgärden vidtas med assistans av bogserbåt, om det behövs av hänsyn till ordning och säkerhet inom hamnområdet.

§ 12 Landförvaringsbestämmelser

Inom område som upplåtits för landförvaring av båt får uppställning av båtar, båtkärror mm få detta endast ske efter erläggande av beslutad avgift. Båtar, båtkärror mm skall vara tydligt märkt med ägarens namn och adress. Mellan 15/6 - 15/9 ska kärror och vaggor vara avlägsnade från hamnområdet

Anmälningsskyldighet för kommersiella fartyg med annan hemmahamn än i Valdemarsviks kommun**13 §**

Om fartyg som är 20 m eller större skall anlöpa eller passera genom kommunal hamn skall fartygets befälhavare, redare eller ombud för någon av dessa anmäla detta till Valdemarsviks kommun.

Anmälan ska ske i så god tid som möjligt, dock senast 24 timmar före fartygets ankomst. Anmälan sker till kommun@valdemarsvik.se

Hamnchefen/hamnvärd kan, med hänsyn till tidsåtgången för fartygets resa eller annan omständighet, medge kortare anmälningstid eller befrielse från anmälningsskyldighet. Befälhavare skall anmäla tid för avgång senast när fartyget är klart att för avgång.

Lastning, lossning, uppläggning av gods m.m**14 §**

Gods, fordon eller annat material skall hanteras, läggas eller ställas upp på plats som anvisats av hamnchefen/ hamnvärden. Det ska placeras på sådant sätt att personer, hamnplaner, byggnader, gatubeläggningar eller annat inte skadas. Brandgator får ej blockeras.

För anmälan om hantering av farligt gods finns särskilda bestämmelser.

15 §

Avfall eller spill av gods, emballage eller dylikt som härrör från hantering av gods inom hamnområde skall genom varuinnehavarens försorg skyndsamt tas bort från hamnområdet.

16 §

Försäljning från båt liggande i kaj inom hamnområde är tillåtet på angiven plats som fås av hamnvärden. Anmälan ska göras till kommun@valdemarsvik.se. Avgift debiteras enligt gällande taxa för markupplåtelse.

Åtgärder till motverkande av förorening**17 §**

Avfall eller annat som kan medföra hinder, olägenhet eller fara för sjötrafiken får inte släppas ut eller kastas inom hamnområde.

Eventuellt spill ska omedelbart saneras.

18 §

Miljöfarligt avfall såsom spillolja, batterier, glykol, lösningsmedel, färgrester, olje- och bränslefilter samt elektronikskrot etcetera skall inlämnas på anvisad plats.

Kontakta hamnansvarig för anvisning:

- Valdemarsviks hamn: 0123-191 00
- Fyruddens hamn: 0123-401 20

19 §

Giftiga tvättmedel och färgborttagningsmedel får inte användas inom hamnområde.

Särskilda ordningsföreskrifter**20 §**

Utvändiga reparations- och underhållsarbeten av fartyg, förtöjda vid kaj eller från flotte får inte påbörjas utan tillstånd från hamnchef/hamnvärd. Sådana arbeten får inte innebära risk för föroreningar, skada på annat fartyg eller hamnanläggning.

21 §

Dykning och undervattensarbeten får ske endast efter tillstånd av hamnchefen/hamnvärden.

22 §

Den som inom hamnområde skadar fartyg, anläggning, gods eller annan egendom skall omedelbart anmäla detta till hamnchefen/hamnvärden.

23 §

Tankning av båtar får endast ske på anvisad plats i hamnområdet.

Kommunens brygganläggning i Breviksnäs och vid Odalkajen

24 §

Breviksnäs

För Breviksnäs tilläggsbrygga gäller Hamnordningens ordningsregler och bestämmelser i tillämpliga delar. Reserverad plats för skärgårdens linjetrafik är utmärkt.

Odalkajen

Odalkajen i Valdemarsviks inre hamn är främst avsedd för myndighetsfartyg, kommersiella fartyg, mindre handelsfartyg och passagerarfartyg. Hamnchefen kan bereda plats för tillfällig tilläggning i enlighet med denna Hamnordning och hamntaxan.

Tilldelning av årsplats

25 §

Följande kriterier gäller vid tilldelning av årsplats i Fyruddens hamn:

1. Person som är folkbokförd på ö utan fast landförbindelse.
2. Person som bedriver näringsverksamhet på ö utan fast landförbindelse och för sin näringsverksamhet äger ett fartyg som är registrerat för yrkesmässig trafik hos Transportstyrelsen.
3. Övrig tilldelning av årsplats kan ske i mån av plats.

Kommunen förbehåller sig rätten att fördela platserna.

Kommunen har ingen skyldighet enligt ovanstående kriterier att upplåta plats i hamnen.

Myndighetsfartyg beredes plats efter särskild prövning.

Reserverade kajplatser och andra tilläggsplatser.

26 §

I hamnområden är vissa kaj- och tilläggsplatser utmärkta som anvisade och reserverade platser för speciella ändamål till exempel skärgårdens linjetrafik, båttaxiverksamhet och kustbevakningen.

Platser för endast i- och urlastning är utmärkta i hamnområdena. Fartyget ska vara bemannad under tilläggsstiden.

Ansvarsbestämmelser

§ 27

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av 3 – 15 §§, 17 § eller 20 – 27 §§ enligt 3:e KAP ordningslagen (1993:1617) kan dömas till penningböter enligt 3 KAP 22 § andra stycket ordningslagen.

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkande.

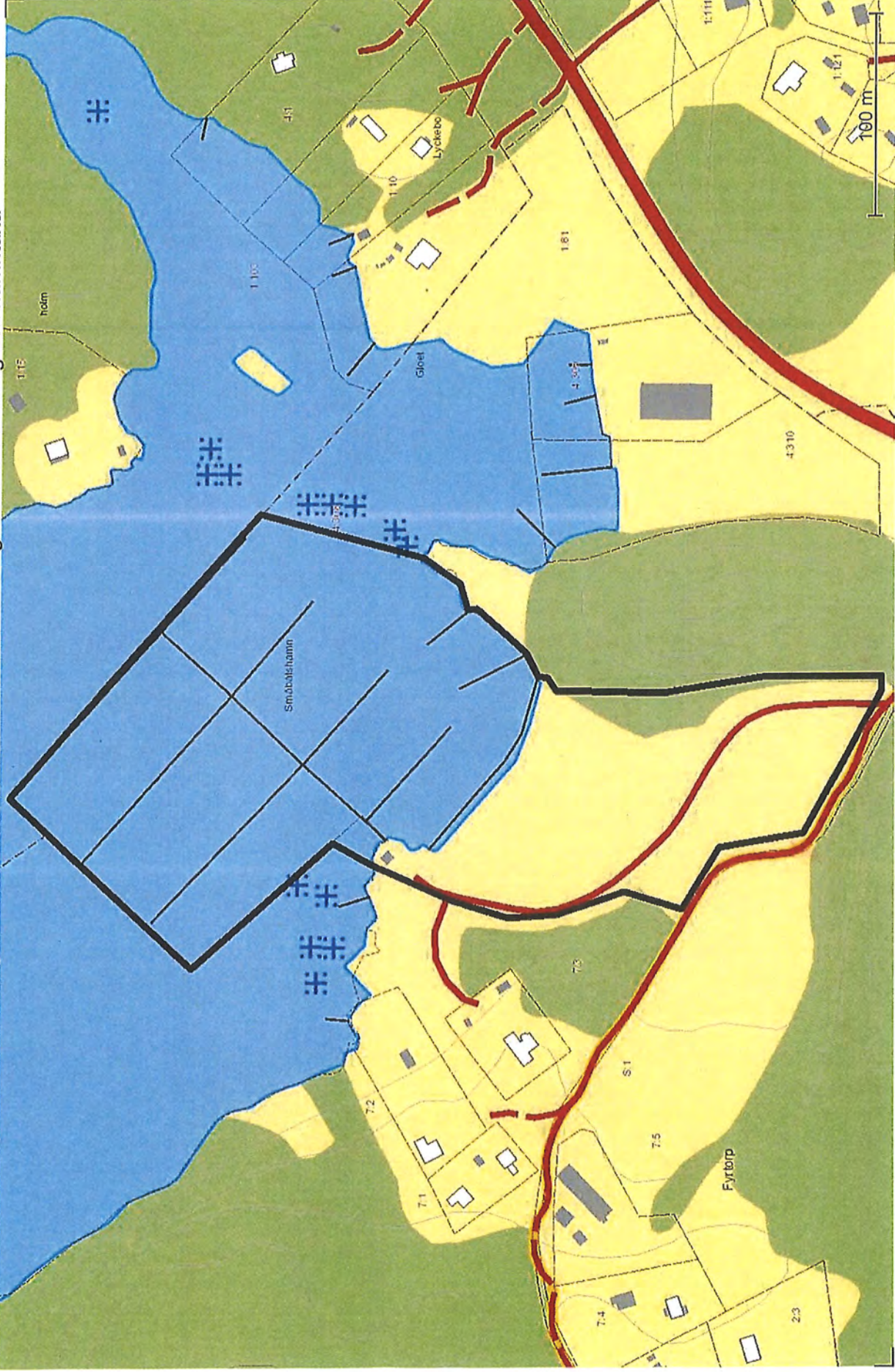
Underlåter någon att följa ovanstående säkerhetsföreskrifter, ordningsregler eller andra meddelade föreskrifter kommer vederbörande att erhålla tillsägelse. Åtgärdas inte överträdelsen inom föreskriven tid äger Valdemarsviks kommun, hamnmyndigheten eller polismyndigheten där så anses nödvändigt, rätt att låta utföra åtgärden på den försumliges bekostnad.

KS-TEK 2024.144 Kartbilaga till Hamnordning

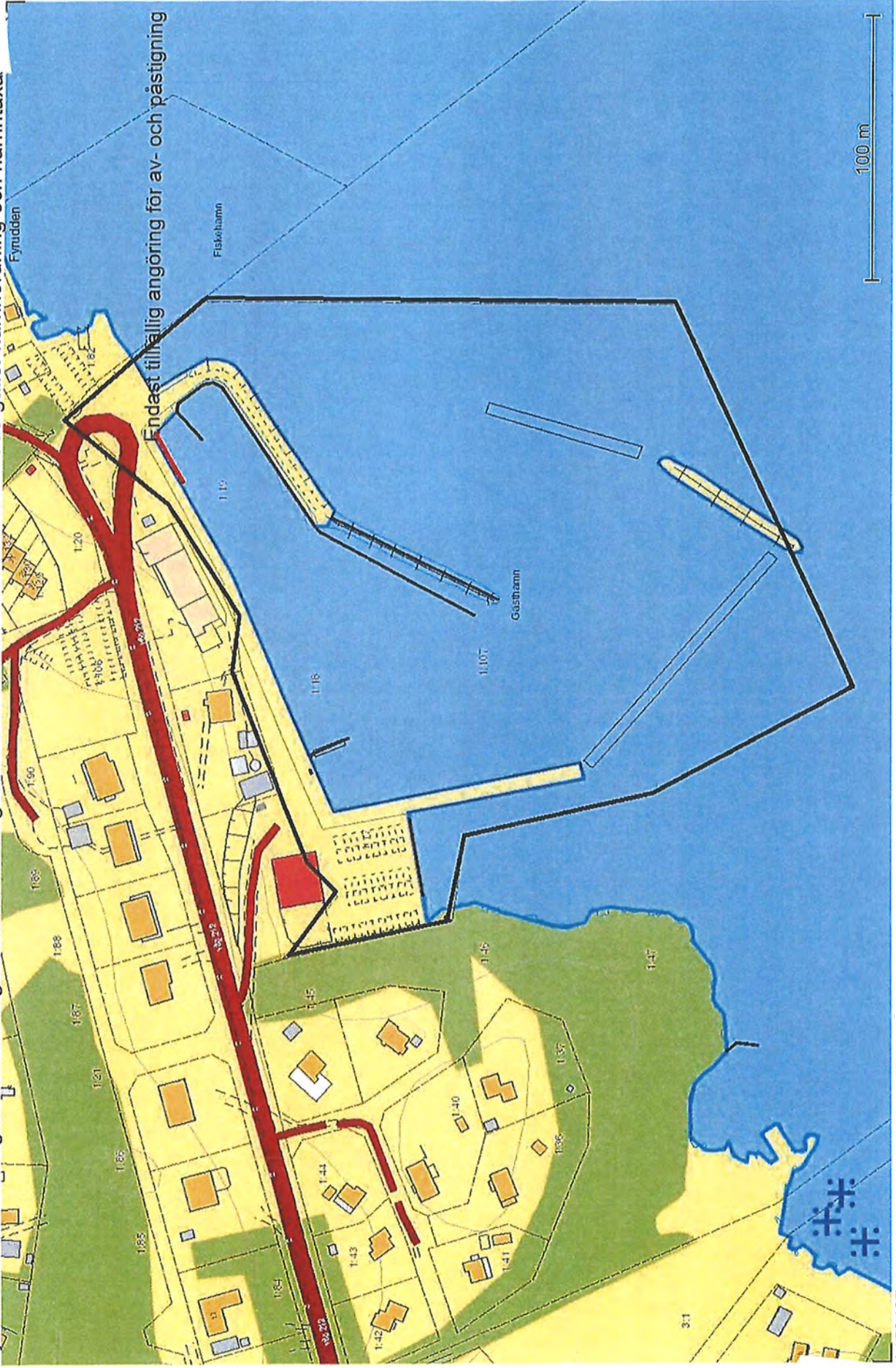
KS-TEK 2024.144

Fyrfjärdens hamn. Bilaga till hamnordning och hamntaxa. Inom markerat område gäller hamnordning och hamntaxa

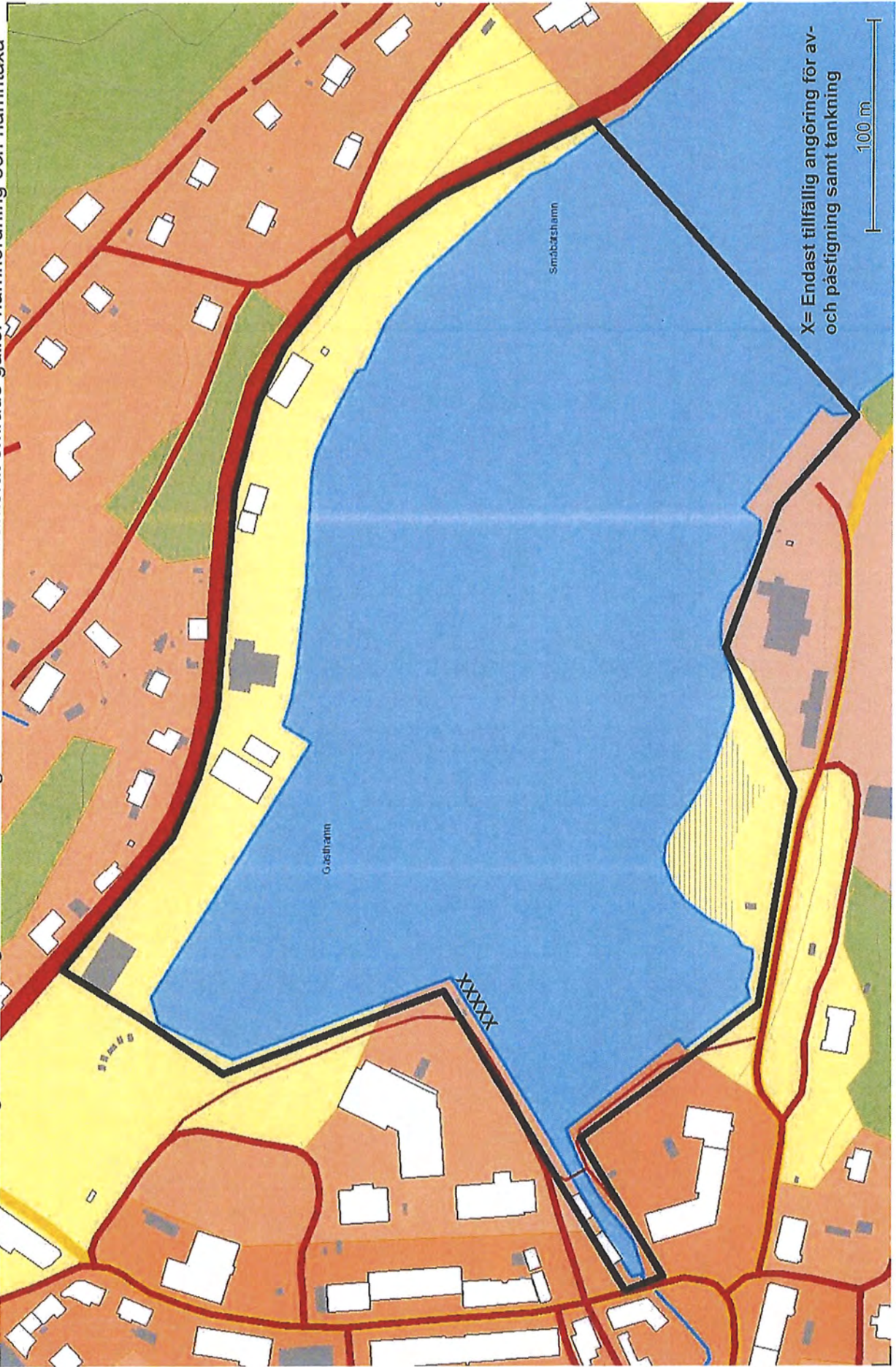

Fyruddens Hamn och gästhamn. Bilaga till hamnordning och hamntaxa. Inom markerat område gäller hamnordning och hamntaxa

Valdemarsviks hamn och gästhamn. Bilaga till hamnordning och hamntaxa. Inom markerat område gäller hamnordning och hamntaxa

X= Endast tillfällig angöring för av- och påstigning samt tankning

100 m

Skala 1:2500

KF §98

KS-TEK.2024.144

Ny Hamnordning och Hamntaxa från och med 2025-01-01

Kommunfullmäktiges beslut

1. Upphäva gällande Hamnordning, antagen av kommunfullmäktige 2020-03-30 (§ 23).
2. Upphäva gällande Hamntaxa, antagen av kommunfullmäktige 2020-03-30 (§ 23).
3. Fastställa förslag till reviderad Hamnordning för Valdemarsviks kommun – Ordningsregler och bestämmelser för kommunens hamnområden inkluderande ställplatser för husbilar.
4. Fastställa nytt förslag till reviderad Hamntaxa för fartyg, ställplatser för husbilar och parkeringsplatser i anslutning till småbåtshamnarna i Valdemarsviks kommun.
5. Fastslå att avgifterna i taxan ska indexregleras årligen. Uppräkning ska ske utifrån förändrat indextal (KPI total) för oktober månad året före nytt kalenderår.
6. Hamntaxan och Hamnordningen ska gälla från och med 2025-01-01.

Särskild notering

Beräkningar enligt nedan är baserade på förvaltningens förslag som ändrats till vissa delar i kommunstyrelsen. Därav stämmer inte dessa beräkningar nedan fullt ut.

Sammanfattning

I samband med budgetarbetet inför år 2024 fick samhällsbyggnad i uppdrag att se över nivåerna på gällande taxor samt undersöka om det fanns åtgärder eller arbeten som skulle vara möjliga för kommunen att ta betalt för.

Gällande Hamnordning och Hamntaxa antogs i mars 2020.

Utifrån ovan nämnda uppdrag att bl.a. se över taxorna har samhällsbyggnad tagit fram förslag på revidering av såväl

---

Justerare

.....

.....

.....

KF §98

KS-TEK.2024.144

Hamntaxan som Hamnordningen. Revideringen av Hamnordningen har mest bestått i att förbättra läsbarheten, flytta över till Hamntaxan sådant som rör ordningsregler i hamnarna samt några övriga mindre justeringar.

Revideringen av Hamntaxans avgifter är i förslaget uppräknade både enligt index och utifrån att vissa avgifter har bedömts som orimligt låga. En del avgifter är helt nya.

I syfte att effektivisera en del administrativa arbetsuppgifter behöver en e-tjänst tas fram för anmälan till en båtplats men även för att hantera kölistor för båtplatser och de kontrakterade parkeringsplatserna i Fyrudden.

Förslaget till ny hamntaxa kommer uppskattningsvis att innebära ökning av intäkter till kommunen på omkring 782 000 kr.

Ärendebeskrivning

Hamnordningen och Hamntaxan omfattar fyra kategorier fartyg;

- Fartyg som besöker gästhamnarna
- Fartyg som har en kontrakterad säsongsplats (fritidsbåtar)
- Fartyg som har en kontrakterad årsplats i Fyrudden, gäller kommersiella fartyg och fartyg som ägs av privatpersoner
- Kommersiella fartyg som besöker hamnarna

I samband med budgetarbetet inför år 2024 fick samhällsbyggnad i uppdrag att se över samtliga taxor och avgifter.

Gällande Hamnordning och Hamntaxa fastställdes i mars 2020. Förutom att det finns behov av göra dokumenten tydligare och mer läsvänliga finns det behov av att räkna upp avgifterna till följd av indexökningar från 2020 samt att kompensera för övriga kostnadsökningar.

Det finns även ett behov av att ta in nya avgifter i taxan, till exempel för kommersiella båtar som ligger i hamn under vintertid samt en administrativ avgift för en köplats till kontrakterad båtplats och till en kontrakterad parkeringsplats i Fyrudden.

Justerare

.....

.....

.....

KF §98

KS-TEK.2024.144

Samhällsbyggnad har arbetat fram ett förslag till reviderad Hamnordning och Hamntaxa. Miljökontorets har varit remissinstans av förslaget till Hamnordningen. Miljökontorets synpunkter i yttrandet var enbart av redaktionell karaktär.

Redogörelse för förslaget till reviderad Hamnordning

- Hamnordningens inledande text är flyttad till dokumentets första sida
- På sidan 2 finns en i ingress som beskriver vad det är för dokument, en definitionsbeskrivning samt en hänvisning till Hamntaxan när det gäller avgifter

I nedanstående tabell redogörs för skillnaderna mellan gällande Hamnordning kontra förslagen till revideringar av Hamnordningen.

§ i gällande Hamnordning	Förslag på revidering i förslag till ny Hamnordning
§ 1	Uppdelad i § 1 och § 2, texten är omformulerad
§ 2	Är nu § 3, texten är omformulerad, definitioner är flyttad till dokumentets inledning
§ 3	Flyttad till § 25
§ 4	Är nu uppdelad i §§ 4 -11
§ 5	Är nu § 12, ingen övrig förändring
§ 6	Flyttad till Hamntaxan
§ 7	Är nu § 13, ingen övrig förändring
§ 8	Information om Hamntaxan, flyttad till sidan 2
§ 9	Är nu § 14 och § 15, ingen övrig förändring
§ 10	Är nu § 17 och § 18
§ 11	Är nu § 19 - 23
§ 12	Är nu § 26, följande text borttagen: <i>Öbor kan hos hamnchefen ansöka om nyttjande av för deras behov utmärkta platser. Antalet tilläggsplatser är begränsad och kan endast tillgodose de med störst behov.</i>
§ 13	Är nu § 24

Justerare

.....

.....

.....

KF §98

KS-TEK.2024.144

§ 14	Är nu § 27
Ny §	§ 16 reglerar försäljning från kaj eller båt

Redogörelse för förslaget till reviderad Hamntaxa

Generella förändringar

- På sidan 2 finns en i ingress som beskriver vad det är för dokument, dokumentets disposition och en definitionsbeskrivning enligt följande;
  - 1. allmän information och föreskrifter
  - 2. taxa och bestämmelser i kommunens småbåtshamnar
  - 3. taxa och bestämmelser för kommersiella fartyg, fartyg med kontrakterade årsplatser samt parkeringsplatser
- Bestämmelserna om vilka regler som gäller i småbåtshamnarna och för kommersiella fartyg samt fartyg med kontrakterade årsplatser och kontrakterade parkeringsplatser är flyttade från Hamnordningen till Hamntaxan
- Avgifterna är uppställda i tabeller för en bättre läsbarhet
- Uppräkningen av avgifterna är i de flesta fall uppräknande utifrån indexförändringar sedan nu gällande taxa fastställdes. Vissa avgifter har uppräknats mer än index utifrån att de bedömts vara orimligt låga

Förändringar i avgifterna

Förutom höjda avgifter föreslås följande förändringar:

- Avgiften för fartyg- fritidsbåtar med kontrakterad säsongsplats är i gällande taxa beräknad utifrån fartygets längd. Nu föreslås att avgiften istället ska baseras på antalet bryggmeter som tas i anspråk
- Den subventionerade avgiften för fartyg med kontrakterad årsplats som innehas av person folkbokförd på ö tas bort

För fartyg upp till 12 m är avgiften 2 180 kr, om man är

Justerare

.....

.....

.....

KF §98

KS-TEK.2024.144

folkbokförd på ö är avgiften 1 310 kr, en subvention med 870 kr.

Om fartygets längd är över 12 m är avgiften 3 470 kr, om man är folkbokförd på ö är avgiften 2 080 kr, en subvention med 1 390 kr.

Nu föreslås en och samma avgift för en kontrakterad årsplats oavsett var personen är folkbokförd.

- Avgiften för fartyg i chartertrafik som inte har hemmahamn i Valdemarsvik eller Fyrudden samt avgiften för fartyg med hemmahamn i Valdemarsvik eller Fyrudden tas bort
- Avgiften för kortare tilläggning under dagtid - mer än 4 timmar - tas bort
- Ställplatsavgifterna ändras från tre säsongsnivåer till två

Avgifter- nyheter

- En avgift införs för kommersiella fartyg som önskar en vinterplats i Valdemarsviks hamn
- Det görs möjligt att göra avsteg från taxan vid större arrangemang, gäller gästhamnsplatser och ställplatser
- En digital tjänst skapas för anmälan till båtplats samt för anmälan till kölistor avseende kontrakterad båt- och parkeringsplats. Det införs även en administrativ avgift för den årliga hanteringen av kölistorna

Idag hanteras anmälan till båtplats och anmälan till kölistor manuellt i excelfiler eller på papper. I skrivandets stund är det ingen kö till båtplatserna, det finns platser att erbjuda.

När det gäller kölistan till en kontrakterade parkeringsplats i Fyrudden är läget ett helt annat. Det finns 41 parkeringsplatser ovanför affärs- och restaurangbyggnaden i Fyrudden, dom parkeringsplatserna är de mest efterfrågade.

Justerare

.....

.....

.....

KF §98

KS-TEK.2024.144

Det finns även 29 parkeringsplatser på parkeringen till höger innan man kommer fram till nyss nämnda byggnad. Dom platserna är något mindre efterfrågade. I kölistan till dom platserna finns en viss rulljangs, parkeringsplatser har kunnat erbjudas personer som ställde sig i kö under förra året eller i början av detta år.

När det gäller parkeringsplatserna ovanför affärs- och restaurangbyggnaden i Fyrudden har den som står på tur att få en parkeringsplats stått i kö sedan 2015. Att ha en manuell hantering med namn och kontaktuppgifter som inte uppdateras under flera års tid innebär en kvalitetsosäker hantering.

Bristen på årlig kontakt mellan kommunen och den som har en köplats innebär att kommunen saknar kännedom om intresset för en parkeringsplats fortfarande finns kvar. Dessutom riskerar kontaktuppgifter under en sådan lång period att bli inaktuella vilket kan innebära att en plats inte erbjuds till den som står näst på tur.

För att göra kölistan årsaktuell föreslås att man som köande varje år aktivt ska meddela att intresset kvarstår genom att betala en administrativ avgift som på så vis styrker att man avser att kvarstå i kön. Om betalningen inte kommer kommunen tillhanda inom angiven tid stryks man ur kölistan.

Att hantera köer till båtplatser, parkeringsplatser eller annat på ovan föreslagna eller liknande sätt är vanligt förekommande i andra kommuner. För att effektivisera och säkerställa turordning och att aktuella kontaktuppgifter finns behöver en e-tjänst skapas för ändamålet.

Uppskattning av ökade intäkter från höjda avgifter och helt nya avgifter i taxan

Avgift för	Intäkt år 2024	Beräknad intäkt 2025	Uppskattad ökning av intäkt
Fritidsbåt i gästhamn, Valdemarsvik	167 800 kr	256 800 kr	89 000 kr
Fritidsbåt i gästhamn, Fyrudden	362 200 kr ^{x)}	434 640 kr	72 440 kr

Justerare

.....

.....

.....

KF §98

KS-TEK.2024.144

Ställplats för husbil, Valdemarsvik	832 000 kr ^{*)}	1 204 000 kr	372 000 kr
Kontrakterad säsongsplats i småbåtshamnen, Valdemarsvik	59 300 kr	62 265 kr	2 965 kr (5%)
Kontrakterad säsongsplats i småbåtshamnen, Fyrjärden	1 026 300 kr	1 077 615 kr	51 315 kr (5%)
Kontrakterade parkeringsplatser i Fyrudden	90 500 kr	220 000 kr	129 500 kr
Kontrakterade årsplatser i Fyrudden hamn	60 000 kr	77 000 kr	17 000 kr
Övriga avgifter Vinterplats i Fyrudden, kommersiella båtar i Valdemarsviken m.m	22 000 kr	60 000 kr	38 000 kr
Anmälan till kölista, parkeringsplats samt plats i småbåtshamnen	<i>Ny avgift</i>	10 000 kr	10 000 kr
SUMMA	2 620 100 kr	3 402 320 kr	782 220 kr

^{x)} Jämförelse med år 2023

^{*)} Jämförelsen med år 2023 med anledning av att ställplatser inte var tillgängliga under år 2024 på grund av kajrenovering.

Justerare

.....

.....

.....

KF §98

KS-TEK.2024.144

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär en kostnad för att skapa en e-tjänst för anmälan till båtplats samt köhanteringen av kontrakterad båtplats och parkeringsplatserna i Fyrudden.

Förslaget innebär även en uppskattad intäktsökning på 782 220 kr.

Beslutet skickas till
Samhällsbyggnadschefen
Akten

Justerare

.....

.....

.....

(8)

KS-SHB.2025.2

**Parkeringsavgifter 2025 för hyrda parkeringsplatser i
Fyrudden samt uppdrag om översyn gällande
boendeparkering**

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Justerare

.....

.....

(8)

KS-SHB.2025.2

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Samhällsbyggnad
Aline Eriksson
Samhällsbyggnadschef

Mottagare

Kommunstyrelsen

Parkeringsavgifter 2025 för hyrda parkeringsplatser i Fyrudden samt uppdrag om boendeparkering

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att;

1. Fastställa årsavgiften för kontaktrakterad parkeringsplats 2025 på område B i Fyrudden till 3 038 kr ink. moms.
2. Fastställa årsavgiften för kontaktrakterad parkeringsplats 2025 på område D i Fyrudden till 4 563 kr ink. moms.

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger kommundirektören i uppdrag att utreda möjligheten att införa boendeparkering på de aktuella parkeringsområdena samt ta fram ett förslag på prioriteringsordning vid fördelning av parkeringsplatser. Uppdraget ska återredovisas till kommunstyrelsen i oktober 2025.

Ärendebeskrivning

Kommunen arrenderar ut 70 parkeringsplatser i Fyrudden, 29 platser på område B och 41 platser på område D, se kartbilagor. Parkeringsavgifterna uppräknas årligen enligt KPI.

I nuvarande avtal har arrendatorn platsen dedikerad under perioden 1 maj till 30 september och det är den perioden som arrendatorn betalar avgiften för. Mellan 1 oktober till 30 april är platserna öppna för alla och det är avgiftsfritt att parkera. Områdena varken plogas eller sandas under höst- och vinterperioden.

Nivåerna på arrendeavgiften inom område B är mellan 983 -1 100 kr per år något lägre än inom område D där arrendeavgiften är mellan 1 500 - och 1 965 kr per år.

En plats inom parkeringsområde D är mycket eftertraktad och det är cirka 10 års kötid för att få en parkeringsplats inom det området.

Efterfrågan på en parkeringsplats inom område B är inte lika stort som inom område D och där kan man vanligen få en parkeringsplats det år man sätter upp sig på kölistan.

Som tidigare nämnts så föreligger olika avgiftsnivåer inom samma parkeringsområde.

Av den anledningen - samt att avgifterna bedömts vara oskäligt låga för de exklusivt havsnära placerade parkeringsområdena - har samtliga avtal sagt upp för villkorsändring. Villkorsändringen innebär att avgiften höjs i enlighet med förslag till beslut, punkt 1 och 2 samt att nya avtal behöver upprättas.

Föreslagna avgiftsnivåer har stöd i delegationsordningen, dessutom fanns avgifterna även med i ny hamntaxa (KF:s beslut 2024-11-18 § 98) en omständighet som kan framstå som otydlig och riskerar att ge upphov till förvirring om vad som egentligen gäller och i vilket forum avgifter fastställs.

I och med att uppsägningarna av parkeringsplatserna nådde avtalsparterna har kommunen tagit emot en del synpunkter såväl negativa som positiva.

Mot bakgrund av att nivån på avgifterna har stöd i delegation och nu även är fastställda i hamntaxan (KF:s beslut 2024-11-18 § 98) samt att det föreligger kritik på avgiftsnivåerna från en del avtalsparter föreslås nu att avgiften lyfts ut ur hamntaxan och fastställs på nytt av kommunfullmäktige, separat i eget ärende.

Kommunstyrelsen ger även kommundirektören i uppdrag att utreda möjligheten att införa boendeparkering helt eller delvis via en e-tjänst samt att förvaltningen ta fram på förslag till en möjlig prioritering vid tilldelning av parkeringsplatser. Detta ska redovisas till kommunstyrelsens sammanträde i oktober 2025.

Ekonomiska konsekvenser

Under förutsättning att förslaget på avgiftsnivåerna fastställs beräknas kommunens intäkter öka med cirka 130 000 kr till cirka 220 000 kronor.

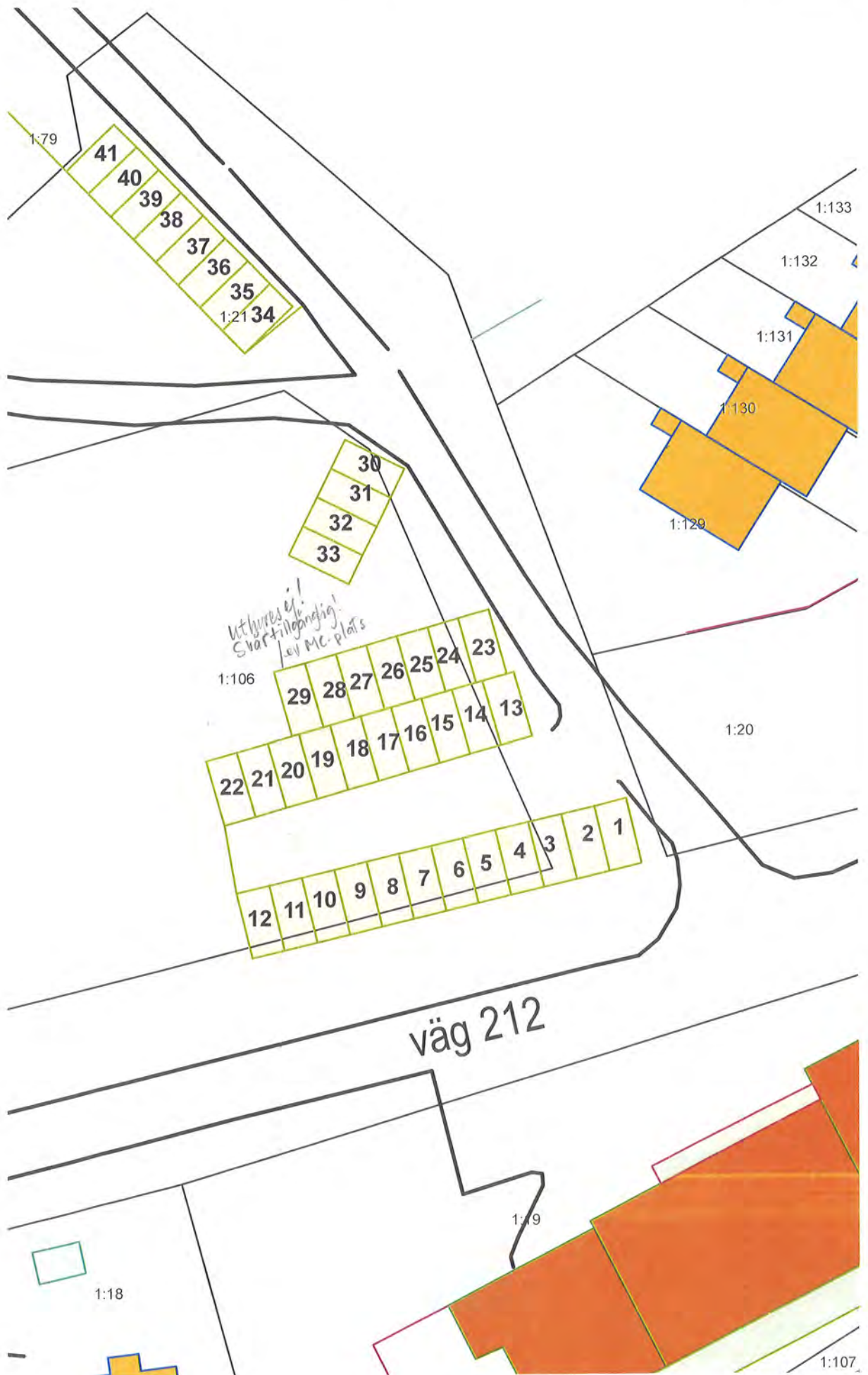
Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse
Kartor över parkeringsområde B och D

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Aline Eriksson
Samhällsbyggnadschef

Fyrudden parkeringsplatser område D

Fyrudden parkeringsplatser område B

(9)

KLK.2025.7

Skrivelse till kommunen om kollektivtrafik till Häradskär

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunledningskontoret
Dennis Gidlund
Kanslichef
Tel: 0123-194 29
E-post: dennis.callejas.gidlund@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Skrivelse till kommunen om kollektivtrafik till Häradskär

Förslag till beslut

Kommundirektören får i uppdrag att tillskriva Östgötatrafiken om att Häradskär ska ingå i någon av skärgårdstrafikens linjer.

Ärendebeskrivning

Valdemarsviks kommun har den 12 december 2024 mottagit en skrivelse med önskemål om att Häradskär ska ingå i någon av Östgötatrafikens turlistor för linje 775 eller 776.

Förslaget är att kommundirektören får i uppdrag att tillskriva Östgötatrafiken om att Häradskär ska ingå i någon av skärgårdstrafikens linjer.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Beslutet skickas till

Östgötatrafiken
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Häradsjär 2024-12-05

Adressater enligt sändlista:
Östgötatrafiken Skärgårdstrafiken
Trafik och samhällsplaneringnämnden
Regionutvecklingsnämnden
Tjänstemän Region Östergötland
Politiker Valdemarsvik och Söderköping

Avsändare:
Häradsjärns fyr och lotsplatsförening
c/o Lennart Forström
Gärdesvägen 3
614 34 SÖDERKÖPING

Angående skärgårdstrafik till Häradsjär linje 775 alt 776

Undertecknade, boende och verksam på Häradsjär, har tagit del av mailkonversation mellan Östgötatrafiken och Statens fastighetsverk daterat 2024-11-19, (se kommentarer nedan)

Vår önskan om turlistetrafik till Häradsjär kvarstår dock.

Vi vill härmed förtydliga, komplettera och kommentera vårt önskemål, om att även Häradsjär ska ingå i någon av Östgötatrafikens turlistor linje 776 eller 775.

Vi vill även hänvisa till Regionala styrdokument.

Besöksnäringstrategi Östergötland

<https://www.visitostergotland.se/download/18.5ca9064617f24d84a8545/1645776272647/Bes%C3%B6ksn%C3%A4ringsstrategi%20%C3%96sterg%C3%B6tland.pdf>

Gemensamt utvecklingsprogram för kust och skärgård i Östergötland och norra Småland

<https://utveckling.regionostergotland.se/download/18.4fb27da18551dfea321c89/1673864892823/Gemensamt%20utvecklingsprogram%20kust%20och%20skargard%202030.pdf>

Häradsjär är en av Sveriges ca 1700 kronoholmar och förvaltas av Statens fastighetsverk. (SFV)

I fastighetsverkets uppdrag ingår att sköta och förvalta "våra" kronoholmar samt att tillgängliggöra dom för allmänheten.

Offentligt ägda fastigheter måste ta ett större antal besökare för att avlasta privat ägda fastigheter. Man måste inse att alla privatpersoner som äger fastigheter inte vill ha många besökare på sin fastighet, det är dessa fastigheter som ÖTRAF trafikerar i stor utsträckning. Det är viktigt att fastigheter som är ägda av stat, region eller kommun har kollektivtrafik så besökare, utan egen båt, kan ta sig till dessa fastigheter i Östergötlands skärgård.

Det övergripande målet för besöksnäringstrategin är att fokusera Region Östergötlands arbete så att det stärker hela Östergötlands besöksnäring och ökar regionens attraktivitet.

De tre delmålen fokuserar på att öka antal övernattande besökare september till maj, ökad lönsamhet för besöksnäringens aktörer samt att stärka Östergötlands attraktivitet som en plats att besöka, bo och verka på året runt.

Det borde ligga i Regionens intresse att trafikera Häradsjär då det är en av få offentligt ägda fastigheter som kan erbjuda övernattning, vandringsled, rikt fågelliv samt en mycket intressant historia från medeltiden till dagens datum.

Statens fastighetsverk ser positivt på att skärgårdstrafiken även omfattar Häradsjär.

Vi är sju hyresgäster på ön med två verksamma företag vars huvudsakliga inriktning är inom besöksnäringen och då genom att bedriva vandrarhemsverksamhet och gästhamn.

Vi har under de två senaste åren drivit ett Leaderprojekt och det har satsats mycket pengar och "egen" energi genom att på flera områden tillgängliggöra Häradskär och Stångskär för allmänheten.

Vår ambition är att fortsatt bevara öns ursprungliga miljö som lotsplats och fyrplats – allt för att göra platsen till ett intressant och attraktivt besöksmål.

Vi har tillsammans med Region och Kommun anlagt en vandringsled som numera ingår i Östgötaleden.

Vi har även startat en förening vars syfte är att guida turister genom besök uppe i fyren samt att förmedla och informera om svunna tiders lots och fyrverksamhet.

En förutsättning för att kunna bedriva ovan nämnda verksamheter är att man bor på Häradskär. Östgötatrafik till Häradskär skulle naturligtvis förenkla detta i hög grad och i förlängningen ge den besökande allmänheten ännu bättre välkomnande och kontinuerlig service.

Bostäderna som SFV förvaltar på Häradskär klassas som fritidsbostäder och därmed tillåts det inte att några av oss som är boende och verksamma på ön mantalskriver sig där, trots att flera har sin huvudsakliga dygnsvila på Häradskär.

Det finns även en fastighet i privat ägo med egen brygga på Häradskär.

Kommentarer till mail till sfv 2024-11-19

Östgötatrafikens text i kursiv och fet stil

Östgötatrafikens uppdrag är i första hand att trafikera öar i Östergötlands skärgård där det finns fastboendebefolkning.

Inte många av de 40 tal öar och 55 bryggor som nu trafikeras har fastboendebefolkning. Undantag Bokö, St Ålö, Söderön på linje 775.

Bondekrok Munkholmen Håskö Harstena Gräsmarö Fångö Tvesäcken Morsholmen Kättilö på linje 776

Brygga 3 på Harstena och den vid Ämtö stugby är de enda i Östgötatrafikens turlista som är "turistbryggor" övriga bryggor är privata.

Eftersom det finns allmänna bryggor på Häradskär sk "turistbryggor" vore det en stor tillgång för allmänheten att kunna åka till Häradskär med samma förmåner som de privatpersoner som tillåtit trafik till sina egna bryggor.

Östgötatrafiken har tagit upp frågan kring trafik till Häradskär internt vid ett par tillfällen tidigare.

Kanske att man även ska ta upp frågan inte bara internt utan även externt. Varför vi nu även tillskriver kommun och regionpolitiker i Valdemarsvik och Söderköping, enligt sändlista nedan, så att även dom har möjlighet att yttra sig i frågan.

För att trafikera även Häradskär skulle trafiken till övriga öar i området behöva minskas och det skulle i så fall påverka de som är boende på öar negativt varför Östgötatrafiken i dagsläget inte ser det som prioriterat att trafikera Häradskär.

Ändringar i turlistan bör kunna göras utan att det blir för mycket men för de som redan har sin brygga inlagd i systemet.

Det är viktigt att det finns många bryggor som ÖTRAF har med i sin turlista., framför allt under sen höst, vinter och tidig vår. Man borde se över sommarturlistan och ta bort de bryggor därifrån ingen reser sommartid. Sommartid är den period flest personer vill besöka Häradsjär. Under resterande månader kommer inte trafiken bli så frekvent ut till Häradsjär.

Det är många som har stora förmåner genom att upplåta sina privata bryggor i Östgotatrafikens turlista. Trafik till Häradsjär kommer att innebära större möjlighet för allmänheten till besök i skärgården.

Vi ser det inte som någon konkurrens utan ett komplement och stor tillgång för allmänheten att genom Östgotatrafiken få möjlighet att nyttja vår allemansrätt och på så sätt kunna besöka Häradsjär.

Efter Harstena är Häradsjär det i särklass populäraste besöksmålet i Gryts skärgård.

Vi har i dagsläget inte behov av daglig trafik utan tex två gången i veckan kan vara tillräcklig i ett första skede. Därefter kan vi diskutera och utvärdera resultatet.

Vi vill gärna att ni återigen diskuterar frågan och då tillsammans med våra tjänstemän och politiker.

Häradsjär dag som ovan

Hyresgäster och företagare på Häradsjär

gm Lars Åman

Sandgärdesvägen 7

615 96 GRYT

Sändlista

Östgotatrafiken

Per Karlsson

per.carlsson@ostgotatrafiken.se

Matilda Hansson

matilda.hansson@ostgotatrafiken.se

Statens fastighetsverk

Cecilia Florin

cecilia.florin@sfv.se

Bo Lind

bo.lind@sfv.se

Trafik och samhällsplaneringsnämnden

Johanna Tyden

johanna.tyden@regionostergotland.se

Jan Owe Larsson

jan.owe-larsson@regionostergotland.se

Annette Olsson

annette.olsson@regionostergotland.se

Jenny Elander Ek

jenny.elander.ek@regionostrergotland.se

Regionutvecklingsnämnden

Per Larsson

per.larsson@regionostergotland.se

Anna Nilsson

anna.ma.nilsson@regionostergotland.se

Eva Andersson

eva.c.andersson@regionostergotland.se

Anna Karlin

anna.karlin@regionostergotland.se

Marie Landh

marie.Landh@regionostergotland.se

Sara Åkerblom

sara.akerblom@valdemarsvik.se

Kristina Lohman

kristina.lohman@valdemarsvik.se

Per Hollertz

per.hollertz@valdemarsvik.se

Stefan Kemle

stefan.kemle@valdemarsvik.se

Per Hanö

per.hano@valdemarsvik.se

Lars Beckman

lars.beckman@valdemarsvik.se

Martin Sjölander

martin.sjolandervik@valdemarsvik.se

(10)

KS-SA.2024.110

Riktlinje för säkerhetsskydd

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunledningskontoret
Dennis Gidlund
Kanslichef
Tel: 0123-194 29
E-post: dennis.callejas.gidlund@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Riktlinje för säkerhetsskydd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer riktlinje för säkerhetsskydd.

Ärendebeskrivning

Denna riktlinje fastställer de procedurer och ansvarsfördelningar som ska gälla för att upprätthålla säkerhetsskydd i kommunen.

Syftet med riktlinjen är att skapa ett heltäckande dokument som säkerställer att kommunen följer säkerhetsskyddslagstiftningen.

Riktlinjen anger principer för att skydda säkerhetskänslig verksamhet och säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt för att tydliggöra ansvarsområden och organisation.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutet skickas till

Kanslichef
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Dennis Gidlund
Kanslichef

Riktlinje för säkerhetskydd

Innehållsförteckning- riktlinje för säkerhetsskydd

1. Inledning och syfte.....	3
2. Säkerhetsskyddsorganisation och ansvar.....	3
Kommunstyrelsen.....	3
Säkerhetsskyddschef.....	3
Kommundirektör, avdelningschefer, verksamhetschefer och VD för kommunala bolag.....	3
3. Säkerhetsskyddsanalys och säkerhetsskyddsplan.....	4
Säkerhetsskyddsanalys.....	4
Säkerhetsskyddsplan.....	4
4. Informationssäkerhet.....	4
Administrativ säkerhet.....	4
IT-säkerhet.....	5
5. Fysisk säkerhet.....	5
6. Personalsäkerhet.....	5
7. Säkerhetsskyddad Upphandling (SUA).....	6
8. Incidenthantering.....	6
9. Utbildning och uppföljning.....	6

1. Inledning och syfte

Säkerhetsskyddet i Valdemarsviks kommun är baserat på Säkerhetsskyddslagen (2018:585) och Säkerhetsskyddsförordningen (2021:955). Kommunen är skyldig att vidta skyddsåtgärder för att hantera hot mot Sveriges säkerhet, spioneri, sabotage, terrorism och andra antagonistiska hot. Denna riktlinje fastställer de procedurer och ansvarsfördelningar som ska gälla för att upprätthålla säkerhetsskydd i kommunen.

Syftet med riktlinjen är att skapa ett heltäckande dokument som säkerställer att kommunen följer säkerhetsskyddslagstiftningen.

Riktlinjen anger principer för att skydda säkerhetskänslig verksamhet och säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt för att tydliggöra ansvarsområden och organisation.

2. Säkerhetsskyddsorganisation och ansvar

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att säkerställa att säkerhetsskyddet i kommunen fungerar i enlighet med lagar och förordningar.

Säkerhetsskyddschef

Säkerhetsskyddschefen har ansvar för att leda och samordna säkerhetsskyddsarbetet.

Säkerhetsskyddschefens uppdragsbeskrivning och mandat fastställs av kommunstyrelsens ordförande och kommundirektör.

Denne ska:

- Utföra säkerhetsskyddsbedömningar och se till att riktlinjer och procedurer följs.
- Fungera som kontaktperson gentemot Säkerhetspolisen.
- Genomföra regelbundna kontroller och uppföljningar av säkerhetsskyddsarbetet.
- Ansvara för utbildning och fortbildning av säkerhetsskyddsrutiner för berörd personal.
- Fastställer förvaltningsövergripande rutiner som krävs för att säkerställa efterlevnad av lagar, föreskrifter och interna riktlinjer för säkerhetsskyddsarbetet.

Kommundirektör, avdelningschefer, verksamhetschefer och VD för kommunala bolag.

Kommundirektör, avdelningschefer, verksamhetschefer och VD för kommunala bolag har ansvar för säkerheten inom sin verksamhet. Det innebär att säkerställa att tillräckliga resurser finns och att alla

säkerhetsskyddsåtgärder implementeras enligt säkerhetsskyddschefens rutiner.

3. Säkerhetsskyddsanalys och säkerhetsskyddsplan

Säkerhetsskyddsanalys

En säkerhetsskyddsanalys ska identifiera vilka uppgifter och verksamheter som är skyddsvärda, samt vilka risker och sårbarheter som finns. Säkerhetsskyddsanalysen fastställs av kommundirektör.

Detta arbete ska innefatta:

- Identifiering av säkerhetshot och sårbarheter.
- Riskbedömning och konsekvensanalys, där varje hot analyseras utifrån dess potentiella inverkan på Sveriges säkerhet.
- Dokumentation och klassificering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt nivåerna "kvalificerat hemlig," "hemlig," "konfidentiell" och "begränsat hemlig."

Säkerhetsskyddsplan

Utifrån analysen ska en säkerhetsskyddsplan upprättas. Säkerhetsskyddsplanen fastställs av säkerhetsskyddschefen och regelbundet uppdateras för att återspegla förändringar i hotbild och organisationens struktur.

Planen ska:

- Specificera skyddsåtgärder för säkerhetskänslig verksamhet, information och anläggningar.
- Ange ansvariga personer för varje åtgärd samt tidsramar för genomförande.

4. Informationssäkerhet

Informationssäkerheten ska skydda känsliga uppgifter från obehörig åtkomst, förstörelse och manipulation.

Informationssäkerhet omfattar både administrativ säkerhet och IT-säkerhet:

Administrativ säkerhet

Administrativ säkerhet säkerställer korrekt hantering av sekretessbelagda dokument.

Följande åtgärder ska vidtas:

- Samtliga säkerhetsskyddsklassificerade handlingar ska registreras och förvaras i säkra utrymmen.

- Endast behörig personal ska få tillgång till information baserat på säkerhetsprövning och arbetsbehov.
- Handlingar ska märkas med sekretessgrad och hanteras enligt fastställda procedurer för att undvika obehörigt röjande.

IT-säkerhet

IT-säkerhet avser att skydda elektroniska informationssystem och data från obehörig åtkomst, ändringar eller förstöring:

- Säkerhetsåtgärder, såsom brandväggar och kryptering, ska finnas för IT-system som innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.
- Begränsad åtkomst till system via säkra inloggningsmetoder och regelbundna säkerhetsuppdateringar.
- Speciell säkerhetsdator ska användas för att hantera säkerhetsskyddade uppgifter. Uppkoppling till internet eller andra externa nätverk är strikt förbjudet för dessa system.

5. Fysisk säkerhet

Fysisk säkerhet skyddar känsliga områden och utrustning från obehörigt tillträde och skadlig inverkan.

Följande åtgärder är obligatoriska:

- Endast behöriga personer ska ha tillträde till säkerhetskänsliga områden.
- Säkerhetskänsliga platser ska ha övervakning, larm och i vissa fall kameraövervakning för att upptäcka obehörig åtkomst.
- Skyddade zoner ska definieras i säkerhetsskyddsplanen och övervakas med hjälp av lås, larm och begränsat tillträde.

6. Personalsäkerhet

Personalsäkerhet innebär att provningar görs av anställdas och leverantörers pålitlighet samt att säkerhetsklassning används vid behov:

- Säkerhetsprövning: Alla anställda och personer som arbetar med säkerhetsskyddade uppgifter ska genomgå en säkerhetsprövning innan de får tillgång till sådana uppgifter. Prövningen omfattar bakgrundskontroll och utvärdering av lämplighet.
- Säkerhetsklassning: Positioner med säkerhetskänsliga uppgifter ska klassificeras. Endast personer som godkänts efter prövning får inneha säkerhetsklassade positioner.
- Utbildning i säkerhetsskydd: Personer i säkerhetskänsliga positioner ska genomgå utbildning och kontinuerlig fortbildning i säkerhetsskyddsfrågor.

7. Säkerhetsskyddad Upphandling (SUA)

Vid upphandling av tjänster eller produkter som kan påverka kommunens säkerhetsskydd ska särskilda försiktighetsåtgärder vidtas:

- Kommunen ska ingå säkerhetsskyddsavtal med leverantörer som hanterar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller säkerhetskänslig verksamhet.
- Vid säkerhetsskyddad upphandling ska leverantören genomgå en säkerhetsprövning för att säkerställa att de följer gällande säkerhetsstandarder och rutiner.
- Säkerhetsskyddschefen ska regelbundet följa upp att leverantören efterlever säkerhetsskyddsavtalet och rapportera eventuella brister.

8. Incidenthantering

En robust incidenthanteringsplan ska vara på plats för att omedelbart kunna reagera på säkerhetsincidenter:

- Samtliga säkerhetsincidenter ska rapporteras till säkerhetsskyddschefen, som ansvarar för att utreda och dokumentera händelsen.
- Efter en incident ska säkerhetsskyddschefen vidta omedelbara åtgärder för att minimera riskerna och förhindra framtida incidenter.
- Incidentrapporter och åtgärder ska sparas och användas som underlag för att kontinuerligt förbättra säkerhetsarbetet.

9. Utbildning och uppföljning

Regelbunden utbildning och uppföljning är nödvändig för att säkerställa att säkerhetsskyddet hålls aktuellt:

- Utbildning för personal: All personal som arbetar med säkerhetskänslig verksamhet ska genomgå utbildning i säkerhetsskydd, inklusive nya lagkrav och uppdaterade rutiner.
- Årlig uppföljning: Säkerhetsskyddschefen ansvarar för att årligen följa upp säkerhetsskyddet och rapportera resultat och eventuella förbättringsbehov till kommunstyrelsen.
- Revidering av säkerhetsskyddsplan: Säkerhetsskyddsplanen ska revideras vid förändringar i verksamheten eller vid nya identifierade hot.

(11)

KS-SA.2024.93

Yttrande till kommunrevisionen med anledning av granskning av kommunens krisberedskap

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx

Justerare

.....

.....

(11)

KS-SA.2024.93

Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunledningskontoret
Dennis Gidlund
Kanslichef
Tel: 0123-194 29
E-post: dennis.callejas.gidlund@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Yttrande från kommunstyrelsen gällande kommunrevisionens granskning om kommunens arbete med krisberedskap

Kommunstyrelsen noterar rekommendationerna från kommunrevisionen och ger kommundirektören i uppdrag att beakta dessa till arbetsplaner för 2025 samt 2026.

Den rapport som skickats in till kommunstyrelsen för yttrande innehåller en del sekretessbelagda uppgifter om vilka verksamheter som har och vilka verksamheter som saknar kontinuitetsplaner. Underlag som förvaltningen bilägger detta yttrande behöver därmed maskas för att inte röja känsliga uppgifter. Kommunstyrelsen uppmanar därmed kommunrevisionen att framgent inte publicera känsliga uppgifter i offentliga rapporter utan ange sådana uppgifter i särskilda bilagor.

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Per Hollertz
Kommunstyrelsens ordförande

Tjänsteställe/Handläggare

Kommunledningskontoret
Dennis Gidlund
Kanslichef
Tel: 0123-194 29
E-post: dennis.callejas.gidlund@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Yttrande till kommunrevisionen gällande revisionsrapport om kommunens arbete med krisberedskap

Förslag till beslut

Yttrande översänds till kommunrevisionen.

Kommunstyrelsen noterar rekommendationerna från kommunrevisionen och ger kommundirektören i uppdrag att beakta dessa till arbetsplaner för 2025 samt 2026.

Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionen har granskat kommunens arbete med krisberedskap och inkommit med en del rekommendationer. Kommunrevisionen önskar yttrande från kommunstyrelsen senast 22 januari.

Förslaget är att yttrande översänds till kommunrevisionen och att kommunstyrelsen noterar rekommendationerna från kommunrevisionen och ger kommundirektören i uppdrag att beakta dessa till arbetsplaner för 2025 samt 2026.

Beslutet skickas till

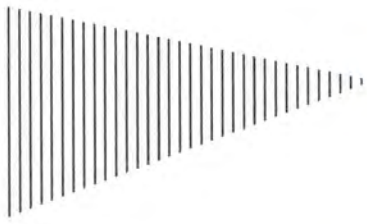
Kommunrevisionen
Kommunfullmäktige för redovisning
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Valdemarsvik kommun

Granskning av krisberedskap

Ankom: 2024-11-06 Arende: KS-SA.2024.93 Handling: 427526

Ankom: 2024-11-06 Arende: KS-SA.2024.93 Handling: 427568

EY

Building a better
working world

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte och revisionsfrågor	3
1.3. Genomförande och avgränsning	4
1.4. Revisionskriterier	4
2. Granskningsresultat	5
2.1. Roll- och ansvarsfördelning	5
2.2. Bedömning	7
2.3. Planer och styrdokument	7
2.4. Risk- och sårbarhetsanalys	8
2.5. Bedömning	10
3. Slutsats	12
4. Källförteckning	14
5. Revisionskriterium	15
Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap	15
Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps vägledningar	15
Överensstämmelse om kommunernas krisberedskap (MSB 2018-09779)	16
Av fullmäktige beslutade styrdokument med bäring på krisberedskap	16

Building a better
working world

Sammanfattning

EY har på uppdrag av kommunrevisionen i Valdemarsviks kommun granskat om kommunstyrelsen säkerställt ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete. Granskningen har genomförts genom intervjuer med nyckelfunktioner i arbetet med krisberedskap. Granskningen grundas också på dokumentstudier av styrdokument, planer och rutiner för arbetet.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis säkerställt ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete. Bedömningen grundar sig på att det till stor del finns aktuella och relevanta planer och styrdokument för krisberedskapsarbetet men granskningen visar brister vad gäller genomförande och utvärdering av övningar och kontinuitetsplaneringen. Krisledningsnämnden har inte deltagit i övning under den gångna mandatperioden, vilket nämnden ska göra minst en gång per mandatperiod enligt överenskommelsen. Vi ser positivt på att krisledningsnämnden planerar att öva två gånger per mandatperiod enligt utbildningsplanen för perioden 2024-2026. Vi bedömer det dock som en risk att övningarna inte genomförs då utbildnings- och övningsplanen för 2024-2026 saknar en detaljerad tidplan. Vi menar att det är av största vikt att funktioner med roller och ansvar i krisberedskapen och krisarbetet får rätt förutsättningar genom utbildning och övning. Vidare finns inte kontinuitetsplaner för samtliga av kommunens samhällsviktiga verksamheter och det är otydligt om reservresurserna finns att tillgå. För att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid kris är det även av största vikt att det finns kontinuitetsplaner. [REDACTED]

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid. I detta ingår att tillse att det upprättas en detaljerad tidplan för när övningar ska genomföras.
- Säkerställa att det genomförs dokumenterade utvärderingar av utbildning och övning i syfte att vidta åtgärder utifrån identifierade förbättringsområden. I detta ingår att tillse att det utses ansvariga och tidplan för genomförande av eventuella åtgärder.
- Säkerställa att det upprättas en åtgärdsplan utifrån handlingsplanen för kommunens arbete med krisberedskap.
- Säkerställa att det finns kontinuitetsplaner för samtliga av kommunens samhällsviktiga verksamheter. I detta ingår att tillse att det är tydligt om reservresurser finns på plats.
- Besluta om [REDACTED]

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Lagen (2006:544) om kommuners och regionernas åtgärder inför och vid extraordinära händelser och höjd beredskap (LEH) reglerar kommuners agerande vid extraordinära händelser. Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen. Vid dessa tillfällen kan en krisledningsnämnd överta ansvaret från en nämnd om skyndsamma insatser av kommunen krävs.

Den 1 oktober 2022 genomfördes en strukturreform avseende civilt försvar och krisberedskap med syfte att stärka landets motståndskraft under fredstida krissituationer, höjd beredskap och ytterst krig. Reformen medför bland annat strängare krav på förmåga och planering för att hantera den breddade hotbilden från främmande makt.

Av lag framgår att kommunerna ansvarar för att minska sårbarheten i sin verksamhet, ha en god förmåga att hantera krissituationer i fredstid, samt ha en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Dagens samhälle och inte minst samhällsviktig verksamhet är i hög grad beroende av fungerande IT-infrastruktur- och tjänster. Kommunal verksamhet är inget undantag. Utifrån ett krisberedskapsperspektiv är IT en mycket viktig förutsättning för verksamhetens möjlighet att utföra sitt uppdrag.

Kontinuitetsplanering och uthållighet är även en central fråga för kommunernas krisberedskap. Flera av Valdemarsviks kommuns ansvarsområden är nödvändiga att upprätthålla i händelse av kris.

Revisorerna har genom sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att en granskning avseende kommunens arbete med krisberedskap ska genomföras.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete, det vill säga i enlighet med lagar och föreskrifter på området.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen säkerställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning för krisberedskapsarbetet?
- Finns det aktuella och relevanta planer och styrdokument för krisberedskapsarbetet?
- Har kommunstyrelsen säkerställt att det finns ett ändamålsenligt arbete med risk- och sårbarhetsanalys?

- Har kommunen identifierat samhällsviktiga funktioner?
- Vilken beredskap finns gällande störningar i kommunens IT-stöd?

1.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen har genomförts under perioden augusti-november 2024.

Den 23 september 2024 antog kommunfullmäktige ett nytt reglemente för kommunstyrelsen. I det tidigare reglementet för kommunstyrelsen som antogs av kommunfullmäktige den 23 mars 2015 var kommunstyrelsens arbetsutskott krisledningsnämnden och arbetsutskottet hade ansvarsområdet krisberedskap. Det nya reglementet anger att kommunstyrelsen är krisledningsnämnd. Kommunstyrelsen har för beredning och verkställighet tre utskott. Arbetsutskott har ansvarsområde krisberedskap. Detta har medfört vissa justeringar i rapporten vid granskningens slutskede.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av styrande planer och risk- och sårbarhetsanalys samt kontinuitetsplaneringsplaner. Vidare har den genomförts genom intervjuer med kommundirektör, kanslichef, kommunikatör och dåvarande beredskapssamordnare. Det har även genomförts en intervju med IT- och digitaliseringschef som är anställd i Söderköping och levererar IT-drift till Valdemarsviks kommun samt IT driftansvarig inom Valdemarsviks kommun.

Granskningen avser kommunstyrelsen.

1.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier, för att läsa mer om revisionskriterierna se avsnitt 5.

- ✦ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- ✦ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps vägledningar
- ✦ Överenskommelse om kommuners krisberedskap (MSB 2018-09779)
- ✦ Av fullmäktige beslutade styrdokument med bäring på krisberedskap

2. Granskningsresultat

2.1. Roll- och ansvarsfördelning

Kommunen har samverkat med Åtvidabergs kommun fram till den 1 september i år (2024) vad gäller säkerhets- och beredskapssamordnare. Vid granskningens tidpunkt pågår rekrytering av ny säkerhets- och beredskapssamordnare som ska vara anställd av Valdemarsviks kommun. Enligt uppgift har kommunstyrelsens utskott och kommunstyrelsen fått information både gällande samverkansavtalets upphörande samt om processen gällande rekrytering av säkerhets- och beredskapssamordnare. Vi har tagit del av kommunstyrelsens protokoll från sammanträdet den 2 september 2024 där det framgår att kommunstyrelsen fick information om att samverkansavtalet utgått och att rekrytering pågår. Kanslichefen är ny säkerhetsskyddschef och täcker vakansen under pågående rekrytering. Vid intervjuer lyfts att förhoppningen är att arbetet ska utvecklas ytterligare när kommunen får en egen säkerhets- och beredskapssamordnare.

I intervjuer framkommer att beredskapssamordnaren har ansvarat för krisberedskapsarbetet. Enligt den tidigare beredskapssamordnaren har han försökt arbeta för att flytta ansvaret för det operativa arbetet från centrala förvaltningen till respektive verksamhetschef. Intervjuade uppger att ansvaret för det operativa krisberedskapsarbetet ska tilldelas ledningsgruppen framöver. I krisledningsplanen som upprättades i juni 2024, anges att kommunens ledningsgrupp svarar för övergripande strategisk analys samt beslutsfattande. Verksamhetschefer ska enligt krisledningsplanen ansvara för kontinuitetsplaneringen.

Det finns en roll- och ansvarsfördelning för arbetet vid kris i kommunens krisledningsplan för perioden 2024-2027. Roll- och ansvarsfördelningen är uppdelad på tre krisberedskapsnivåer: oroande händelse, allvarlig händelse och extraordinär händelse. Krisledningsplanen innehåller beskrivning av de tre olika krisberedskapsnivåerna. Vidare framgår vilka som kan stödja de ansvariga och vem de ansvariga ska rapportera till. I kommunen finns en krisledningsnämnd bestående av 13 ledamöter och 13 ersättare som styrs av nämndens reglemente, vilket är beslutat av kommunfullmäktige (se avsnitt 5). Nämnden har enligt reglementet inga uppgifter avseende beredskapsarbetet. Av krisledningsplanen framgår att kommundirektören vid kris dimensionerar en strategisk ledningsgrupp utifrån behovet för händelsen och ledningsgruppen utser en krisledningsstab utifrån händelsens art och utveckling. Inom krisledningsnämnden finns ett utskott. Enligt reglemente får krisledningsnämnden enligt särskilt beslut meddela att utskottet får utöva krisledningsnämndens arbetsuppgifter för löpande arbete samt vid en extraordinär händelse. Efter ett sådant beslut lyder utskottet under samma bestämmelser som avser krisledningsnämndens uppgifter enligt detta reglemente.

Utbildning och övning

Kommunens utbildnings- och övningsplan för perioden 2019-2022, antagen av kommundirektören innehöll:

- ▶ Vilka aktiviteter som ska övas
- ▶ Syftet med övningen
- ▶ Vilka som ska delta vid övningen
- ▶ Vem som ansvarar för respektive övning
- ▶ Detaljerad tidplan för övningarna

I planen saknades planerad övning för krisledningsnämnden. Länsstyrelsen har påtalat detta i samband med uppföljning (den 7 februari 2024) av kommunens åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjdberedskap. Länsstyrelsens bedömning var att kommunen delvis uppfyller kraven i lagstiftning och överenskommelse vad gäller utbildning och övning då kommunens krisledningsnämnd inte har övat den gångna mandatperioden.

Kommunens utbildnings- och övningsplan för perioden 2024-2026, vilken är antagen av kommundirektör innehåller följande utöver föregående plan:

- ▶ Med vilken inter vall som övningarna ska ske
- ▶ När uppföljning ska genomföras

Av planen framgår att krisledningsnämnden ska öva två gånger per mandatperiod och att tjänstemannaledning ska öva två gånger årligen. Det saknas dock detaljerad tidplan för när övningarna ska genomföras, det vill säga vilket år och när på året övningar ska genomföras. De senaste övningarna har genomförts 2022, då stabsubbildade övades och fick utbildning. Även ledningsgruppen och omhändertagandegruppen fick utbildning i krisstöd.

Det saknas dokumenterade utvärderingar efter utbildningar och övningar. Intervjuade uppger att det skett muntliga utvärderingar efter övningarna. Enligt intervjuade har identifierade förbättringsområden handlat om att relevanta personer ska delta i övningarna då det deltagit personer som inte har koppling till övningen.

Aktivering av krisledningsgrupp

Vid intervjuer framkom att krisledningsgruppen har aktiverats i samband med den brand i Ringarum som bröt ut i en hyresfastighet natten den 5 oktober 2023, där en person omkom. Vi har tagit del av anteckningar från den strategiska ledningsgruppen från den 5 och 6 oktober 2023. Av anteckningar framgår att den strategiska ledningsgruppen samlades och kartlade läge och bakgrund samt upprättade åtgärder på kort respektive lång sikt där ansvariga utsågs.

Det finns en utvärdering efter aktivering av krisledningsgruppen. Utvärderingen innehåller information om hur det interna samarbetet fungerade och samarbetet med externa parter. Utvärderingen innehåller även ett antal identifierade förbättringar som behöver genomföras. Det framgår dock inte vem som ansvarar för genomförandet eller tidplan för genomförandet.

2.2. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis säkerställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning för krisberedskapsarbetet. Bedömningen grundas på att det finns en roll- och ansvarsfördelning i krisledningsplanen från juni år 2024 som avser kommunens ledningsgrupp och verksamhetschefer. Vi noterar att ansvarsfördelningen i praktiken har legat på den tidigare beredskapssamordnaren dessförinnan. Vi vill därtill lyfta vikten av att funktioner med roller och ansvar i krisberedskapsarbetet och krisarbetet får tillräcklig utbildning för att få rätt förutsättningar för sin roll. Vi bedömer det som en brist att krisledningsnämnden inte har deltagit i övning under den gångna mandatperioden, vilket nämnden ska göra minst en gång per mandatperiod enligt överenskommelsen. Vi ser positivt på att krisledningsnämnden planerar att öva två gånger per mandatperiod enligt utbildningsplanen för perioden 2024-2026. Vi bedömer det dock som en risk att övningarna inte genomförs då utbildnings- och övningsplanen för 2024-2026 saknar en detaljerad tidplan för när övningarna ska genomföras. Slutligen är vår bedömning att utvärdering efter övningar och utbildningar bör dokumenteras framgent i syfte att förbättra krisberedskapen.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid. I detta ingår att tillse att det upprättas en detaljerad tidplan för när övningar ska genomföras.
- Säkerställa att det genomförs dokumenterade utvärderingar av utbildning och övning i syfte att vidta åtgärder utifrån identifierade förbättringsområden. I detta ingår att tillse att det utses ansvariga och tidplan för genomförande av eventuella åtgärder.

2.3. Planer och styrdokument

Länsstyrelsen har genomfört en uppföljning av kommunens risk- och sårbarhetsanalys, styrdokument samt övriga planer inom området krisberedskap år 2024. Uppföljningen omfattade kommunens risk- och sårbarhetsanalys, plan för hantering av extraordinära händelser (*Krisledningsplan Valdemarsviks kommun 2024-2027*) samt utbildnings- och övningsplan för perioden 2024-2026. Den sammanfattande bedömningen daterad den 12 juni 2024 var att kommunen har tagit fram och antagit de dokument som krävs enligt tillämplig lagstiftning och överenskommelse. Enligt bedömningen uppfyller framtagna dokument kraven vad gäller utformning och innehåll.

Vi har tagit del av kommunens krisledningsplan för perioden 2024-2027. Enligt planen är följande dokument kopplade till planen:

- Handlingsplan för kommunens arbete med krisberedskap
- Utbildnings- och övningsplan inom krisberedskap och civilt försvar
- Reglemente för krisledningsnämnd

- Kriskommunikationsplanering
- Larmlista krisledning
- Rutin för inlarmning POSOM (psyiskt och socialt omhändertagande) vid olyckor

Planen anger att kommundirektören eller säkerhets- och beredskapsfunktion får fatta beslut om när planen ska användas. Planen innehåller ansvarsfördelning utifrån tre krisberedskapsnivåer (vilket beskrivs i avsnitt 2.1). Krisledningsnämndens beslutsmandat återges men det saknas för tjänstemannanivån. Vidare framgår hur kommunen ska organisera sig under extraordinära händelser. Den centrala krisledningen i kommunen utgörs av krisledningsnämnd, kommunens ledningsgrupp samt en krisledningsstab med funktionerna: samordning, kommunikation och service. Det framgår vilka uppgifter de olika grupperna har. Det framgår även av planen vilka kommunen ska samverka med vid kris. Vidare finns information om var trygghetspunkter ska upprättas samt vilka lokaler som ska disponeras för samverkan och ledning vid extraordinära händelser samt vilken utrustning lokalerna ska ha tillgång till. Enligt planen ska utrustningen inventeras och kontrolleras regelbundet av beredskapssamordnare och krisstabschef. Det finns ingen dokumentation av inventeringarna. Enligt uppgift från kommunledningskontoret har inventering genomförts av beredskapssamordnaren med jämna mellanrum där Länsstyrelsen är sammankallande.

Handlingsplan för kommunens arbete med krisberedskap 2024-2027, beslutad av kommunfullmäktige, innehåller ett antal åtgärder som ska genomföras inom ramen för krisberedskapsarbetet. Enligt handlingsplanen ska identifierade aktiviteter tas med i kommunstyrelsens verksamhetsplan eller i verksamhetens åtgärdsplan. Vi har tagit del av kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2024, vilket inte innehåller aktiviteter utifrån åtgärderna. Det finns inte heller en åtgärdsplan. Enligt uppgift från kommunledningskontoret ska detta prioriteras år 2025 när kommunens nya säkerhets- och beredskapssamordnare är på plats.

Kommunens kriskommunikationsplanering innehåller information om ansvar, syftet med kriskommunikationen och vad den ska bestå av samt kriskommunikationsåtgärder. Till planen finns en bilagd checklista för kriskommunikation. Vi har även tagit del av kommunens larmlista för krisledning, vilket innehåller kontaktuppgifter till interna och externa och är uppdaterad i september 2024. Vidare har vi tagit del av rutinen för POSOM.

2.4. Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunens har tagit fram en risk- och sårbarhetsanalys som är antagen av kommunstyrelsen genom beslut av kommunstyrelsens ordförande år 2023. Risk- och sårbarhetsanalysen innehåller de delar den ska enligt MSB:s föreskrifter. Vad gäller beskrivning av arbetsprocess och metod för framtagande av risk- och sårbarhetsanalysen framgår att en inledande kartläggning av kontinuitetshanteringen genomförts med flera verksamheter. Dock saknas kontinuitetsplanering för flertal verksamheter, vilket beskrivs ytterligare i avsnittet nedan. Utifrån kartlagda brister i risk- och sårbarhetsanalysen har ett antal åtgärder

identifierats. Det har utsetts ansvariga för åtgärderna men det saknas tidplan för genomförande.

Kontinuitetsplanering

Vi har tagit del av de kontinuitetsplaner som har upprättats, [REDACTED]

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

För övriga verksamheter finns inga kontinuitetsplaner vid granskningens tidpunkt. Enligt intervjuade är framtagande av kontinuitetsplaner ett pågående arbete. Det finns ingen tidplan för när samtliga kontinuitetsplaner ska vara färdigställda.

[REDACTED]

Beredskapssamordnaren som tidigare delats med Åtvidabergs kommun och som lämnade sin tjänst i slutet av augusti har identifierat återstående arbete inom krisberedskapsarbetet som har överlämnats till kommundirektören. Dokumentet innehöll cirka 20 punkter som avsåg arbete med att upprätta, uppdatera och förankra planer, genomföra utbildningar, genomföra besiktningar och se över behov.

Beredskap gällande störningar i IT-stöd

Valdemarsviks kommun ingår sedan 2020 i en samverkan med Söderköpings kommun genom gemensamt IT-kontor. Ändamålet enligt samverkansavtalet är att bedriva en verksamhet inom IT-området i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt verksamheternas behov och krav. Tjänstemannaorganisationen ingår i Söderköpings kommuns övriga förvaltningsorganisation och är enligt avtalet en del i båda organisationernas krisledningsorganisation. Det finns ingen gränsdragning för vad som i detalj åligger IT och vad som åligger verksamheten.

[REDACTED]

Vidare uppges att kommunen köper in tjänster så som skydd från internetleverantörer, realtidsscanning av nätverkstrafik samt e-postfiltrering. IT-avdelningen scannar alla behörighetsförändringar och får information på mail så fort någon tilldelas en behörighet. Vidare måste närmaste chef attestera tilldelningen. Det genomförs även stickprov inom ramen för intern kontroll fyra gånger per år avseende tilldelning av behörigheter.

Kommunledningskontoret har genomfört phishing-tester. Det senaste testet genomfördes år 2022. Resultatet av testet var att sex procent klickat på länken i phishing-testet. Testet var en del av en utbildning i informationssäkerhet som alla kommunens medarbetare fick genomgå våren 2022. Det finns ett ärendehanteringssystem där personal kan rapportera misstänkta phishingmail. Vid förekomst av mycket phishingmail eller bedrägerier är det kommunikatör som lägger ut information om det på intranätet.

2.5. Bedömning

Vi bedömer att det till stor del finns aktuella och relevanta planer och styrdokument för krisberedskapsarbetet. Bedömningen grundas på att kommunens krisledningsplan för perioden 2024-2027 innehåller i stort de delar den ska innehålla enligt MSB:s handbok i civil beredskap för kommuner. Vi noterar att planen inte innehåller beslutsmandat för tjänstemannanivån, vilken den ska enligt MSB:s handbok. Dock framgår det vilket ansvar och vilka uppgifter tjänstemannanivån har. Slutligen saknas en åtgärdsplan utifrån handlingsplanen för kommunens arbete med krisberedskap 2024-2027.

Vi bedömer att kommunstyrelsen delvis säkerställt att det finns ett ändamålsenligt arbete med risk- och sårbarhetsanalysen. Bedömningen grundas på att det finns en risk- och sårbarhetsanalys som innehåller de delar den ska enligt MSB:s föreskrifter. Kommunen har också identifierat samhällsviktiga funktioner. Granskningen visar dock brister i kontinuitetsplaneringen då det inte finns kontinuitetsplaner för samtliga av kommunens samhällsviktiga verksamheter

Vad gäller beredskap för störningar i kommunens IT-stöd ser vi positivt på att det finns en backup och att kommunens samarbete med Söderköpings kommun innebär två skilda servrar, vilket kan vara fördelaktigt vid ett avbrott. Vi vill dock lyfta vikten av en tydlig gränsdragning för vad som i detalj åligger IT och vad som åligger verksamheten.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att det upprättas en åtgärdsplan utifrån handlingsplanen för kommunens arbete med krisberedskap.

- ▶ Säkerställa att det finns kontinuitetsplaner för samtliga av kommunens samhällsviktiga verksamheter. I detta ingår att tillse att det är tydligt om reservresurser finns på plats.
- ▶ Besluta om [REDACTED]

3. Slutsats

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis säkerställt ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete. Bedömningen grundar sig på att det till stor del finns aktuella och relevanta planer och styrdokument för krisberedskapsarbetet men granskningen visar brister vad gäller genomförande och utvärdering av övningar och kontinuitetsplaneringen. Vi menar att det är av största vikt att funktioner med roller och ansvar i krisberedskapen och krisarbetet får rätt förutsättningar genom utbildning och övning. För att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid kris är det även av största vikt att det finns kontinuitetsplaner där det är tydligt vilka reservresurser som finns att tillgå. [REDACTED]

Revisionsfråga	Svar
<ul style="list-style-type: none"> Har kommunstyrelsen säkerställt en tydlig roll- och ansvarsfördelning för krisberedskapsarbetet? 	<p>Delvis. I krisledningsplanen för 2024 återfinns roll- och ansvarsfördelning. I praktiken har det dock varit beredskapssamordnaren som har ansvarat för krisberedskapsarbetet före hösten år 2024. Därtill har krisledningsnämnden inte övat under den gångna mandatperioden.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Finns det aktuella och relevanta planer och styrdokument för krisberedskapsarbetet? 	<p>Till stor del. Det saknas en åtgärdsplan utifrån handlingsplanen för kommunens arbete med krisberedskap 2024-2027.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Har kommunstyrelsen säkerställt att det finns ett ändamålsenligt arbete med risk- och sårbarhetsanalys? Har kommunen identifierat samhällsviktiga funktioner? Vilken beredskap finns gällande störningar i kommunens IT-stöd? 	<p>Delvis. Det finns en risk- och sårbarhetsanalys som innehåller de delar den ska enligt MSB:s föreskrifter. [REDACTED]</p> <p>Kommunen har identifierat samhällsviktiga funktioner och det finns en beredskap gällande störningar i kommunens IT-stöd.</p>

Building a better
working world

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid. I detta ingår att tillse att det upprättas en detaljerad tidplan för när övningar ska genomföras.
- Säkerställa att det genomförs dokumenterade utvärderingar av utbildning och övning i syfte att vidta åtgärder utifrån identifierade förbättringsområden. I detta ingår att tillse att det utses ansvariga och tidplan för genomförande av eventuella åtgärder.
- Säkerställa att det upprättas en åtgärdsplan utifrån handlingsplanen för kommunens arbete med krisberedskap.
- Säkerställa att det finns kontinuitetsplaner för samtliga av kommunens samhällsviktiga verksamheter. I detta ingår att tillse att det är tydligt om reservresurser finns på plats.
- Besluta om [REDACTED]

Malin Lundberg

EY

Imelda Kimblad

EY

Handling 2024-11-06 KS-SA.2024.93

Ankom: 2024-11-06 Ärende: KS-SA.2024.93 Handling: 427568

4. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- Kommundirektör
- Kanslichef
- Kommunikationsansvarig
- IT- och digitaliseringschef
- IT driftansvarig
- Avgående beredskapssamordnare

Analyserade dokument

- Uppföljning av risk- och sårbarhetsanalys, styrdokument samt övriga planer inom området krisberedskap av Länsstyrelsen Östergötland 2024-06-12
- Krisledningsplan Valdemarsviks kommun 2024-2027
- Utbildnings- och övningsplan 2019-2022
- Utbildnings- och övningsplan 2024-2026
- Uppföljning enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap - Valdemarsviks kommun 2024-02-07
- Kommunstyrelsens verksamhetsplan 2024
- Anteckningar från strategisk ledningsgrupp 2023-10-05 och 2023-10-06
- Utryckningsrapport avseende brand i Ringarum 2023-10-05
- Utvärdering från barnen i Ringarum, anteckningar från 2023-10-23
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2024-09-02
- Information om ökad förekomst av SPAM-mail med falsk avsändare från medarbetare
- Resultat phishing-tester 2022
- Riskkommunikationsplan
- Checklista för riskkommunikation
- Larmlista
- Rutin för inlarmning av POSOM
- Samverkansavtal gällande gemensamt IT-kontor Söderköping-Valdemarsvik

5. Revisionskriterium

Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Enligt 2 kap. 1 § LEH ska kommunen analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen respektive regionen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

Av 2 kap. 2 § LEH framgår att det för varje ny mandatperiod ska fastställas en plan för hur kommunen ska hantera extraordinära händelser. I de styrande dokumenten ska inriktning definieras utifrån kontinuitetsarbetets syfte och mål. Avgränsning görs också genom att ange de kritiska processer som innefattas i kontinuitetsarbetet. Organisation, roller, ansvar samt metod ska beskrivas i de styrande dokumenten.

Enligt kap 2. § 2 ska samtliga kommuner ha en krisledningsnämnd som ska fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid. Av kap 2. § 8 framgår det att kommuner och regioner ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid.

I 2 kap. 7 § LEH anges att kommunen inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid ska verka för att olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet och att de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas. Enligt 2 kap. 8 § LEH ska även kommunen ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps vägledningar

5.1.1. Handbok i kommunal krisberedskap

Kommunen bedriver samhällsviktig verksamhet, vilket ska identifieras inom ramen för risk- och sårbarhetsanalysen. Den samhällsviktiga verksamheten ingår i kontinuitetshanteringen, vilket innebär att planera för att kunna upprätthålla verksamhet och processer för att skapa en nödvändig förmåga till funktionalitet oavsett händelse. Kontinuitetshanteringen syftar till att hjälpa organisationen att återhämta sig snabbare och minska konsekvenserna av en inträffad händelse. Det innebär kortare avbrottstider i verksamheten och förhindrar att personella, ekonomiska, funktionella och informationsrelaterade värden går förlorade. Aktiviteter i kontinuitetshanteringen är:

- Kartlägga viktiga verksamheter och processer
- Identifiera kritiska resurser

- Bestämma vad som är acceptabla avbrottstider
- Genomföra åtgärder som minskar risken för avbrott
- Skapa planer för att hantera de störningar som ändå kan uppstå

Kontinuitetsplaner kan variera i omfattning och kan tas fram för såväl kritiska aktiviteter som för resurser. Det är bra om följande delar finns beskrivna i planen:

- Reservrutin - Hur arbetar vi på alternativa sätt under en störning? Inklusive roller och ansvar.
- Återställningsrutin - Hur återställer vi den kritiska aktiviteten eller resursen efter en störning? Inklusive roller och ansvar.
- Återgångsrutin - Hur återgår vi till ordinarie arbetssätt när den kritiska aktiviteten eller resursen fungerar igen? Inklusive roller och ansvar.
- Nödvändiga kontaktuppgifter - Vilka kontaktuppgifter behövs för att kunna utföra uppgifterna? Vilka behöver informeras om läget, internt och externt?

Överensstämmelse om kommunernas krisberedskap (MSB 2018-09779)

Enligt överenskommelsen ska kommunen ta fram en utbildnings- och övningsplan som beslutas av kommundirektören. Kommunen ska ha en regelbundet utbildad och övad krisorganisationen och genomföra och utvärdera minst två övningar under en mandatperiod. Krisledningsnämnden och tjänstemannaledningen ska övas minst en gång per mandatperiod. Övningsverksamheten ska beakta de brister som identifieras i arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen. Varje övning ska utvärderas avseende såväl styrkor som svagheter när det gäller kommunens egen krisberedskap och förmågan att samverka med andra aktörer.

Av fullmäktige beslutade styrdokument med bäring på krisberedskap

5.1.2. Reglemente för kommunstyrelsen i Valdemarsviks kommun

Reglemente för kommunstyrelsen är antaget av kommunfullmäktige den 23 september 2024. Av reglementet framgår att kommunstyrelsen är krisledningsnämnd. Kommunstyrelsen har ett arbetsutskott med ansvarsområde krisberedskap.

5.1.3. Reglemente för krisledningsnämnden i Valdemarsviks kommun

Reglemente för krisledningsnämnden är antaget av kommunfullmäktige den 27 maj 2019. Enligt reglementet ska krisledningsnämnden fullgöra de uppgifter som kommunen ansvarar för under extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. I krisledningsnämndens uppgifter ingår inte att svara för beredskapsplaneringen för att klara en extraordinär händelse. Detta är en uppgift för den ordinarie organisationen. Inom krisledningsnämnden finns även ett utskott. Enligt reglementet får krisledningsnämnden enligt särskilt beslut meddela att utskottet får utöva krisledningsnämndens arbetsuppgifter för löpande arbete samt

vid en extraordinär händelse. Efter ett sådant beslut lyder utskottet under samma bestämmelser som avser krisledningsnämndens uppgifter enligt detta reglemente.

5.1.4. Handlingsplan för kommunens arbete med krisberedskap 2024-2027

Kommunfullmäktige har beslutat om handlingsplan för kommunens krisberedskapsarbete den 8 april 2024. Handlingsplanen syftar till att beskriva övergripande viljeinriktningar och prioriteringar för kommunens arbete med att utveckla arbetet inför och vid extraordinära händelser samt höjd beredskap. Handlingsplanen återger de av staten angivna målen för Sveriges krisberedskap:

- ▶ Minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet.
- ▶ Värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Vidare anges att arbetet med krisberedskapen bör bidra till att minska lidande och konsekvenser av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder. Krisberedskapsarbetet ska utgöra en utgångspunkt för arbetet med det civila försvaret. Vidare innehåller planen ett antal åtgärder som ska genomföras inom ramen för krisberedskapsarbetet. Enligt planen ska aktiviteter inom ramen för åtgärderna tas med i kommunstyrelsens verksamhetsplan eller i verksamhetens åtgärdsplan.

Revisionen

Till: Kommunstyrelsen

För kännedom: Kommunfullmäktige

Granskning av krisberedskap

EY har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning av krisberedskap. Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen säkerställt ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete, det vill säga i enlighet med lagar och föreskrifter på området. Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis säkerställt ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete.

Bedömningen grundar sig på att det till stor del finns aktuella och relevanta planer och styrdokument för krisberedskapsarbetet men granskningen visar brister vad gäller genomförande och utvärdering av övningar och kontinuitetsplaneringen.

Krisledningsnämnden har inte deltagit i övning under den gångna mandatperioden, vilket nämnden ska göra minst en gång per mandatperiod enligt överenskommelsen. Vi ser positivt på att krisledningsnämnden planerar att öva två gånger per mandatperiod enligt utbildningsplanen för perioden 2024–2026. Vi bedömer det dock som en risk att övningarna inte genomförs då utbildnings- och övningsplanen för 2024–2026 saknar en detaljerad tidplan. Vi menar att det är av största vikt att funktioner med roller och ansvar i krisberedskapen och krisarbetet får rätt förutsättningar genom utbildning och övning.

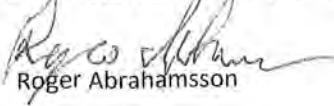
Det finns inte kontinuitetsplaner för samtliga av kommunens samhällsviktiga verksamheter och det är otydligt om reservresurserna finns att tillgå. För att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid kris är det även av största vikt att det finns kontinuitetsplaner

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid. I detta ingår att tillse att det upprättas en detaljerad tidplan för när övningar ska genomföras.
- Säkerställa att det genomförs dokumenterade utvärderingar av utbildning och övning i syfte att vidta åtgärder utifrån identifierade förbättringsområden. I detta ingår att tillse att det utses ansvariga och tidplan för genomförande av eventuella åtgärder.
- Säkerställa att det upprättas en åtgärdsplan utifrån handlingsplanen för kommunens arbete med krisberedskap.
- Säkerställa att det finns kontinuitetsplaner för samtliga av kommunens samhällsviktiga verksamheter. I detta ingår att tillse att det är tydligt om reservresurser finns på plats.
- Besluta om

Kommunrevisionen önskar få svar från kommunstyrelsen senast den 2025-01-22.

Rune Hallgren

Roger Abrahamsson

Ordförande

Vice ordförande

(12)

Nämnd.2025.1

Information

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

(13)

Nämnd.2025.2

Anmälan till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....

(14)

Nämnd.2025.3

Frågor

Kommunstyrelsens beslut

Ärendebeskrivning

Yrkanden

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutsgång

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Beslutet skickas till

Xxxxx
Akten

Justerare

.....

.....